

การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 2

วิทยานิพนธ์
ของ
พัชรินทร์ โคตรสมบัติ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

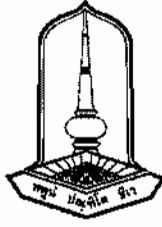
การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 2

วิทยานิพนธ์
ของ
พัชรินทร์ โคตรสมบัติ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางพัชรินทร์ โคตรสมบัติ แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(อาจารย์ ดร.โกวิทย์ เทศบุตร)

ประธานกรรมการ

(กรรมการบัณฑิตศึกษาประจำคณะ)

(อาจารย์ ดร.จิตติศักดิ์ เวชกามา)

กรรมการ

(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก)

(อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์)

กรรมการ

(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)

(ผศ.ดร.ชัยยุทธ ศิริสุทธิ์)

กรรมการ

(อาจารย์บัณฑิตศึกษาประจำคณะ)

(รศ.ดร.สุวกิจ ศรีปัดถา)

กรรมการ

(ผู้ทรงคุณวุฒิ)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

(ผศ.ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสร)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(ศ.ดร.ประดิษฐ์ เทอดทูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 12 เดือน พ.ค. พ.ศ. 2558

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก อาจารย์ ดร.จิตติศักดิ์ เวชกามา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้ให้คำปรึกษา ข้อคิด ข้อเสนอแนะ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. โกวิพัฒน์ เทศบุตร ประธานกรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ ศิริสุทธิ และ รองศาสตราจารย์ ดร.สุวกิจ ศรีปัดถา ที่กรุณาให้คำแนะนำ ปรับปรุง แก้ไขในการทำวิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์ด้วยดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณ นายไพฑูรย์ อนุสสัย รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 นายวิฑูรย์ พันเทศ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลดงเมืองน้อย นายมีชัย พลภูงา ศึกษาานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 นางญาณวิไล ระถิ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหนองหนอง นายเอกชัย กมลเลิศ ครูชำนาญการ โรงเรียนบ้านหนองหนอง ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบและให้คำแนะนำในการจัดทำ เครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลการวิจัย ทำให้การวิจัยในครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัย ขอมอบบูชาพระคุณบิดามารดา ครู อาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ให้ชีวิต ความรู้ สติปัญญาและประสบความสำเร็จในชีวิต

พัชรินทร์ โคตรสมบัติ

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
ผู้วิจัย	นางพัชรินทร์ โคตรสมบัติ
กรรมการควบคุม	อาจารย์ ดร.ฐิติศักดิ์ เวชกามา และอาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์
ปริญญา	กศ.ม. สาขาวิชา การบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 2) เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการระดับประถมและครูวิชาการระดับมัธยม จำนวน 144 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อของสภาพการบริหารงานวิชาการ ตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.89 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของปัญหาการบริหารงานวิชาการตั้งแต่ 0.21 ถึง 0.87 ความเชื่อมั่นทั้งฉบับของสภาพการบริหารงานวิชาการ เท่ากับ 0.97 ความเชื่อมั่นทั้งฉบับของปัญหาการบริหารงานวิชาการเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.89$) โดยด้านที่มีสภาพการบริหารงานมากที่สุด คือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\bar{x} = 4.35$) ส่วนด้านที่มีสภาพการบริหารงานน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.41$)

2. ผลการศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.78$) โดยด้านที่มีปัญหาการบริหารงานมากที่สุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ($\bar{x} = 3.06$) ส่วนด้านที่มีปัญหาการบริหารงานน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ($\bar{x} = 2.47$)

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ได้แก่ การส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตร การศึกษาดูงานสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การดำเนินการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายผู้บริหารและคณะครูต้องมีการทำวิจัยอย่างน้อยปีละ 1 เรื่องและมีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาสื่อ นวัตกรรมทางการศึกษาอยู่

เสมอ จัดให้มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกอย่างเพียงพอ มีการนิเทศภายใน โดยผู้บริหาร และคณะครูอย่างสม่ำเสมอ มีการดูแลและช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ ใช้กระบวนการ PDCA ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน และมีแผนงานการดำเนินโครงการต่างๆ ของสถานศึกษา ที่เน้นการให้ความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนและผู้ปกครอง

4. ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้องและประโยชน์ที่ได้รับ ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และประโยชน์ที่ได้รับโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.92$)

TITLE The development of the guidelines for the academic administration in the educational opportunity expansion schools under the jurisdiction of the Office of Mahasarakham Primary Educational Service Area 2

AUTHOR Mrs. Patcharin Kotsombat

ADVISORS Dr. Thitisak wetkama and Dr. Surachet Noirit

DEGREE M.Ed. **MAJOR** Educational Administration

UNIVERSITY Mahasarakham University **DATE** 2015

ABSTRACT

The purposes of this research study were: 1) to examine situations and problems about the academic administration in the educational opportunity expansion schools under the jurisdiction of the Office of Mahasarakham Primary Educational Service Area 2, and 2) to develop guidelines for the academic administration in the educational opportunity expansion schools under the jurisdiction of the Office of Mahasarakham Primary Educational Service Area 2. The sample group consisted of 144 persons including educational administrators, and teachers in charge of academic affairs at both primary and secondary levels. The samples were selected by the stratified random sampling technique. The research instruments comprised a questionnaire and an interview form. The form obtained item discrimination at the range of 0.20 – 0.89 for the situations of the academic administration and 0.21 – 0.87 for the problems about the academic administration. Besides, the reliability of the situations of the academic administration was 0.97 and 0.95 for the problems about the academic administration, respectively. The statistics used included mean, percentage, and standard deviation.

It was found that:

1. Overall, the situations of the academic administration in the educational opportunity expansion schools under the jurisdiction of the Office of Mahasarakham Primary Educational Service Area 2 was at a high level ($\bar{x} = 3.89$). In this regard, the aspect receiving most administration was development of internal assessment system and educational standard ($\bar{x} = 4.35$), while the aspect with least administration was development of opinion sharing to improve local curriculum ($\bar{x} = 3.41$).

2. The problems about the academic administration in the educational opportunity expansion schools under the jurisdiction of the Office of Mahasarakham Primary Educational Service Area 2 was overall at a moderate level ($\bar{x} = 2.78$). The most problematic administration aspect was research for educational development ($\bar{x} = 3.06$), but the least problematic aspect was issuing rules and practices associated with academic affairs in schools ($\bar{x} = 2.47$).

3. The guidelines for the academic administration in the educational opportunity expansion schools under the jurisdiction of the Office of Mahasarakham Primary Educational Service Area 2 were as follows: encouraging all related sectors to take part in curriculum management, arranging a study visit to educational institutes which had a success in developing learning processes, having a wide range of assessments and evaluations, having each of the administrators/teachers to conduct research at least one piece a year, providing a stage for exchanging knowledge and developing educational inventions on a regular basis, frequent internal supervision between teachers and administrators, systemic student assistance/consultation, implementing the PDCA process into internal assessment development, planning projects which primarily attempt to provide academic services to communities and parents.

4. The guidelines for the academic administration in the educational opportunity expansion schools under the jurisdiction of the Office of Mahasarakham Primary Educational Service Area 2 in terms of appropriateness, possibility, accuracy, and usefulness were overall at a high level ($\bar{x} = 3.92$).

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	4
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
กรอบแนวคิดการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
การบริหารการศึกษา	12
ความหมายของการบริหารการศึกษา	12
ความสำคัญของการบริหารการศึกษา	13
ขอบข่ายของการบริหารการศึกษา	14
บทบาทของผู้บริหารการศึกษา	15
การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	17
การบริหารงานวิชาการ	18
ความหมายของการบริหารงานวิชาการ	18
ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ	19
ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ	20
บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ	39
การดำเนินงานโครงการโรงเรียนขยายโอกาส	44
บริบททั่วไปสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2	49
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	55
งานวิจัยในประเทศ	55
งานวิจัยต่างประเทศ	63
3 วิธีดำเนินการวิจัย	67
ระยะที่ 1 การศึกษา สภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2	67
ระยะที่ 2 การศึกษา แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2	77

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	85
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	85
ขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	85
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	85
ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์ สภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2	85
ระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2	106
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	123
ความมุ่งหมายของการวิจัย	123
สรุปผล	123
อภิปรายผล	124
ข้อเสนอแนะ	129
บรรณานุกรม	131
ภาคผนวก	138
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย แบบสัมภาษณ์	139
ภาคผนวก ข ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถาม (IOC) ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	156
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์	161
ภาคผนวก ง คู่มือแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2	169
ประวัติของผู้วิจัย	197

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	พื้นที่ ของเขตบริการแยกรายอำเภอและระยะทางห่างจากตัวจังหวัด	49
2	แสดงสถานศึกษาในเขตพื้นที่บริการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2	50
3	แสดงจำนวนนักเรียนในเขตพื้นที่บริการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2	50
4	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้น ป.6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ระหว่างปีการศึกษา 2555 และ ปีการศึกษา 2556	51
5	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้น ม.3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ระหว่างปีการศึกษา 2555 และ ปีการศึกษา 2556	52
6	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้น ม.6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ระหว่างปีการศึกษา 2555 และปีการศึกษา 2556	52
7	จำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยจำแนกตามเขตที่ตั้งของโรงเรียน	68
8	จำนวน และร้อยละ ของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	86
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการพัฒนาการ บริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 โดยรวมและรายด้าน	86
10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหาร งานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการ การให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น เป็นรายชื่อ	88
11	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหาร งานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ เป็นรายชื่อ	89
12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหาร งานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน ในสถานศึกษา เป็นรายชื่อ	90

13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา เป็นรายชื่อ	91
14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู เป็นรายชื่อ	92
15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนเป็นรายชื่อ	93
16	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาเป็นรายชื่อ	94
17	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ เป็นรายชื่อ	95
18	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการนิเทศการศึกษา เป็นรายชื่อ	96
19	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ด้านการแนะแนวการศึกษา เป็นรายชื่อ	97
20	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาเป็นรายชื่อ	98

21	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ เป็นรายชื่อ	99
22	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น เป็นรายชื่อ	100
23	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ แก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา เป็นรายชื่อ	101
24	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ด้านการจัดทำระเบียบและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เป็นรายชื่อ	102
25	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาเป็นรายชื่อ	103
26	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาเป็นรายชื่อ	104
27	ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2	105
28	ร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2	111
29	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อ (ร่าง) คู่มือแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคามเขต 2	120

ตาราง

หน้า

30	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อคู่มือแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2	121
31	ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถาม (IOC)	157
32	ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	160

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
2 ขั้นตอนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	30
3 โครงสร้างการบริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2	53
4 ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถาม	73
5 ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง	82

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

โลกาภิวัตน์เป็นยุคที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว รุนแรงและกว้างขวาง ปัญหาที่เกิดขึ้นในภูมิภาคใดในโลกย่อมส่งผลกระทบต่อไปทั่ว ปัญหาต่าง ๆ ยุ่งยากซับซ้อนยิ่งขึ้นและยากที่จะแก้ไข จึงต้องเตรียมบุคลากรให้มีความสามารถรับมือได้กับปัญหาที่ยุ่งยากมากมายเหล่านั้น ดังนั้น การศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยพัฒนาเยาวชนคนไทยให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creativity) คิดระดับโลกได้ (Global Thinking) มีความสามารถในการจูงใจ (Influence) เปิดเผย (Openness) อุทิศตนให้แก่ประเทศชาติเป็นส่วนรวม (Dedication) มุ่งมั่นบริหารจัดการองค์กรและประเทศชาติให้อยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน (Focus on Sustainability) นอบน้อมถ่อมตน (Humility) ยึดถือความเป็นธรรม (Fairness) มีความซื่อสัตย์สุจริต (Integrity) และจะต้องมีความสามารถในการเชื่อมโยงสร้างเครือข่ายกับผู้อื่นได้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2555 : 1)

ตามแนวทางการจัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จัก รักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และในมาตรา 39 กำหนดว่า "ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการงบประมาณ การบริหาร งานบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่ กำหนดในกฎกระทรวง" มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัวรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความ เข้มแข็งในการบริหารจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 4-6)

จากกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พิจารณา ดำเนินการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษาในอำนาจหน้าที่ของตนแล้วแต่กรณี ซึ่งด้านวิชาการ ประกอบด้วยขอบข่ายงานวิชาการ จำนวน 17 ด้าน ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนว ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุวกองคกร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พุทธศักราช 2550. 2550 : 29-30)

การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษา มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัดเมื่อการบริหารงานวิชาการ ประสบความสำเร็จ (อุทัย บุญประเสริฐ. 2540 : 4) งานวิชาการเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานหลักในสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนิน การกระตุ้นและส่งเสริมร่วมมือกัน ในการปรับปรุงงานวิชาการของโรงเรียนอยู่เสมอ (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2544 : 33) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ (2554 : 4) ได้กล่าวถึงงานวิชาการว่า งานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการ เป็นกิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ แบบเรียน งานการเรียนการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานวางแผนการศึกษา และงานประชุมอบรมทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียน บรรลุจุดหมายของการจัดการ ศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูง

ในการจัดการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง และจัดการศึกษาทั้ง 3 ระดับในโรงเรียนเดียวกัน คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้น การบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาปัจจุบันนี้ จึงมีปัญหาในด้านการจัดการเรียนการสอน ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ เฉพาะด้านบุคลากรมีไม่เพียงพอ ขาดงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริม การเรียนการสอนในด้านอาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องฝึกงานมีไม่เพียงพอ ขาดแคลน

วัสดุอุปกรณ์ สำหรับใช้ในงานธุรการและงานทะเบียน ขาดแคลนงบประมาณในการประชาสัมพันธ์ที่ดี ชุมชนไม่ค่อยให้ความร่วมมือสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน บางโรงเรียนอยู่ห่างไกลความเจริญ และการขยายโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่ไม่มีโอกาสศึกษาต่อ หรือผู้ด้อยโอกาส เป็นการศึกษาสำหรับมวลชน ถือว่ามีความสำคัญมาก หากคุณภาพทางการศึกษาด้อยลงไป ก็จะส่งผลให้เกิดความด้อยคุณภาพของประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อความล้ำค่าและล้ำหลังในการสร้างความเจริญให้แก่ประเทศชาติ (พนัส หันนาคินทร์. 2524 : 64-66)

ปัจจุบันจากระยะเวลาที่ผ่านโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาได้มีการดำเนินการติดตาม และประเมินผลมาโดยตลอดจนประสบผลสำเร็จในด้านปริมาณของผู้เรียนมากขึ้น แต่ในด้านคุณภาพทางการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลับพบว่า อยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง ซึ่งจะเห็นได้จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานของโรงเรียน ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของ คณะกรรมการประเมินผลโครงการนำร่อง ซึ่งติดตามผลการดำเนินงาน ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอนชั้น ม.1- ม.3 ซึ่งให้เห็นถึงปัญหาในเรื่องของคุณภาพของการศึกษาในระดับนี้และน่าจะเกี่ยวเนื่องกับระบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนด้วย (วารี ศิริรัตนอำพร. 2550 : 2)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีโรงเรียนในเขตรับผิดชอบ จำนวน 216 โรงเรียน แยกเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 132 โรงเรียน โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 45 โรงเรียนและเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่จัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 48 โรงเรียน มีภารกิจเร่งด่วนในการพัฒนาด้านวิชาการ ทั้งด้านคุณภาพของโรงเรียนและด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยด้านคุณภาพของโรงเรียนในสังกัดต้องมีการดำเนินการพัฒนาให้มีความเข้มแข็งด้านงานวิชาการโดยเฉพาะโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งมีข้อจำกัดหลายประการให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ มีคุณภาพและประสิทธิภาพควบคู่กันไป กล่าวคือ ต้องส่งเสริมสนับสนุนโรงเรียนให้มีความเข้มแข็งได้เกณฑ์มาตรฐานตามที่หลักสูตร กำหนดภายใต้การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตามผลการดำเนินงานด้านวิชาการขอโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ยังประสบปัญหา ด้านงานวิชาการเนื่องจากนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขาดความพร้อมทางด้านปัจจัย เช่น มีครูสอนไม่ตรงเอก ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนรวมถึงปัญหาของโรงเรียนและบุคลากรภายในโรงเรียนส่วนหนึ่งยังขาดความรู้ ความเข้าใจในด้านการจัดทำหลักสูตร รวมถึงการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับหลักสูตร บุคลากรขาดการรับทราบถึงทิศทางการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนลดลง ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องเร่งพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความสามารถในการจัดประสบการณ์และกระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพตามหลักสูตรกำหนด โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และใช้ห้องเรียนและแหล่งเรียนรู้เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา มุ่งสู่มาตรฐานวิชาชีพและมีวิทยฐานะสูงขึ้นที่สอดคล้องกับคุณภาพผู้เรียน ตลอดจนเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการบริหารงานบุคคล ให้เอื้อต่อการยกระดับคุณภาพผู้เรียนตามความต้องการของโรงเรียนอย่างแท้จริง และใช้มาตรการจูงใจเพื่อยกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกระดับ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. 2556 : 16-17)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ในด้านสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ว่าโรงเรียนมีสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างไร และมีปัญหาการดำเนินงานอย่างไรในโรงเรียนที่มีผู้บริหาร ครูวิชาการระดับประถม ครูวิชาการระดับมัธยม เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลแก่หน่วยงานต้นสังกัดในการวางแผนหรือเป็นแนวทางสนับสนุนให้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ดำเนินงานการบริหารวิชาการให้ครอบคลุมงานวิชาการทั้ง 17 ด้าน ตามกรอบแนวคิดในการบริหารงานวิชาการของกระทรวง ศึกษาธิการ เพื่อจะได้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยเป็นแนวทางสำหรับการบริหารงานวิชาการให้ประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้นไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามแนวคิดของผู้บริหารโรงเรียน และครูวิชาการโรงเรียน
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามแนวคิดของผู้บริหารโรงเรียน และครูวิชาการโรงเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

1. เขตพื้นที่การศึกษาได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นแนวทางในการ ปรับปรุง แก้ไข ส่งเสริม และพัฒนาผู้บริหารให้มีความสามารถในการบริหารจัดการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น
2. ทำให้ทราบปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
3. สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
4. สามารถเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษานำไปใช้ในการบริหารโรงเรียนด้านการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียน และจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
5. เป็นข้อเสนอแนะให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 นำผลการวิจัยที่ได้ไปพิจารณาประกอบการวางแผนปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหาร เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัด

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ทั้งหมด โดยประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการระดับประถมศึกษา และครูวิชาการระดับมัธยมศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่ปฏิบัติงาน ในปีการศึกษา 2557 จำนวน 144 คน ประกอบด้วย

ผู้บริหารโรงเรียน	จำนวน	48	คน
ครูวิชาการโรงเรียนระดับประถม	จำนวน	48	คน
ครูวิชาการโรงเรียนระดับมัธยม	จำนวน	48	คน

2. ระยะที่ 2 ศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ดังต่อไปนี้

2.1 การศึกษาการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)

กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ด้านงานวิชาการจำนวน 3 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างดังกล่าว ได้มาโดยการเลือก แบบเจาะจง (ภาคีวิจัยและพัฒนา การศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2553 : 41) จากผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จด้านการบริหารงานวิชาการ หรือเป็นที่ยอมรับของสาธารณชนในเรื่องการบริหารงาน วิชาการ

2.2 การศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

กลุ่มตัวอย่าง เป็น โรงเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 3 โรงเรียน จำนวน 9 คน ประกอบด้วย

ผู้อำนวยการโรงเรียน	จำนวน	3	คน
ครูวิชาการ ระดับประถม	จำนวน	3	คน
ครูวิชาการ ระดับประถม	จำนวน	3	คน

กลุ่มตัวอย่างดังกล่าว ได้มาโดยการเลือก แบบเจาะจง (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม . 2553 : 41) จากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุด 3 อันดับ โดยใช้ผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ปีการศึกษา 2556 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นเกณฑ์ในการกำหนดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.3 การจัดทำร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม และประโยชน์ที่ได้รับ จำนวน 7 คน ประกอบไปด้วย

1. รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่	จำนวน 1 คน
2. ศึกษานิเทศก์	จำนวน 3 คน
3. ผู้บริหารสถานศึกษา	จำนวน 3 คน

โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งคัดเลือกจากผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการจัดการศึกษาคุณูปริญาโทขึ้นไป สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

2.4 การนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และประโยชน์ที่ได้รับ จำนวน 15 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดำรงตำแหน่งประธานกลุ่มพัฒนาความเป็นเลิศทางการศึกษากลุ่มที่ 1-15 จำนวน 15 คน

กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งคัดเลือกจากผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษาดำรงตำแหน่งประธานกลุ่มพัฒนาความเป็นเลิศทางการศึกษากลุ่มที่ 1-15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

2. ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง และตัวแปร ดังนี้

2.1 ตัวแปรต้น (Independent Variable)

ได้แก่ สถานภาพของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ประกอบด้วย

- 2.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน
- 2.1.2 ครูวิชาการโรงเรียนระดับประถม
- 2.1.3 ครูวิชาการโรงเรียนระดับมัธยม

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

ได้แก่ สภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามขอบข่ายงานวิชาการตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พุทธศักราช 2550 จำนวน 17 ด้าน

2.2.1 การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

- 2.2.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ
- 2.2.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

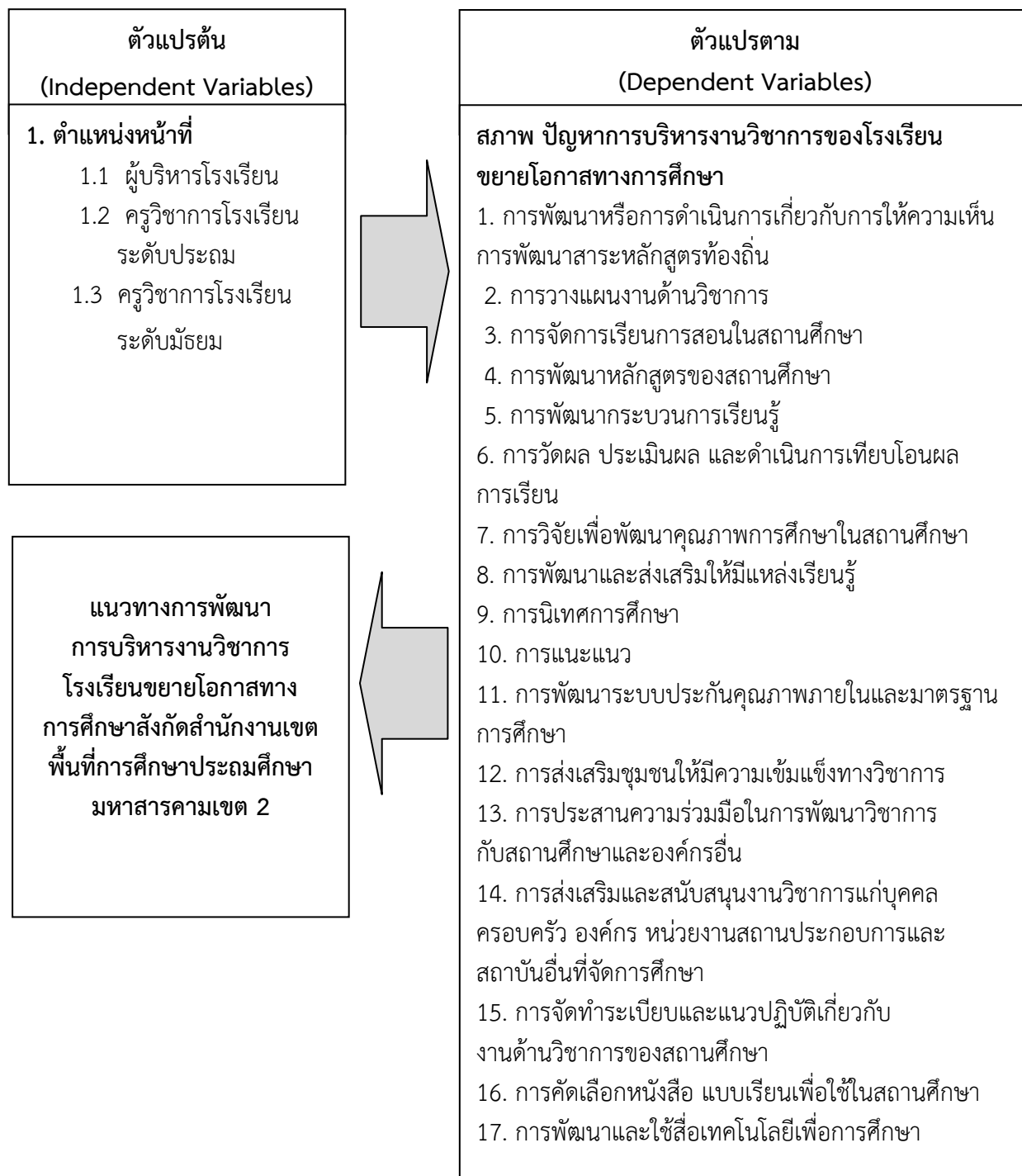
- 2.2.4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
- 2.2.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 2.2.6 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
- 2.2.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
- 2.2.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
- 2.2.9 การนิเทศการศึกษา
- 2.2.10 การแนะแนว
- 2.2.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
- 2.2.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
- 2.2.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา

และองค์กรอื่น

- 2.2.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั้ว องค์กร
หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
- 2.2.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของ
สถานศึกษา
- 2.2.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
- 2.2.17 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับปัญหา การบริหารงาน วิชาการ ผู้วิจัยได้นำแนวทางการปฏิบัติงานวิชาการตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พุทธศักราช 2550 (กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พุทธศักราช 2550. 2550 : 29-30) มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยปัญหา การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 17 ด้าน สามารถสรุป เป็นกรอบแนวคิดการวิจัย สำหรับการศึกษาวิจัย สภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมในงานวิชาการของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งเป็นภาระกิจหลักให้เกิดการปรับปรุง พัฒนาและเป็นประโยชน์สูงสุด แก่ผู้เรียนหรือผู้รับบริการ กระบวนการดังกล่าวนี้ ได้แก่

1.1 การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การนำหลักสูตรแม่บทมาปรับ ขยาย หรือการสร้างหลักสูตรย่อยขึ้นมาเสริมหลักสูตรแม่บท โดยให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น เพื่อผู้เรียน จะได้นำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในชีวิตจริงหรือเป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

1.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ หมายถึง การกำหนดทิศทางหรือบทบาททางวิชาการ ของ โรงเรียนว่าจะทุ่มเทไปด้านใดของสถานศึกษา

1.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา หมายถึง การจัดครูเข้าสอน การเตรียมการสอน การ จัดทำกำหนดการสอน การทำตารางสอน การสอนซ่อมเสริม การจัดกิจกรรมการเรียน การสอนโดย ใช้คู่มือและแผนการสอน การจัดบริการวัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน

1.4 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนา หลักสูตร การประเมินหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตร การประชาสัมพันธ์หลักสูตร การจัดทำเอกสาร หลักสูตร การจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตร การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณและ วัสดุอุปกรณ์ การจัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียน ห้องฝึกปฏิบัติ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ การเตรียมห้องสมุด การจัดบุคลากรของหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร

1.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การสร้างสรรค์ แสวงหา และการถ่ายโอน ความรู้ และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ และความหยั่งรู้ใหม่ ๆ

1.6 การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การดำเนินงาน เกี่ยวกับ การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน การนำหลักเกณฑ์ไปใช้ การใช้เทคนิควิธีการ ตรวจสอบ และการตัดสินผลการเรียน การจัดทำวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอบ การจัดทำตารางสอบ การจัดทำห้อง สอบ การคุมสอบ การทำข้อสอบมาตรฐาน การวิเคราะห์ข้อสอบ และการแจ้งผลการศึกษา

1.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา หมายถึง การส่งเสริมเพื่อให้ครู ทำวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน หลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน รวมทั้งสนับสนุนให้ครูนำผลงานการวิจัยมาใช้ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.8 การพัฒนา และส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การจัดให้มีแหล่งเรียนทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษาให้พอเพียงและสอดคล้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ครูและ นักเรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

1.9 การนิเทศการศึกษา หมายถึง การดำเนินการใดๆ ที่ทำให้ครูมีความพึงพอใจ และมีกำลังใจ ที่จะพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาการดำเนินงานใดๆ ให้เป็นไปตามมาตรฐาน ใดๆ ของโรงเรียนและของบุคลากรทางการศึกษาให้สูงขึ้น

1.10 การแนะแนว หมายถึง กระบวนการของสถานศึกษาที่ช่วยให้ นักเรียนได้รู้จัก ทางที่จะใช้ความสามารถของตนที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และสังคมให้มากที่สุด และรู้จักเลือก ตัดสินใจได้อย่างฉลาด มีเหตุผลและถูกต้อง

1.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา หมายถึง การจัดระบบ การประกันคุณภาพการศึกษา ในระดับสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงและพัฒนาประกันคุณภาพ การศึกษา

1.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ หมายถึง การเสริมความรู้ และประสบการณ์ให้กับชุมชนโดยการร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสนับสนุนให้ชุมชนสามารถเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหา และความต้องการ โดยร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันทางสังคมอื่น

1.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น หมายถึง การประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชนและองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ทั้งบริเวณใกล้เคียงภายใน เขต พื้นที่การศึกษา ต่างเขตพื้นที่การศึกษา

1.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงาน สถาน ประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา หมายถึง การจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการ จัด การศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

1.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา หมายถึง การเรียนการสอนบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตรและตามนโยบายประกันคุณภาพ การศึกษา

1.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา หมายถึง การกำหนดเกณฑ์ในการ เลือกรูปแบบหนังสือที่ใช้ในสถานศึกษาจะต้องเลือกจากบัญชีที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้ได้

1.17 การพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง การส่งเสริมให้ครู มีการพัฒนาสื่อ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้กับผู้เรียนในสถานศึกษา อย่างเพียงพอและ หลากหลาย

2. สภาพการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินการหรือการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับ วิชาการของโรงเรียนซึ่งประกอบด้วยการดำเนินการปฏิบัติ 17 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหรือการ ดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศ การศึกษา ด้านการแนะแนว ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ด้านการจัดทำระเบียบและ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ใน สถานศึกษา ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

3. ปัญหาการบริหารงานวิชาการ หมายถึง ข้อขัดข้องหรืออุปสรรคในการบริหารงานวิชาการ 17 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตร ท้องถิ่น ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการพัฒนา หลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการ เทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและ

ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนว ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

4. แนวทางการบริหารงานวิชาการ หมายถึง วิธีการปฏิบัติหรือการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ

5. โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา หมายถึง โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่มีการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงมัธยมศึกษาตอนต้น มีจำนวน 48 โรงเรียน ซึ่งมีขนาดโรงเรียนเพียงขนาดเดียวคือขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน 121-600 คน

6. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้ที่ทำหน้าที่รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

7. ครูวิชาการโรงเรียนระดับประถม หมายถึง บุคลากรหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่งานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่ปฏิบัติงานอยู่จริงในปีการศึกษา 2557

8. ครูวิชาการโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา หมายถึง บุคลากรหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่งานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่ปฏิบัติงานอยู่จริงในปีการศึกษา 2557

9. ประสบการณ์การปฏิบัติงาน หมายถึง ระยะเวลาที่ได้ปฏิบัติงานในสภาพการดำรงตำแหน่งปัจจุบันที่ผ่านมาทั้งหมดโดยนับเป็นจำนวนปี แยกเป็น

9.1 ประสบการณ์การปฏิบัติงานของครูวิชาการโรงเรียน หมายถึง ระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่งครูตั้งแต่เริ่มปฏิบัติงาน จนถึงปัจจุบัน

9.2 ประสบการณ์การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนตั้งแต่ดำรงตำแหน่งจนถึงปัจจุบัน

10. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 6 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2546 ที่มีหน้าที่กำกับ ดูแล และติดตามการจัดการศึกษาครอบคลุมพื้นที่ อำเภอนาเชือก อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย อำเภอบ้านดง อำเภอนาดูน และอำเภอยางสีสุราช

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การบริหารการศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการบริหารการศึกษา
 - 1.2 ความสำคัญของการบริหารการศึกษา
 - 1.3 ขอบข่ายของการบริหารการศึกษา
 - 1.4 บทบาทของผู้บริหารการศึกษา
 - 1.5 การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. การบริหารงานวิชาการ
 - 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ
 - 2.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ
 - 2.3 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ
 - 2.4 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ
3. การดำเนินงานโครงการโรงเรียนขยายโอกาส
4. บริบททั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การบริหารการศึกษา

1. ความหมายของการบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญและมีความจำเป็นต่อสมาชิกที่จะอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นสุข สามารถดำเนินการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาไว้ดังนี้

รุ่ง แก้วแดง (2528 : 45) ได้เสนอว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ที่จะทำให้การดำเนินงานทางด้านการศึกษาและการใช้ทรัพยากรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ

กิติมา บริดีดิลก (2532 : 47) ได้เสนอว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินการทุกอย่างในโรงเรียนตั้งแต่การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคลการบริหารงานอาคารสถานที่ การบริหารงานธุรการและการเงิน การบริหารงานกิจการนักเรียนและนักศึกษา และการบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

อมรชัย ตันติเมฆ (2536 : 6) ได้เสนอว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาเสริมสร้างสมาชิกของสังคมในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านบุคลิกภาพ ความรู้ความสามารถ พฤติกรรม และคุณธรรม ตลอดจนคำนึงให้ตรงกับความต้องการของสังคม สามารถเป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคมโดยใช้กระบวนการและทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งที่เป็นระเบียบและไม่เป็นระเบียบ

เลิศณรงค์ พูนเกิดเมธี (2546 : 11) ได้เสนอว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การร่วมมือกันของกลุ่มบุคคลในการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษา โดยการใช้กระบวนการบริหารตั้งแต่การบริหารวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานอาคารสถานที่ การบริหารงานธุรการการเงินการบริหารงานกิจการนักเรียน การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้เกิดผลดี เสริมสร้างสมาชิกของสังคมด้านต่าง ๆ ทั้งด้านความรู้ความสามารถ บุคลิกภาพ และด้านคุณธรรมจริยธรรม สามารถดำรงตนในสังคมได้อย่างมีความสุข

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2554 : 18) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารการศึกษาคือการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ และความเป็นคนดีที่หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลร่วมมือกันพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ซึ่งการจะพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้นั้นจะต้องมีการดำเนินการในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การวัดผล การจัดอาคารสถานที่และพัสดุครุภัณฑ์ การสรรหาบุคคลมาดำเนินการหรือมาทำการสอนในสถาบันการศึกษา การปกครองนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเป็นคนดีมีวินัย และอื่นๆ ซึ่งการดำเนินงานเหล่านี้รวมเรียกว่า “ภารกิจทางการบริหารการศึกษา” หรือ “งานการบริหารการศึกษา” นั่นเอง

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ที่จะทำให้การดำเนินงานทางการศึกษาและการใช้ทรัพยากรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการร่วมมือกันของกลุ่มบุคคลในการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ

2. ความสำคัญของการบริหารการศึกษา

การบริหารเป็นศาสตร์ที่มีทฤษฎี มีองค์ประกอบของความรู้มีกฎ มีเกณฑ์ ทฤษฎีการบริหารที่นำมาจากศาสตร์สาขาอื่น เมื่อนำมาศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อนำผลไปปฏิบัติ ดังนั้น การที่หน่วยงานหรือสถานศึกษาจะนำเอาทฤษฎีการบริหารจัดการไปใช้ในการบริหารหน่วยงานก็จะเป็นการบริหารจัดการเฉพาะของหน่วยงานนั้น ๆ เพื่อให้หน่วยงานประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งการที่จะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารของผู้บริหารที่จะดำเนินการให้ผู้ร่วมงานร่วมมือกันปฏิบัติงานให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์ขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพในการบริหารหน่วยงานทางการศึกษา ซึ่งได้มีนักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารการศึกษา ดังนี้

ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์ (2533 : 158) ได้กล่าวไว้ในเอกสารประกอบการสอนของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชถึงความสำคัญของการบริหารการศึกษา ดังนี้

1. ทำให้งานหรือกิจการต่าง ๆ ดำเนินไปอย่างเป็นระบบและมีระเบียบโดยไม่ก้าวก่ายกันสามารถเรียงลำดับความสำคัญและความรีบด่วนของงานได้
2. ทำให้การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่นั้นเกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุด

3. เป็นการกระจายงานให้แก่บุคลากรในหน่วยงาน การบริหารจัดการจะเป็นเครื่องช่วยให้ผู้บริหารได้กระจายงานความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรต่าง ๆ ตามความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล

4. ทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีทิศทาง หรือมีเป้าหมายที่ชัดเจนเพราะการบริหารจะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ให้แน่ชัด เพื่อเป็นเครื่องกำหนดทิศทางการดำเนินงานของโรงเรียน

สมยศ นาวิการ (2544 : 18 -19) ได้สรุปถึงความสำคัญของการบริหารเอาไว้ ดังนี้

1. ช่วยให้การดำเนินงานขององค์การดำเนินไปอย่างมีทิศทาง
2. ช่วยให้เกิดการใช้ทรัพยากรในการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ
3. ช่วยให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544 : 29) กล่าวว่า การบริหารงานของผู้บริหารจะช่วยให้ผู้บริหารประสบความสำเร็จ ดังนี้

1. ช่วยให้การบริหารงานสะดวกรวดเร็ว เพราะจะทำให้มองเห็นความสำคัญของงาน ช่วยลดปัญหาความซับซ้อน และสามารถมอบหมายงานได้ถูกต้อง
2. ช่วยให้ผู้บริหารนำเทคนิคต่างๆ มาใช้ในการปรับปรุงการทำงานให้ทันความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของสังคม
3. ช่วยให้สถานศึกษาได้ขยายงาน มีความเจริญเติบโตและก้าวหน้ามองเห็นปัญหาสามารถทำงานบรรลุวัตถุประสงค์
4. ช่วยส่งเสริมตัวบุคคลในการทำงาน การจัดหน่วยงานการบริหารงานได้งานที่เหมาะสมกับบุคคลจะได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ
5. ช่วยให้ผู้บริหารได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ กระตุ้นให้บุคคลในองค์การดำเนินงานอย่างอิสระและมีความคิดสร้างสรรค์
6. ช่วยให้การจัดหมวดหมู่ของงานเป็นไปด้วยความเหมาะสมและรวดเร็ว
7. ช่วยให้มีประสิทธิภาพและติดตามผลการปฏิบัติงาน

สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญต่อการดำเนินงานของหน่วยงานช่วยให้การทำงานมีระบบไม่ซ้ำซ้อนกัน มีเป้าหมายที่ชัดเจน มองเห็นลำดับความสำคัญของงานแต่ละงานสามารถกระจายงานให้แก่บุคลากรแต่ละฝ่ายได้ทำงานเต็มความรู้ความสามารถ ตลอดจนช่วยให้ผู้บริหารนำเอาเทคนิคทางการบริหารใหม่ ๆ มาใช้ในการปรับปรุงการทำงาน ช่วยให้หน่วยงานมีความเจริญก้าวหน้าและบรรลุตามจุดมุ่งหมายขององค์การ

3. ขอบข่ายของการบริหารการศึกษา

โรงเรียนเป็นหน่วยงานทางการศึกษาระดับปฏิบัติที่สำคัญที่สุด ผลการจัดการประถมศึกษาจะเป็นเช่นใดนั้นขึ้นอยู่กับปฏิบัติงานของโรงเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งภารกิจหลักของโรงเรียนก็คือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรทั้งด้านคุณภาพด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสุขภาพอนามัยที่ดีผู้บริหารโรงเรียนจะต้องดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการให้บริการทางการศึกษา

ภิญโญ สาร (2526 : 54 - 55) ให้ทรรศนะไว้ดังนี้

1. งานที่บุคคลภายนอกวงการบริหารการศึกษาคิดว่าเป็นงานบริหาร เช่น การจัดการเรียนการสอน การควบคุมดูแลครู การดูแลรักษาและซ่อมแซมอาคารสถานที่ เป็นงานที่บุคคลภายนอกมองเห็นและเข้าใจเท่านั้น ทั้งที่ความจริงยังมีงานอื่นอีกมากที่มองไม่เห็น
2. งานที่บุคคลภายนอกวงการบริหารการศึกษาคิดว่าผู้บริหารควรทำ เช่น การอนุญาตให้พ่อค้านำอาหารและอุปกรณ์การเรียนเข้ามาขายในโรงเรียนได้อย่างเสรี ซึ่งงานประเภทนี้จะเป็นทั้งผลดีและผลเสีย เพราะงานที่บุคคลภายนอกต้องการให้ผู้บริหารทำในบางครั้งอาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดได้
3. งานที่ผู้บริหารการศึกษาเองคิดว่าเป็นงานในหน้าที่ของตน ไม่ว่าจะไม่มีใครกำหนดให้ทำหรือไม่ เช่น การจัดบริการอาหารกลางวันให้แก่เด็กนักเรียนที่ยากจน การจัดสวัสดิการให้แก่คณะครูและนักเรียน ซึ่งงานประเภทนี้ถือว่ามีค่ามากที่สุด เพราะเป็นงานที่ผู้บริหารมองเห็นเองจากความรู้ความสามารถและประสบการณ์ว่าควรจะทำ อะไรเพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นจริงมากที่สุด

กิติมา ปรีดีดิกล (2532 : 38) ได้จำแนกงานบริหารโรงเรียนตามโครงสร้างของการจัดองค์การไว้ 3 ประเภทคือ

1. การบริหารงานด้านวิชาการ ได้แก่ งานการบริหารบุคลากรทางการสอน การบริหารด้านหลักสูตร ตารางสอน แบบเรียน และการประเมินผลการศึกษา
2. การบริหารงานด้านกิจการนักเรียน ได้แก่ การจัดกิจกรรมนักเรียนการจัดบริการแนะแนว การรักษาระเบียบวินัยของนักเรียน รวมทั้งการจัดบริการด้านอื่น ๆ เช่น บริการสุขภาพ บริการอาหารกลางวัน
3. การบริหารงานด้านธุรการ ได้แก่ งานธุรการด้านต่างๆ เช่น งานสารบรรณ งานการเงิน งานพัสดุ ครุภัณฑ์ และงานดูแลรักษาอาคารสถานที่ เป็นต้น

4. บทบาทของผู้บริหารการศึกษา

ในระบบการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดที่จะทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีประสิทธิภาพ และสามารถพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และบรรลุเป้าหมายขององค์การได้ ทั้งนี้เพราะผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่ตัดสินใจในการเลือกแนวทางในการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหาร ดังนี้

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2525 : 18) สรุปบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนเอาไว้ 5 ประการดังนี้

1. การให้โอกาสทางการศึกษาและปรับปรุงการศึกษาในโรงเรียนหรือการบริหารงานวิชาการ
2. บริหารงานบุคคลในโรงเรียน
3. บริหารงานที่เกี่ยวกับชุมชนและการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
4. บริหารเกี่ยวกับอาคารสถานที่ ธุรการ การเงิน และการให้บริการ
5. การบริหารกิจการนักเรียน

อุทัย ธรรมเดโช (2531 : 34) ได้กล่าวถึงบทบาทผู้บริหาร 4 ด้าน ดังนี้

1. บทบาทของผู้ฝึกสอน (Coach) ผู้บริหารต้องสามารถทำ ความรู้จักและสามารถสร้างความเข้าใจกับครู อาจารย์ ให้มีความรู้ความสามารถและรู้จักตนเองอย่างแท้จริง
2. บทบาทของผู้ประเมิน (Appraiser) ผู้บริหารมีหน้าที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูอาจารย์อย่างตรงไปตรงมา โดยเฉพาะในส่วนที่ต้องปรับปรุงเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องอย่างแท้จริง
3. บทบาทของที่ปรึกษา (Advisor) ผู้บริหารต้องเป็นผู้ช่วยกระตุ้นความคิดริเริ่มให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการกำหนดเป้าหมาย (Goals) ของครูอาจารย์เกี่ยวกับการพัฒนาความก้าวหน้าทางอาชีพ
4. บทบาทของผู้ช่วยเหลือ (Referral Agent) ผู้บริหารต้องสามารถหาทางสนับสนุนให้ครูอาจารย์ประสบความสำเร็จในการวางแผนปฏิบัติงาน เพื่อความก้าวหน้าและประสบความสำเร็จในสายงานการสอน

ได้กำหนดบทบาทที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาเอาไว้ทั้งหมด 17 ประการดังนี้

1. บทบาทเป็นผู้กำหนดทิศทาง
2. บทบาทเป็นผู้กระตุ้นความเป็นผู้นำ
3. บทบาทเป็นนักวางแผน
4. บทบาทเป็นผู้ตัดสินใจ
5. บทบาทเป็นนักจัดองค์การ
6. บทบาทเป็นผู้จัดการเปลี่ยนแปลง
7. บทบาทเป็นผู้ประสานงาน
8. บทบาทเป็นผู้สื่อสาร
9. บทบาทเป็นผู้แก้ความขัดแย้ง
10. บทบาทเป็นผู้แก้ปัญหา
11. บทบาทเป็นผู้จัดระบบงาน
12. บทบาทเป็นผู้บริหารการเรียนการสอน
13. บทบาทเป็นผู้บริหารบุคคล
14. บทบาทเป็นผู้บริหารทรัพยากร
15. บทบาทเป็นผู้ประเมินผล
16. บทบาทเป็นประธานในที่ประชุม
17. บทบาทเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

สมยศ นาวิการ (2544 : 19-21) ได้แยกประเภทบทบาทของผู้บริหารออกเป็น

3 กลุ่ม ดังนี้

1. บทบาททางความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Roles) ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้มีความเกี่ยวพันอย่างมาก โดยเฉพาะกับผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้บังคับบัญชาในระดับเดียวกัน ผู้บริหารจะต้องแสดงบทบาทสามประการคือ ประธาน ผู้นำ และผู้ประสานงาน

2. บทบาททางข้อมูล (Informational Roles) การมีข้อมูลถือว่าเป็นสมองของการบริหารงาน ผู้บริหารจะต้องแสดงบทบาททางข้อมูล 3 ประการคือ ผู้ตรวจสอบ ผู้เผยแพร่และผู้ประชาสัมพันธ์

3. บทบาททางการตัดสินใจ (Decisional Roles) ผู้บริหารจะต้องแสดงบทบาทความเป็นผู้นำในการตัดสินใจภายในสถานศึกษา

5. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วยการศึกษา ซึ่งจัดไม่น้อยกว่า 12 ปี ก่อนระดับอุดมศึกษา ซึ่งอาจครอบคลุม 3 ระดับ คือ

1. ระดับอนุบาลศึกษา
2. ระดับประถมศึกษา
3. ระดับมัธยมศึกษา

5.1 การแบ่งขนาดของโรงเรียน

การแบ่งขนาดของโรงเรียนหรือสถานศึกษาตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2549 แบ่งเป็น 4 ระดับ ดังนี้

5.1.1 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนหรือสถานศึกษาที่มีผู้เรียนตั้งแต่ 1-120 คน

5.1.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนหรือสถานศึกษาที่มีผู้เรียนตั้งแต่ 121-600 คน

5.1.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนหรือสถานศึกษาที่มีผู้เรียนตั้งแต่ 601-1,500 คน

5.1.4 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ หมายถึง โรงเรียนหรือสถานศึกษาที่มีผู้เรียนตั้งแต่ 1,500 คน ขึ้นไป

5.2 ลักษณะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาจแบ่งตามลักษณะการจัดการศึกษาออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ (ธีระ รุญเจริญ. 2546 : 30)

5.2.1 โรงเรียนปกติ โดยปกติการศึกษาขั้นพื้นฐานจะจัดการศึกษาเป็น 12 ปี คือ ระดับ ประถมศึกษา 6 ปี และระดับมัธยมศึกษา 6 ปี ซึ่งตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ได้จัดแบ่งออกเป็น ช่วงชั้น โดยให้มีช่วงชั้น 3 ปี คือ

- ช่วงชั้นที่ 1 เป็นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3
- ช่วงชั้นที่ 2 เป็นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6
- ช่วงชั้นที่ 3 เป็นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3
- ช่วงชั้นที่ 4 เป็นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6

5.2.2 โรงเรียนโครงการศึกษาพิเศษ นอกเหนือจากโรงเรียนปกติแล้ว กระทรวงศึกษาธิการยังจัดให้มีโรงเรียนโครงการพิเศษต่าง ๆ เช่น

1. โรงเรียนอิงวิถีพระพุทธศาสนาหรือโรงเรียนแนวพุทธ ซึ่งจะใช้พระสงฆ์เป็นผู้ดำเนินการสอน

2. โรงเรียนในกำกับของรัฐ (Charter School) ซึ่งทางโรงเรียนจะบริหารจัดการเรื่องต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองเช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

3. โรงเรียนเด็กอัจฉริยะ ที่เน้นการสอนใน 5 วิชาหลัก ได้แก่ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ดนตรี ศิลปะและกีฬา

4. โรงเรียนสอนภาษาที่เป็นโรงเรียนที่ใช้ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ เป็นสื่อในการสอน (Medium of Instruction) ซึ่งอาจเป็นภาษาอังกฤษ ภาษาญี่ปุ่น ภาษาจีน ภาษาฝรั่งเศส

5.2.3 โรงเรียนพิเศษเฉพาะ โรงเรียนพิเศษเฉพาะเป็นการจัดขึ้น

เพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของนักเรียนบางกลุ่ม เช่น โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ โรงเรียนที่บ้าน (Home School) ตามมาตรา 11 โรงเรียนคนตาบอด โรงเรียนโครงการเรียนร่วม โรงเรียนสำหรับผู้พิการทางสมองการจัดการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มนี้ เป็นการจัดการตามมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดให้จัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส โดยต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ ทั้งนี้ ให้จัดตั้งแรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและให้บุคคลดังกล่าวได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกคือบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

5.2.4 โรงเรียนนานาชาติ (International School) เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนให้แก่เด็กนักเรียนต่างประเทศ ซึ่งติดตามผู้ปกครองมาปฏิบัติงานหรือประกอบอาชีพธุรกิจต่าง ๆ ในประเทศไทย ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการมีระเบียบควบคุมดูแลโดยเฉพาะ

การบริหารงานวิชาการ

1. ความหมายของการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานวิชาการ ได้มีผู้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

กมล ภูประเสริฐ (2545 : 5 - 6) เสนอว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา หมายถึง การบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อันเป็นเป้าหมายสูงสุดในภารกิจของสถานศึกษาซึ่งคุณภาพการศึกษาที่คาดหวัง คือ คุณสมบัติอันพึงประสงค์ที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้เรียน ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจ ความคิด ทักษะ ความสามารถ สุขภาพกาย สุขภาพจิตและคุณลักษณะในด้านบุคลิกภาพ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม

สันติ บุญภิรมย์ (2552 : 22) เสนอว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารจัดการกิจกรรมทุกชนิดทุกประเภท ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการบริหารสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น เปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ไปหล่อเลี้ยงหัวใจ การบริหารจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดของงานวิชาการที่สามารถทำให้งานวิชาการเกิดพลวัต (Academic Affairs Dynamic) อยู่ตลอดเวลาส่งผล ต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุณภาพของการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดไป

ประชุม ผงผ่าน (2541 : 10) ได้ให้ความหมาย การบริหารงานวิชาการไว้ว่า งานวิชาการเป็นกระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่าง ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอน การกำหนดนโยบาย การวางแผนและจุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับเรียน

รุจิรี ภูสาระ และจันทราณี สงวนนาม (2545 : 56) การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียน การสอนให้ เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 2) เสนอว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหาร สถานศึกษา โดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง งานบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา การกำหนดนโยบาย การปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน ให้เกิดผลตามเป้าหมาย ของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียน

2. ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

ความสำคัญของงานวิชาการ มีผู้กล่าวถึงความสำคัญไว้ดังนี้

อุทัย บุญประเสริฐ (เพียงเพ็ญ เพียรสันเทียะ. 2553 : 16 ; อ้างอิงมาจาก อุทัย บุญประเสริฐ. 2540) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลักมีลักษณะคล้ายส่วนที่เป็นร่างกายของคน หรือเด็กเป็นส่วนงาน ที่ใหญ่ที่สุดของระบบ เป็นงานที่เป็นหัวใจของโรงเรียนและหลักสูตรเป็นส่วนที่ สำคัญที่สุดของงานวิชาการที่ใช้กำกับการจัดระบบการทำงานของโรงเรียนและใช้กำกับการควบคุมการ ดำเนินงานในส่วนต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้ตอบสนองและสนับสนุนการทำงานวิชาการของสถานศึกษา คือ ให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพได้คนดีที่เป็นคนสมบูรณ์

พิชัย เส็งยมจิตต์ (2541 : 4) เสนอว่า การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญอย่างยิ่ง และจัดว่าเป็นงานหลักในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะการจัดการศึกษาเป็น การวางพื้นฐานในการพัฒนาคน ให้สามารถแสวงหาความรู้ ก้าวมันทันโลก สามารถปรับตัวอยู่ได้อย่างมี ความสุข

กมล ภูประเสริฐ (2545 : 6) เสนอว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา เป็นการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่คาดหวัง ประกอบด้วยงานหลายๆ ด้าน ได้แก่ งานเกี่ยวกับ หลักสูตร หลักสูตรท้องถิ่น งานเกี่ยวกับการเรียนการสอน งานเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลการเรียน ตามสภาพจริง ไม่เน้นการใช้ข้อสอบเพียงอย่างเดียว

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 1) เสนอว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของ สถานศึกษาไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้ จากงานวิชาการ เนื่องจากว่างานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และ การจัดการเรียนการสอน และที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของ สถานศึกษา ซึ่งอาจเกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น

กาญจน์ เรืองมนตรี และธรรณ นามรรณ (2554 : 4) ได้ให้ความหมายของงาน วิชาการ ว่า งานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา ก็คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการ เป็นกิจกรรมการจัดการ เกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ แบบเรียน งานการเรียนการสอน งานสื่อการเรียน

การสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานวางแผนการศึกษาและงานประชุมอบรมทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการจัดการ ศึกษาที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพสูง

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหารวิชาการ เป็นภารกิจที่สำคัญในการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา สถานศึกษาต้องสนับสนุนและส่งเสริมการบริหารวิชาการทำงานให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพให้เป็นคนดีที่สมบูรณ์ ให้มีคุณภาพตามที่คาดหวัง

3. ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ

ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ มีผู้เสนอไว้ดังต่อไปนี้

กมล ภูประเสริฐ (2545 : 9-17) ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการของสถานศึกษา ดังนี้ การบริหารหลักสูตร การบริหารการเรียนการสอน การบริหารการประเมินผลการเรียน การบริหาร การนิเทศภายในสถานศึกษา การบริหารการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ การบริหาร การวิจัยและ พัฒนา การบริหารโครงการทางวิชาการอื่น ๆ การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ การบริหารการประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 3-4) กำหนดขอบข่ายงานวิชาการครอบคลุม ตั้งแต่การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การจัดการบริหาร เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการวัดผลและประเมินผล

อุทัย บุญประเสริฐ (2540 : 36) เสนอว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ครอบคลุมในเรื่องต่อไปนี้

1. เรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
2. เรื่องการสอนและการจัดการเรียนการสอน
3. เรื่องกิจกรรมนักเรียนและการบริหารกิจกรรมนักเรียน
4. เรื่องสื่อการเรียนการสอนและกิจกรรมห้องสมุด
5. เรื่องการวัดผลและการประเมินผล
6. เรื่องการนิเทศการศึกษาและเรื่องพัฒนาวิชาชีพ

กมล ภูประเสริฐ (2545 : 9) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ประถมศึกษา ไว้ดังนี้

1. การบริหารหลักสูตร
2. การบริหารการเรียนการสอน
3. การบริหารการประเมินผลการเรียน
4. การบริหารการนิเทศภายใน
5. การบริหารการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ
6. การบริหารการวิจัยและพัฒนา
7. การบริหารโครงการทางวิชาการอื่น ๆ
8. การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ
9. การบริหารการประเมินผลทางวิชาการของสถานศึกษา

ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 34) กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 12 ด้าน

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่ บุคคล ครอบครั้ว องค์กรหน่วยงาน

และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 (2550 : 29 - 30) กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 17 ด้าน

ท้องถิ่น

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตร
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
9. การนิเทศการศึกษา
10. การแนะแนว
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน

สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ (2554 : 6) ได้สรุปขอบข่ายงานวิชาการโรงเรียน ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่ บุคคล ครอบครั้ว องค์กรหน่วยงาน

และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

จากขอบข่ายการบริหารงานวิชาการจากนักการศึกษาหลายท่าน ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า ได้สรุป รวมงานบางข้อเข้าด้วยกัน โดยยึดกรอบแนวคิดการบริหารงานวิชาการตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัด การศึกษา พ.ศ. 2550 (2550 : 29 - 30) เพื่อความเหมาะสมสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 2 จำนวน 17 ด้าน ดังนี้

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตร
ท้องถิ่น

2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
9. การนิเทศการศึกษา
10. การแนะแนว
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน

สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

3.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

3.1.1 ความหมายของหลักสูตร หลักสูตร ได้มีผู้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ดังนี้

ชมพันธ์ กุญชร ณ อยุธยา (2540 : 3 - 5) ได้อธิบายความหมายของหลักสูตรว่า มีความแตกต่างกันไปตั้งแต่ความหมายที่แคบสุดจนถึงกว้างสุด ซึ่งสามารถจำแนกความคิดเห็นของนักการศึกษาที่ได้ให้นิยามความหมายของหลักสูตรแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

1. หลักสูตร หมายถึง แผนประสบการณ์การเรียน นักการศึกษาที่มีความคิดเห็น ว่า หลักสูตร หมายถึง แผนประสบการณ์เรียนนั้น มองหลักสูตรที่เป็นเอกสารหรือโครงการของการศึกษาที่สถาบันการศึกษาไว้วางแผนไว้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาตามแผนหรือโครงการที่กำหนดไว้ หลักสูตรตามความหมายนี้ หมายรวมถึง แผนการเรียนหรือรายวิชาต่าง ๆ ที่กำหนดให้เรียน รวมทั้งเนื้อหาวิชาของรายวิชาต่าง ๆ กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล ซึ่งได้ กำหนดไว้ในแผน ความคิดเห็นของนักศึกษากลุ่มนี้ ไม่รวมถึงการนำหลักสูตรไปใช้หรือ การเรียนการสอนที่ปฏิบัติจริง

2. หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์การเรียนของผู้เรียน ที่สถาบันการศึกษา จัดให้แก่ผู้เรียน

พิชัย เสงี่ยมจิตต์ (2541 : 6) หลักสูตร หมายถึง ประมวลประสบการณ์ทั้งหลาย ที่โรงเรียนจัดขึ้นทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อช่วยให้เด็กเกิดการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน

จรัส บัวศรี (2542 : 67) กล่าวถึงความหมายของหลักสูตร คือ แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมและมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมฝึกอบรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีการพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดหมายที่กำหนดไว้

รุจิรุ ภูสาระ (2545 : 1) ได้อธิบายความหมายของหลักสูตรว่า หมายถึง แผนการเรียน ประกอบด้วยเป้าหมาย และจุดประสงค์เฉพาะที่จะนำเสนอและจัดการเนื้อหา รวมถึงแบบของการเรียนการสอนตามจุดประสงค์ และท้ายที่สุดจะต้องมีการประเมินผลของการเรียน

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 1, 272) เสนอว่า หลักสูตร หมายถึง ประมวลวิชา และ กิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในการศึกษา เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง

สันติ บุญภิรมย์ (2552 : 43) เสนอว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ ทั้ง กิจกรรมทางวิชาการและกิจกรรมอื่น ๆ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของสถานศึกษา เพื่อนำไปใช้เป็นหลักการในการจัดการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนได้บรรลุไปตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา แต่ละระดับ แต่ละประเภท

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 25) เสนอว่า หลักสูตรมีความหมายเป็น

3 ประการ คือ

1. หลักสูตรเป็นศาสตร์ที่มีทฤษฎี หลักการและการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ตามที่มุ่งหมายไว้

2. หลักสูตรเป็นระบบในการจัดการศึกษา โดยมีปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ ครู นักเรียน วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ กระบวนการ (Process) ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน ผลผลิต (Output) ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสำเร็จทางการศึกษา เป็นต้น

3. หลักสูตรเป็นแผนการจัดการเรียนการสอน ที่มุ่งประสงค์จะอบรมฝึกฝนผู้เรียน ให้ เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

สรุปว่า หลักสูตร หมายถึง ประมวลประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดขึ้นทั้งใน และนอกห้องเรียน เพื่อช่วยให้เด็กเกิดการพัฒนาในทุกๆ ด้าน ประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย เนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนมีการพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดหมายที่กำหนดไว้

3.1.2 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาได้มีผู้ให้ ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้

บรรพต สุวรรณประเสริฐ (2544 : 15) เสนอว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็น พื้นฐานเลย และรวมถึงการผลิตเอกสารต่าง ๆ สำหรับผู้เรียนด้วย

สุนีย์ ภูพันธ์ (2546 : 159) เสนอว่า การพัฒนาหลักสูตร เป็นกระบวนการหรือ ขั้นตอนของการตัดสินใจเลือกหาทางเลือกทางการเรียนการสอนที่เหมาะสม หรือเป็นที่รวบรวม ของทางเลือกที่เหมาะสมต่าง ๆ เข้าด้วยกัน จนเป็นระบบที่สามารถปฏิบัติได้

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 35) เสนอว่า สถานศึกษามีหน้าที่สำคัญใน การ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตร การเพิ่มพูนคุณภาพการใช้ หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร จัดทำระเบียบการวัดและประเมินผล ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และรายละเอียดที่เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัดอื่นๆ ในระดับท้องถิ่นได้จัดทำเพิ่มเติม รวมทั้งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหา ในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความต้องการของผู้เรียนโดยทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 56 - 57) เสนอว่า หลักการพัฒนาหลักสูตร โดยทั่วไปมีดังนี้

1. ใช้พื้นฐานจากประวัติศาสตร์ ปรัชญา สังคม จิตวิทยา และวิชาความรู้ต่างๆ
2. พัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม โดยวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการและความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคม
3. พัฒนาให้สอดคล้องกับระดับพัฒนาการ ความต้องการ และความสนใจของ ผู้เรียน
4. พัฒนาให้สอดคล้องกับหลักของการเรียนรู้
5. ในการเลือกและจัดประสบการณ์การเรียน จะต้องพิจารณาความเหมาะสม ในด้านความยากง่าย ลำดับก่อนหลัง ความต่อเนื่อง และบูรณาการของประสบการณ์ต่าง ๆ
6. พัฒนาในทุกจุดอย่างประสานสัมพันธ์กันตามลำดับ จากจุดประสงค์ สาระความรู้ ประสบการณ์ กระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผล
7. พิจารณาถึงความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ
8. พัฒนาอย่างเป็นระบบ
9. พัฒนาอย่างต่อเนื่องไม่หยุดยั้ง
10. มีการวิจัยติดตามผลอยู่ตลอดเวลา

11. ดำเนินการในรูปของคณะกรรมการ

12. อาศัยความร่วมมืออย่างจริงจังของผู้เชี่ยวชาญและผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย

สันติ บุญภิรมย์ (2552 : 53) เสนอว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง ความพยายามของผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู อาจารย์ได้ร่วมมือกันเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหลักสูตร การเรียนการสอนให้เหมาะสมแก่การเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคม ทั้งปัจจุบันและแนวโน้ม ในอนาคต เพื่อให้ผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เกิดความเชื่อมั่นในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษานั้น

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 41) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร เป็นเรื่องที่ต้องการการตัดสินใจหลายขั้นตอน ตั้งแต่การเริ่มตั้งวัตถุประสงค์ทั่วไป และวัตถุประสงค์เฉพาะ การเลือกเนื้อหาให้ตรงและครอบคลุม ชนิดของประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และวัตถุประสงค์ และท้ายสุด คือ วิธีการประเมินผลของการเรียนรู้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2553 : 68) กล่าวว่า การวิจัยพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อนำผลมาประกอบการพิจารณาปรับปรุง หลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสม สอดคล้องกับผู้เรียน และความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน เช่น การประเมินตัวหลักสูตร การประเมินความต้องการจำเป็นในการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพของนักเรียนในอนาคต การประเมินความต้องการของพ่อแม่ผู้ปกครอง และชุมชนในการพัฒนาผู้เรียน เพื่อนำมาใช้ กำหนดโปรแกรมฝึกอบรมการเรียน

สรุปว่า การพัฒนาหลักสูตร คือ การปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ เป็นกระบวนการของการตัดสินใจหลายขั้นตอน หากทางเลือกทางการเรียนการสอนที่เหมาะสม หรือเป็นที่รวบรวมของทางเลือกที่เหมาะสมต่างๆเข้าด้วยกัน จนเป็นระบบที่สามารถปฏิบัติได้

3.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ทิตนา แคมมณี (2542 : 22) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้ว่า "การจัดการเรียนรู้" นับว่าเป็นองค์ประกอบหลักที่แสดงถึงการเรียนรู้ว่าเป็นรูปธรรม ประกอบด้วยความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายที่แท้จริงของการเรียนรู้ บทบาทของครูและบทบาทของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนเป็นสำคัญจะทำได้สำเร็จ เมื่อผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ครู และนักเรียนมีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับความหมายของการเรียนรู้ ดังนี้

1. การเรียนรู้เป็นงานเฉพาะตัวบุคคล ทำแทนกันไม่ได้ ครูที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ต้องเปิดโอกาสให้เขาได้มีประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตัวของตัวเอง

2. การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสติปัญญาที่ต้องการใช้กระบวนการคิด สร้างความเข้าใจ ความหมายของสิ่งต่าง ๆ ดังนั้นครูจึงควรกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดทำความเข้าใจกับสิ่งต่าง ๆ

3. การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคม เพราะในเรื่องเดียวกันอาจคิดได้หลายแง่หลายมุมทำให้เกิดการขยาย เติมเต็มข้อความรู้ ตรวจสอบความถูกต้องของการเรียนรู้ตามที่สังคมยอมรับด้วย ดังนั้นครูที่ปรารถนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลอื่นหรือแหล่งข้อมูลอื่น ๆ

4. การเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน เป็นความรู้สึกเบิกบานเพราะหลุดพ้นจากความไม่รู้นำไปสู่ความใฝ่รู้ อยากรู้อีก เพราะเป็นเรื่องน่าสนุก ครูจึงควรสร้างภาวะที่กระตุ้นให้เกิดความอยากรู้หรือคับข้องใจบ้าง ผู้เรียนจะหาคำตอบเพื่อให้หลุดพ้นจากความข้องใจและเกิดความสุขขึ้นจากการได้เรียนรู้ เมื่อพบคำตอบด้วยตนเอง

5. การเรียนรู้เป็นงานต่อเนื่องตลอดชีวิต ขยายพรมแดนความรู้ได้ไม่มีที่สิ้นสุด ครูจึง สร้างกิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดการแสวงหาความรู้ไม่รู้จบ

6. การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลง เพราะได้รู้มากขึ้นทำให้เกิดการนำความรู้ไปใช้ในการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ เป็นการพัฒนาไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับผลการพัฒนาของตัวเอง

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545 : 15) การเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการของความพยายามที่จะช่วยเหลือ สร้างและชักจูงผู้เรียนไปสู่เป้าหมายบางประการ

รุจิร ภู่อสาร และจันทราณี สงวนนาม (2545 : 70) เสนอว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้หรือที่เรียกว่า การปฏิรูปการเรียนรู้ ทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับวิธีการเรียนและวิธีการสอนของครู ซึ่งครูจะต้องสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด วิเคราะห์ และศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ควบคุมดูแลเป็นการฝึกปฏิบัติให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ การเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักวิถีคิด วิธีการดำเนินชีวิตและมีทักษะในการเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ได้ การจัดการเรียนการสอนตามแนวของหลักสูตรใหม่ จึงน่าจะมีหลักการและแนวปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. เน้นการเรียนการสอนตามสภาพจริง
2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ ได้แสดงความคิดอย่างอิสระ สามารถสรุปและสร้างองค์ความรู้ใหม่ขึ้นได้จากข้อมูลที่มี
3. นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติ ครูเป็นเพียงแหล่งข้อมูลหนึ่งจากหลาย ๆ แหล่งและเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน
4. เน้นการปฏิบัติที่ควบคู่ไปกับหลักการและทฤษฎี
5. เน้นวิธีการสอนจากการเรียนรู้หลาย ๆ รูปแบบ
6. ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิด มากกว่าการหาคำตอบที่ตายตัวเพียงคำตอบเดียว
7. ถือว่ากระบวนการเรียนรู้มีความสำคัญมากกว่าเนื้อหา เพื่อให้ผู้เรียนมีข้อมูลเพียงพอที่จะสร้างองค์ความรู้ใหม่

8. ใช้กระบวนการกลุ่มในการเรียนรู้ร่วมกัน และเรียนรู้ด้วยตนเอง

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2547 : 13) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม 2545) มาตราที่ 24 กล่าวว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็นทำเป็นและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับ บิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

ปรียาพร วงษ์อนุตรโรจน์ (2553 : 94) เสนอว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทฤษฎีการเรียนรู้ แบ่งเป็นทฤษฎีหลัก 4 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ทฤษฎี ความรู้ความเข้าใจทฤษฎีของกลุ่มมนุษย์นิยมและทฤษฎีผสมผสาน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2553 : 15-16) เสนอว่า การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นั้น จะต้องใช้ กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อเป็นเครื่องมือพัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของ หลักสูตร ซึ่งครูผู้สอน จะต้องรู้และเข้าใจแนวคิด การจัดการเรียนรู้และผลที่เกิดกับผู้เรียน แล้วนำมาจัดการเรียนรู้ให้เอื้อต่อ การพัฒนาของผู้เรียน ตามหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าว ได้แก่

1. กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ
2. กระบวนการสร้างความรู้
3. กระบวนการคิด
4. กระบวนการทางสังคม
5. กระบวนการเผชิญสถานการณ์ และแก้ปัญหา
6. กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง
7. กระบวนการปฏิบัติ
8. กระบวนการจัดการ
9. กระบวนการวิจัย
10. กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง
11. กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย ฯลฯ

สรุป การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ จะต้องใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อเป็นเครื่องมือพัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร ซึ่งครูผู้สอนจะต้องรู้และเข้าใจแนวคิด การจัดการเรียนรู้และผลที่เกิดกับผู้เรียน แล้วนำมาจัดการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาของผู้เรียน โดยยึด ผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์และศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยมีครู เป็นผู้ควบคุมดูแล เป็นการฝึกปฏิบัติให้ผู้เรียนมีประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักวิธีคิด วิธีการ ดำเนินชีวิตและมีทักษะในการเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ได้

3.3 ด้านการวัดประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน

วิชย วงษ์ใหญ่ (2543 : 60) เสนอว่า การประเมินผลการเรียนรู้ เป็นการประเมินที่เป็นธรรมชาติสอดคล้องกับความเป็นจริง เป็นการประเมินที่ไม่ได้ง่ายถ้าผู้สอนไม่เข้าใจ กระบวนการเรียนรู้สู่ศักยภาพที่ชัดเจน เพราะการเรียนรู้ที่ยังคงต่อเนื่องขณะที่มีการประเมินวิธีการ ประเมินแบบเดิม โดยการทดสอบ การเรียนรู้จะถูกปิดลงในขณะที่มีการประเมินเกิดขึ้น การ ประเมินสภาพจริง ต้องการให้ผู้เรียนประยุกต์ความรู้ที่มีอยู่ก่อนกับสถานการณ์ใหม่ ผู้สอน สามารถแยกแยะได้ว่าอะไรเป็นสิ่งที่ผู้เรียนจำได้ อะไรเป็นสิ่งที่ผู้เรียนประยุกต์ขึ้น ทำให้เกิดแนวทางปฏิบัติที่หลากหลาย ซึ่งนำไปสู่ความยุติธรรมของการประเมิน ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการ เรียนรู้ตามที่สนใจและมีความเข้าใจชัดเจน รวมถึงความรับผิดชอบของการที่จะคิดประดิษฐ์ คิดค้นหาคำตอบเอง สิ่งที่น่า สนใจของการเรียนสำหรับผู้สอนคือผู้เรียนคิดอย่างไร

ปัญญา แก้วกีร และสุภัทร พันธุ์พัฒนกุล (2545 : 20) เสนอว่า การวัดและการ ประเมินผลและการเทียบโอนประสบการณ์ การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ ครูใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน จะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน โดยการวัดและประเมินผลตามระดับชั้นเรียน ที่มุ่งหาคำตอบว่าผู้เรียน มีความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ การประเมินคุณภาพระดับสถานศึกษา เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าด้านการเรียนรู้เป็นรายปีและช่วงชั้นนำไปปรับปรุงและพัฒนาให้ได้มาตรฐานการเรียนรู้

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545 ก : 21) เสนอว่า การวัดผลและประเมินผล นั้นควรประเมิน ดังนี้

1. สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนจาก
 - 1.1 การแสดงความคิดเห็น
 - 1.2 ความสนใจเรียน
 - 1.3 ความร่วมมือในกิจกรรม
 - 1.4 การรายงานของกลุ่ม
2. ตรวจสอบความถูกต้องของการสรุปกฎเกณฑ์ลักษณะสำคัญ
3. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อสอบและแบบฝึกหัด

สรุปว่า การวัดผลและประเมินผล โดยการวัด หมายถึง กระบวนการที่กำหนดตัวเลขให้กับวัตถุสิ่งของ โดยใช้เครื่องมือวัดอย่างใดอย่างหนึ่งตามความเหมาะสม การประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่เกิดจากการนำข้อมูลที่ได้มาจากการวัด มาทำการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพ คุณค่าความจริงและการกระทำ

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 28- 34) เสนอว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการ คือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผล การเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อน สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ในทุก ระดับไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติ การวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและ

สารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จ ทาง การเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูล ที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา และเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ สถานศึกษา สามารถเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียนในกรณีต่าง ๆ ได้แก่ การย้ายสถานศึกษา การเปลี่ยนรูปแบบ การศึกษา การย้ายหลักสูตร การออกกลางคันและขอกลับเข้ารับการศึกษาต่อ การศึกษาจากต่างประเทศ และขอเข้าศึกษาต่อในประเทศ

นอกจากนี้ยังสามารถเทียบโอนความรู้ทักษะ ประสบการณ์จากแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ เช่น สถานประกอบการ สถาบันศาสนา สถาบันการฝึกอบรมอาชีพ การจัดการศึกษาโดยครอบครัว การเทียบโอนผลการเรียน ควรดำเนินการในช่วงก่อนเปิดภาคเรียน หรือต้นภาคเรียน ที่สถานศึกษา รับ ผู้ขอเทียบโอนเป็นผู้เรียน ทั้งนี้ผู้เรียนที่ได้รับการเทียบโอนผลการเรียนต้องศึกษาต่อเนื่องใน สถานศึกษาที่ รับเทียบโอนอย่างน้อย 1 ภาคเรียน โดยสถานศึกษาที่รับผู้เรียนจากการเทียบโอน ควรกำหนดรายวิชา จำนวนหน่วยกิต ที่จะรับเทียบโอนตามความเหมาะสม การพิจารณาการ เทียบโอน สามารถดำเนินการได้ ดังนี้

1. พิจารณาจากหลักฐานการศึกษา และเอกสารอื่นๆ ที่ให้ข้อมูลแสดงความรู้ ความสามารถของผู้เรียน

2. พิจารณาจากความรู้ ความสามารถของผู้เรียนโดยการทดสอบด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติ

3. พิจารณาจากความสามารถและการปฏิบัติในสภาพจริง

การเทียบโอนผลการเรียนให้เป็นไปตามประกาศ หรือแนวปฏิบัติของ กระทรวงศึกษาธิการ สำหรับการเทียบโอนเข้าสู่การศึกษาในระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ดำเนินการตามแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการเรียน เข้าสู่การศึกษาในระบบ ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน

สันติ บุญภิรมย์ (2552 : 173) ได้ให้ความหมายการวัดและประเมินผลไว้ดังนี้

การประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่เกิดจากการนำข้อมูลที่ได้มาจากการวัด มาทำการพิจารณาตัดสินเป็นระบบอย่างครอบคลุมเพื่อหาข้อสรุปด้วยคุณธรรม

การวัด หมายถึง การค้นหาคุณลักษณะของบุคคลหรือสิ่งของต่างๆโดยใช้เครื่องมือ วัดอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้ได้มาซึ่งผลตามหน่วยวัดของเครื่องมือต่างๆ ที่เรียกว่า ข้อมูล

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 66) ให้ความหมายของการวัดและประเมินผล ดังนี้

การวัด (Measurement) หมายถึง กระบวนการที่กำหนดจำนวนตัวเลขให้กับ วัดสิ่งของหรือ บุคคลตามความมุ่งหมายและเปรียบเทียบลักษณะที่มีความแตกต่างที่ปรากฏอยู่ใน สิ่งๆ นั้นๆ

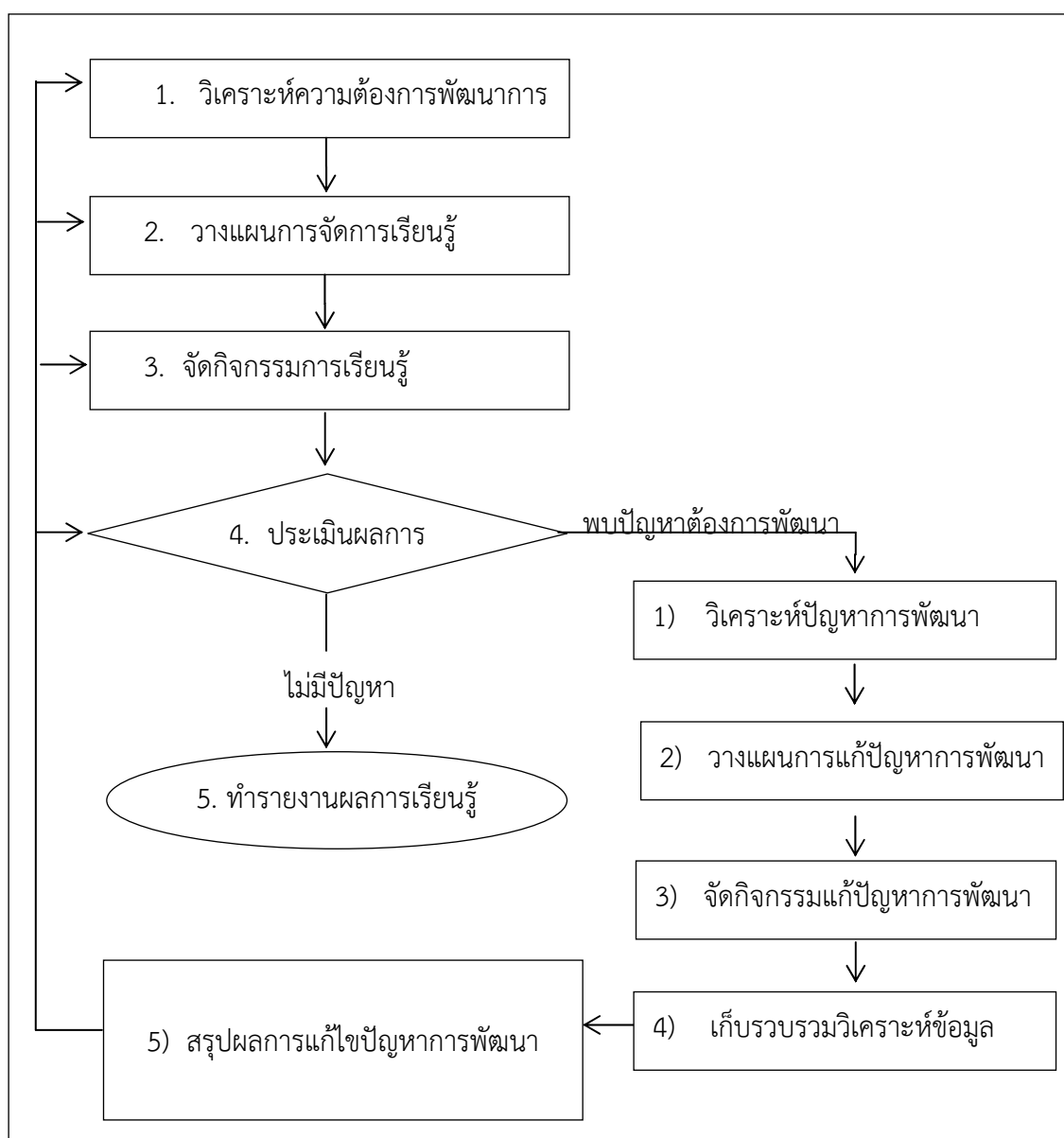
การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพ คุณค่าความจริงและการกระทำ บางที่ขึ้นอยู่กับการวัดเพียงอย่างเดียว

สรุปว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน และเพื่อตัดสินผลการ เรียน ซึ่งผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามชีวิต เพื่อให้บรรลุตาม มาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกๆระดับ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

แบ่ง ออกเป็น 4 ระดับ ประกอบด้วย ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ

3.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม 2545) มาตราที่ 30 กล่าวว่า ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับ การศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้จึงเป็นภารกิจที่สำคัญและจำเป็นในกรณีที่ครูผู้สอน พบว่า ผลการพัฒนาการเรียนรู้เกิดปัญหาหรือมีความจำเป็น ต้องแก้ไข พัฒนาอย่างเร่งด่วน ครูผู้สอนหาวิธีการแก้ไขได้โดยใช้กระบวนการวิจัยดังกล่าวประกอบ ดังนี้

ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

จากภาพประกอบแสดงขั้นตอนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อยู่ 5 ขั้นตอน ตั้งแต่การวิเคราะห์สภาพ ปัจจุบันปัญหาและความต้องการพัฒนาการเรียนรู้อยู่ วางแผนการจัดการเรียนรู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ ประเมินผลการเรียนรู้อยู่ และทำรายงานผลการเรียนรู้อยู่ เป็นการนำกระบวนการวิจัยเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนรู้อยู่ของครูผู้สอน ในวงจรของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ดังกล่าว ถือว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ขั้นตอนที่ 3 ครูผู้สอนทำการประเมินระหว่างสอนแล้วพบปัญหาเล็กน้อย สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ในวงจรจัดกิจกรรมขณะนั้น และเมื่อครูผู้สอนทำการประเมินผลการเรียนรู้อยู่ในขั้นตอนที่ 4 แล้วพบว่าไม่มีปัญหา ผู้เรียนมีพัฒนาการเรียนรู้อยู่ตรงกับมาตรฐานการเรียนรู้อยู่ ตัวชี้วัดของการจัดกิจกรรม ครูผู้สอนสามารถจัดทำรายงานผลการเรียนรู้อยู่แก่ผู้เกี่ยวข้องเพื่อทราบและใช้ประโยชน์ต่อไป แต่บางครั้งการจัดการเรียนรู้อยู่อาจไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ดีของผู้เรียน สามารถพัฒนาโดยใช้กระบวนการวิจัยได้

พิชิต ฤทธิจรูญ (2544 : 24) ได้เสนอว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การวิจัยในเชิงปฏิบัติการที่ครูได้แสวงหาวิธีการหรือนวัตกรรม ทางเลือกในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้อยู่ของผู้เรียนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

อุทุมพร จามรมาน (2544 : 8) ให้ความหมายการวิจัยในชั้นเรียน คือ การหาข้อมูล ที่เชื่อถือได้เกี่ยวกับปัญหาในการเรียนการสอนเพื่อพิจารณานักเรียน โดยลักษณะของการ วิจัยในชั้นเรียน มีดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการวิจัยเกิดขึ้นจากการทำงานในชั้นเรียนที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน
2. ผลการวิจัยนำไปใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
3. การวิจัยดำเนินไปพร้อมกับการจัดการเรียนการสอนกล่าวคือ สอนไปวิจัยไป

แล้วนำผลการวิจัยมาใช้แก้ปัญหาและทำการเผยแพร่ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่น

กมล ภูประเสริฐ (2545 : 82) เสนอว่า การวิจัยเป็นกระบวนการที่เป็นระบบและเป็นที่ยอมรับของวงการต่าง ๆ สถานศึกษาใดที่มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ หรือรายงานผลงานที่มีกระบวนการวิจัยเป็นพื้นฐานจะเป็นที่น่าเชื่อถือและนำไปใช้ประโยชน์ได้ สถานศึกษาจึงควรมีงานโครงการเกี่ยวกับการวิจัยอยู่ด้วยเสมอการวิจัยเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องทำ ต้องจัดให้มีการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. การกระตุ้นความสนใจหรือการสร้างความตระหนัก ถึงความสำคัญของการวิจัยโดยเฉพาะการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาเกิดความตื่นตัวที่จะเริ่มทำ
2. การพัฒนาความสามารถของบุคลากรในการวิจัย โดยการจัดหาหนังสือและเอกสารต่าง ๆ ให้บุคลากรได้ศึกษา หรือจัดประชุมปฏิบัติการและเชิญวิทยากรมาฝึกการวิจัย หรือส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมตามที่หน่วยงานต่าง ๆ เปิดการอบรมขึ้น
3. การประชุมปรึกษาหารือเพื่อวิเคราะห์ปัญหาของสถานศึกษา ในด้านวิชาการและร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอน เพื่อให้การมองเห็นปัญหาชัดเจน จากนั้นจึงช่วยกัน แสวงหาวิธีการแก้ปัญหา แต่ก่อนที่จะพูดถึงการแก้ปัญหา พัฒนา ควรได้มีการศึกษาค้นคว้าจาก แหล่งความรู้ มาเสนอแนะและกันบ้าง อาจใช้วิธีการแบ่งงานกันไปศึกษา หรือนำมาจากระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษา ซึ่งมีการประมวลความรู้ ความคิดเกี่ยวกับการบริหารและการเรียนการสอนไว้ เพื่อให้ได้แนวทางการแก้ปัญหาที่จะนำไปดำเนินการต่อไป

4. การกำกับดูแลและส่งเสริมให้ดำเนินการแก้ปัญหาในลักษณะของงานวิจัย โดยการอำนวยความสะดวก หรือให้ความช่วยเหลือด้วยเหตุที่เป็นงานใหม่ ความต้องการกำลังใจและความช่วยเหลือจึงมีอยู่มาก

5. การสนับสนุนให้มีการแสดงผลงานการวิจัยของสถานศึกษา และการวิจัย
ในชั้นเรียน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีความภาคภูมิใจ และเกิดความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองต่อไป

ณัฐพล ชุมวรฐายี (2545 : 89) ได้กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การพัฒนา
นวัตกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนในชั้นเรียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2553 : 44 -45)
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่มุ่งให้การจัดการเรียนรู้
เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและ
นวัตกรรมในการดำรงชีวิตให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขได้ ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงมาตรฐาน
การเรียนรู้ตัวชี้วัด อยู่เสมอ กล่าวคือ ต้องตรวจสอบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตรงตามตัวชี้วัดตามที่กำหนด
ไว้หรือไม่ มีอุปสรรคใดบ้าง ควรแก้ไขอย่างไร กิจกรรมการเรียนรู้ใดมีประสิทธิภาพสูงสุดบ้าง กระบวนการ
ดังกล่าวสามารถนำการวิจัยเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ

สรุป การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้จึงเป็นภารกิจที่
สำคัญและจำเป็นในกรณีที่ครูผู้สอน พบว่า ผลการพัฒนาการเรียนรู้เกิดปัญหาหรือมีความ จำเป็นต้อง
แก้ไข พัฒนาอย่างเร่งด่วน ครูผู้สอนหาวิธีการแก้ไขได้โดยใช้กระบวนการวิจัยที่เป็น ระบบและเป็นที่ยอมรับ
ของวงการต่าง ๆ ได้ สถานศึกษาจึงควรมุ่งงาน โครงการเกี่ยวกับการวิจัย อยู่ด้วยเสมอการวิจัย
เป็นสิ่งที่จำเป็นต้องทำต้องจัดให้มีการดำเนินงานดังต่อไปนี้

3.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

รุจิร ภู่อาระ และจันทราณี สงวนนาม (2545 : 72) เสนอว่า สื่อการเรียนรู้เป็นส่วนประกอบที่สำคัญ ที่จะช่วยให้การเรียนการสอนของครูดำเนินไปด้วยดี ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ที่ดีตามกระบวนการต่าง ๆ ที่หลักสูตรต้องการในปัจจุบัน ต้องยอมรับว่าผู้เรียนทุกคนต่างก็ มีประสบการณ์เดิมอยู่แล้วความรู้ใหม่ ๆ ที่ผู้เรียนจะได้รับอาจมีมาได้หลายทาง นอกจากครูและสื่อต่าง ๆ ดังกล่าว เช่น วิทยุ โทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ คอมพิวเตอร์ และภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ ศักยภาพและความสามารถของครูที่จะสามารถจัดหามาใช้ และศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน แต่ละคน ซึ่งหลักสูตรใหม่ มิได้ละทิ้งหนังสือแบบเรียนเก่า ๆ โดยสิ้นเชิง องค์กรความรู้ใหม่ก็ยังคง ต้องอาศัยหนังสือเก่ารวมอยู่ตามความจำเป็นและความเหมาะสม

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2547 : 38)
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม 2545) มาตรา 65 กล่าวว่า ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต ผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ และมาตราที่ 66 ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 27) เสนอว่า สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการ และ คุณลักษณะตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มี หลากหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีในท้องถิ่น การเลือกใช้สื่อควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการและลีลาการเรียนรู้ ที่หลากหลายของผู้เรียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2553 : 38 -40) กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนรู้ว่า สื่อมีบทบาทสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยสื่อ จะทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกรักและเพิ่มพูนทักษะประสบการณ์ให้ผู้เรียนปัจจุบันสื่อการเรียนรู้มีอิทธิพลสูงต่อการกระตุ้นให้ผู้เรียนกลายเป็นผู้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองจนเกิดการพัฒนาด้านต่าง ๆ ได้แก่

1. ความรู้ สื่อการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้เชิงเนื้อหา ส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้า หากความรู้เพิ่มเติมเพื่อเชื่อมโยงความรู้ใหม่ที่ได้เข้ากับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี

2. ทักษะ สื่อการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมทักษะด้านต่างๆ ให้กับผู้เรียน

3. คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม สื่อการเรียนรู้ต่างๆ ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนรัก การเรียนรู้ เห็นคุณค่าในตนเอง มีจิตสำนึกและค่านิยมที่ดีงาม

จำแนกประเภทของสื่อการเรียนรู้ จำแนกตามลักษณะได้ 3 ประเภท ดังนี้

1. สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง หนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น นิตยสาร วารสาร ตำรา หนังสือเรียน แผ่นพับ โปสเตอร์ ภาพพลิก เป็นต้น

2. สื่อเทคโนโลยี หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ผลิตขึ้นเพื่อใช้คู่กับเครื่องมือ โสตทัศนวัสดุ หรือเครื่องมือที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ ๆ รวมถึงการใช้อินเทอร์เน็ต การศึกษาผ่านดาวเทียม เป็นต้น

3. สื่ออื่น ๆ เช่น สื่อบุคคล รวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น สื่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สื่อกิจกรรม กระบวนการ สื่อวัสดุ เครื่องมือและอุปกรณ์

การใช้สื่อการเรียนรู้ การใช้สื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพจะก่อให้เกิดประสิทธิผล ต่อผู้เรียน โดยครูผู้สอนจะต้องดำเนินการดังนี้

1. การเตรียมตัวครูผู้สอนให้มีความพร้อมในการใช้สื่อการเรียนรู้

2. เตรียมจัดสภาพแวดล้อม การใช้สื่อการเรียนรู้บางประเภท ต้องจัดให้อยู่ในสภาพ ที่เหมาะสมกับสถานที่หรือห้องเรียนนั้น ๆ

3. เตรียมความพร้อมของผู้เรียน ครูผู้สอนควรชี้แจงให้ผู้เรียนรู้เป้าหมายของ การเรียนรู้ โดยใช้สื่อ นั้น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความพร้อมในการเรียนรู้จาก เรียนรู้จาก สื่อ นั้น หรือในกรณีที่ผู้เรียนต้องใช้สื่อด้วยตนเอง ครูผู้สอนต้องแนะนำวิธีการใช้สื่อ นั้นด้วยที่ สำคัญจะต้องบอกให้ผู้เรียนต้องทำกิจกรรมอะไรบ้าง เพื่อจะได้เตรียมตัวได้ถูกต้อง

4. ดำเนินการใช้สื่อการเรียนรู้โดยขณะที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ครูผู้สอน ต้องพิจารณาว่าผู้เรียนมีปฏิกริยาอย่างไร มีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการเรียนหรือไม่ เพราะ ปฏิกริยาของผู้เรียนเป็นตัวชี้วัดได้ว่าสื่อมีความเหมาะสมกับกิจกรรมและผู้เรียนเพียงใด นอกจากนี้ ควรมีการใช้เครื่องมือหรือวิธีการต่าง ๆ ที่จะตรวจสอบว่าสื่อการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ หรือไม่เพียงใด

5. ประเมินการใช้สื่อการเรียนรู้ เป็นการนำข้อมูลจากการใช้สื่อมาวิเคราะห์ให้ เกิดความชัดเจนว่า มีอุปสรรคจากการใช้สื่ออย่างไร มีความเหมาะสมกับกิจกรรมและผู้เรียนระดับใด การประเมินจะช่วยให้การตัดสินใจเลือก ใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับการจัดการเรียนรู้ครั้งต่อ ๆ ไปหรือ ปรับปรุงเพื่อพัฒนาเพิ่มเติมให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

สรุป การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ได้ว่า เป็นการนำข้อมูลจากการใช้สื่อมาวิเคราะห์ให้เกิดความชัดเจนว่า มีอุปสรรคจากการใช้สื่ออย่างไร มีความเหมาะสมกับกิจกรรมและผู้เรียนระดับใด การประเมินจะช่วยในการตัดสินใจเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ สำหรับการจัดการเรียนรู้ครั้งต่อ ๆ ไปหรือปรับปรุงเพื่อพัฒนาเพิ่มเติมให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น สื่อการเรียนรู้เป็นส่วนประกอบที่สำคัญ ที่จะช่วยให้การเรียนการสอนของครูดำเนินไปด้วยดี ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีตามกระบวนการต่าง ๆ ที่หลักสูตรต้องการในปัจจุบัน

3.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545 ข : 107 - 108) เสนอว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึงสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. สถาบันของชุมชนที่มีอยู่แล้วในชีวิตและการทำมาหากินในชุมชน
2. สถานที่หรือสถาบันที่รัฐและประชาชนจัดตั้งขึ้น
3. สื่อเทคโนโลยีที่มีอยู่ในโรงเรียนและชุมชน
4. สื่อเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโรงเรียนและชุมชน
5. บุคคลที่มีความรู้ด้านต่าง ๆ ในชุมชน

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 27) เสนอว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรดำเนินการดังนี้

1. จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศการเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษาค้นคว้าและการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์การเรียนรู้ ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน สังคมโลก
2. จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน เสริมความรู้ให้ ผู้สอนรวมทั้งจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้
3. เลือกและใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสม มีความหลากหลาย สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
4. ประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ที่เลือกใช้อย่างเป็นระบบ
5. ศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

6. ให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพเกี่ยวกับสื่อและการใช้สื่อ การเรียนรู้เป็นระยะ ๆ และสม่ำเสมอ

นิคม ทาแดง (2545 : 33) ได้เสนอว่า แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ หมายถึง ศูนย์รวมของวิชาความรู้ที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ บุคคล สิ่งประดิษฐ์ วัตถุ อาคาร สถานที่ ซึ่ง มีอยู่กระจัดกระจาย ทั้งชุมชนเมืองและชุมชนชนบท อันเป็นมรดกทรัพย์แห่งปัญญาที่แทรกซึมอยู่ใน วิถีชีวิตของมนุษย์ เป็นแหล่งเรียนรู้ที่คนพบได้อย่างไม่รู้จบ

ปัญญา แก้วกัญ (2545 : 29) ได้เสนอว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง การจัดแหล่งการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนทุกรูปแบบ เช่น ห้องสมุด การจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่ดีภายในโรงเรียน การจัดกิจกรรมเสริมความรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน การใช้แหล่งเรียนรู้ เช่น พิพิธภัณฑ์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ เป็นต้น

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2547 : 14) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม 2545) มาตราที่ 25 กล่าวว่า รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุด ประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์อุทยานวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

สรุป การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ได้ว่าเป็น การจัดแหล่งการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนทุกรูปแบบทั้งศูนย์รวมของวิชาความรู้ที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ บุคคล สิ่งประดิษฐ์ วัตถุ อาคารสถานที่ ซึ่งมีอยู่กระจัดกระจาย ทั้งชุมชนเมืองและชุมชนชนบท เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ค้นพบ ได้อย่างไม่รู้จักให้ผู้เรียนเข้าถึงทักษะกระบวนการและคุณลักษณะตามมาตรฐานการเรียนรู้ของ หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้ความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการและลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน

3.7 การนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา มีผู้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษา ไว้ดังนี้

ซารี มณีศรี (2542 : 19) เสนอว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง ความพยายามอย่างหนึ่งในหลาย ๆ อย่างที่จะช่วยส่งเสริมให้การศึกษาที่มีคุณภาพทั้งด้านการเรียนและการสอน

กมล ภูประเสริฐ (2545 : 59 - 60) เสนอว่า การนิเทศเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อพัฒนางานในหน้าที่ความรับผิดชอบ ถือเป็นการพัฒนาบุคลากรรูปแบบหนึ่งที่สามารถให้ผลรวดเร็วกว่า โดยเฉพาะการนิเทศภายในสถานศึกษา เพราะผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศทำงานร่วมกันและผู้นิเทศในเรื่องหนึ่ง อาจเป็นผู้รับการนิเทศในเรื่องหนึ่งได้ในทำนองเดียวกันผู้รับการนิเทศ ก็อาจกลับไปเป็นผู้นิเทศในเรื่องที่ตนเองมีความสามารถสูงได้ จึงเป็นการรวมพลังกัน เพื่อสร้างสรรค์ผลงานที่ดีกว่าการให้แต่ละคนปฏิบัติงานในลักษณะ ต่างคนต่างทำ

สันติ บุญภิรมย์ (2552 : 204 - 307) เสนอว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กิจกรรมหนึ่งในหลาย ๆ กิจกรรมของการบริหารการศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุง เงื่อนไขการเรียนรู้และความเจริญงอกงามของผู้เรียน โดยมุ่งให้ผู้สอนได้ปรับปรุงวิธีการสอนและจัดกิจกรรมอื่นควบคู่ไปด้วย

การนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง ความพยายามที่จะปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ โดยบุคลากรภายในของสถานศึกษาเป็นหลัก และใน บางโอกาสก็เชิญเชิญบุคลากรภายนอกมาเป็นวิทยากรร่วมด้วย เพื่อให้การพัฒนานักเรียนได้ ดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 223 - 331) เสนอว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดการบริหารการศึกษาเพื่อชี้แนะ ให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครู และเพิ่มคุณภาพของบทเรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา การนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา หมายถึง การนิเทศที่มีการริเริ่มและจัดดำเนินการโดยบุคลากรภายในสถานศึกษา และในหลาย โอกาสก็เชิญบุคลากรภายนอกเป็นวิทยากรร่วมโครงการ

หลักการนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นแนวปฏิบัติที่ผู้นิเทศต้องนำไปปฏิบัติขณะทำการนิเทศ ได้ กล่าวถึงหลักการนิเทศภายในสถานศึกษา ดังนี้

1. การนิเทศควรมีการบริหารงานเป็นระบบ และมีการวางแผนการดำเนินงานเป็นโครงการ
2. การนิเทศต้องถือหลักการมีส่วนร่วมในการทำงาน คือ ความเป็นประชาธิปไตยเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นความร่วมมือร่วมใจกันในการดำเนินงานและใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ
3. การนิเทศเป็นงานสร้างสรรค์ เป็นการแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคลให้แต่ละบุคคลได้แสดงออก และพัฒนาความสามารถเหล่านั้นได้อย่างเต็มที่
4. การนิเทศเป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน โดยให้ครูอาจารย์ได้เรียนรู้ว่าปัญหาของตนเป็นอย่างไร จะหาวิธีแก้ปัญหานั้นได้อย่างไร
5. การนิเทศเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานให้ดีขึ้น สร้างความเข้าใจระหว่างกัน สร้างมนุษยสัมพันธ์มีวิธีการทำงานที่ดี และความสามารถที่จะอยู่ร่วมกันได้
6. การนิเทศเป็นการสร้างความผูกพัน และความมั่นคงต่องานอาชีพ รวมทั้งความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง เกิดความพึงพอใจในการทำงาน
7. การนิเทศเป็นการพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพครู ให้มีความรู้สึภาคภูมิใจในการเป็นอาชีพที่ต้องใช้วิชาความรู้และความสามารถ และสามารถที่จะพัฒนาได้

สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กิจกรรมหนึ่งเพื่อชี้แนะ ให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับครู การปรับปรุงการเรียนการสอนของครู ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของ การศึกษา ในบางโอกาสก็เรียนเชิญบุคลากรภายนอกมาเป็นวิทยากรร่วมด้วย เพื่อให้การพัฒนานักเรียนได้ดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3.8 การแนะแนวการศึกษา

การแนะแนวการศึกษา เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษาครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านปัญหา การแนะแนวการศึกษา หมายถึง ข้อขัดข้องหรืออุปสรรคเกี่ยวกับการจัดระบบดูแลช่วยเหลืออื่นนักเรียน ทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพในโรงเรียน การได้รับความร่วมมือจากบุคลากรในโรงเรียน การติดตาม ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการแนะแนวในโรงเรียนการประสานความร่วมมือแลกเปลี่ยน เรียนรู้และประสบการณ์แนะแนวการศึกษา กับสถานศึกษาอื่น แนวปฏิบัติสำหรับการแนะแนวการศึกษา ดังนี้

8.1 จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษาโดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกระบวนการเรียนการสอน

8.2 ดำเนินการแนะแนวการศึกษา โดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา ติดตามและประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา

8.3 ประสานความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษา กับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา

3.9 ด้านการพัฒนากระบวนประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่ขับเคลื่อนให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง บนหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาภาระความรับผิดชอบการจัดการศึกษาจะต้องดำเนินการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องอันนำไปสู่การเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้ชุมชน สังคมเกิดความมั่นใจว่า บุคลากรทุกคนมีความรู้ ความสามารถ บุคลิกลักษณะและคุณสมบัติตามมาตรฐานเชื่อถือได้สม่ำเสมอและต่อเนื่อง สร้างความมั่นใจต่อสังคมได้ว่า สถานศึกษามีศักยภาพในการจัดการศึกษารายงานต่อสาธารณชนได้ว่า ผู้เรียนทุกคนในสถานศึกษาได้รับการเรียนรู้หรือไม่ เพียงใด ใช้วิธีการใดในการพัฒนา ผู้เรียนและทราบได้อย่างไรว่าผู้เรียนทุกคนเกิดการเรียนรู้ ตลอดจนต้องมีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น สามารถบรรลุมาตรฐานตามที่สถานศึกษากำหนด ดังนั้นการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาประกอบด้วยภาระงานสำคัญที่ไม่ใช่สิ่งแปลกใหม่แต่กลับเป็นการจัดการที่สร้างความเข้มแข็งให้สถานศึกษา โดยสถานศึกษาอาจมีแนวดำเนินการดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2543 : 45-47)

9.1 สถานศึกษาควรกำหนดเป้าหมายให้ผู้เรียนทุกคนมีความรู้ความสามารถและบุคลิกลักษณะและคุณสมบัติตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างแท้จริง

9.2 กำหนดขอบข่ายของการประกันคุณภาพซึ่งประกอบด้วยวิสัยทัศน์และภารกิจ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนการจัดการเรียนการสอน กำหนดความก้าวหน้าและผลการเรียนรู้ของผู้เรียน แผนการบริหารจัดการ ซึ่งส่วนนี้ถือเป็น ศักยภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

9.3 กำหนดกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งประกอบด้วยการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา การกำหนดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบทบทวนคุณภาพการดำเนินงาน การประเมินคุณภาพการจัดทำรายงานต่อส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความมั่นใจของผู้เกี่ยวข้อง การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนสำคัญในการรักษาคุณภาพและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพภายในประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1) มาตรฐานโรงเรียน พัฒนามาจากมาตรฐานการศึกษาซึ่งเป็นมาตรฐานแกนกลาง ดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพของแต่ละโรงเรียน

2) ระบบคุณภาพ เป็นการจัดการในระบบย่อยเพื่อให้เกิดคุณภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการกระบวนการเพื่อให้เกิดผลผลิตและผลลัพธ์ที่มีคุณภาพตรงกับมาตรฐานซึ่งระบบคุณภาพนั้น โรงเรียนต้องดำเนินการเป็นวงจรประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ

(1) การวางระบบ (Plan) โดยการออกแบบระบบ กำหนดขั้นตอนที่เป็นมาตรฐานตลอดกระบวนการนั้นซึ่งเรียกว่า กระบวนการมาตรฐาน ในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการ กำหนดให้มีวิธีการดำเนินงานที่เป็นมาตรฐานซึ่งเรียกว่าวิธีการมาตรฐาน โดยในขั้นตอนสำคัญ ๆ เมื่อดำเนินการไปแล้วจะมีการบันทึกและร่องรอยการดำเนินการเรียกว่าเป็นบันทึกมาตรฐาน เพื่อให้สามารถตรวจสอบตนเองและให้ผู้อื่นตรวจสอบได้ บันทึกมาตรฐานเหล่านี้สามารถรวบรวมไว้เป็นสารสนเทศที่สะท้อนให้เห็นระบบคุณภาพย่อย ๆ ว่าตรงกับเกณฑ์ตามตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานที่โรงเรียน กำหนดไว้หรือไม่

(2) การทำตามระบบ (Do) คือการปฏิบัติตามกระบวนการ วิธีการและ จัดทำบันทึกมาตรฐาน

(3) การประเมินระบบ (Check) เป็นการประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินการ

(4) การแก้ไขและปรับปรุง (Act) คือ การนำผลการประเมินมาแก้ไขหรือ พัฒนางานระบบคุณภาพให้ดียิ่งขึ้น

โดยสรุป การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนควรดำเนินการ ดังนี้

1. จัดระบบโครงสร้างองค์กรให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา
2. กำหนดเกณฑ์การประเมินเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐาน การศึกษาและตัวชี้วัดของกระทรวงศึกษาธิการ เป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษาหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
3. วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุ ตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา
4. ดำเนินงานพัฒนางานตามแผนและติดตาม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพ ภายในเพื่อปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
5. ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นในการปรับปรุงและ พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพ การศึกษา
6. ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อประเมินคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา
7. ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพ การศึกษาในการประเมินสถานศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

3.10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

ปัญหาด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน หมายถึง ข้อขัดข้องหรืออุปสรรค เกี่ยวกับการดำเนินการสนับสนุน แนะนำช่วยเหลือ ด้านความรู้ความคิด เทคนิค ทักษะทางวิชาการ และเพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนและท้องถิ่นแนวปฏิบัติสำหรับการ ส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน มีดังนี้

1. การศึกษา สำนวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด และเทคนิค ทักษะ ทางวิชาการ เพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิต ของประชาชนในชุมชน
2. การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทาง วิชาการของสถานศึกษา ที่จัดโดยบุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
3. ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคลครอบครั้ว ชุมชน ท้องถิ่น

3.11 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับอื่น

ปัญหาด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น หมายถึง ข้อขัดข้องหรืออุปสรรคเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการการติดต่อประสานงาน การให้หรือขอความช่วยเหลือด้านวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชนหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งในเขตพื้นที่การศึกษาเดียวกันและในเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียงแนวปฏิบัติสำหรับการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ๆ มีดังนี้

1. ประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษาทั้งบริเวณใกล้เคียงภายในเขตพื้นที่การศึกษา ต่างเขตพื้นที่การศึกษา

2. สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ

3.12 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ปัญหาด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา หมายถึง ข้อขัดข้องหรืออุปสรรคเกี่ยวกับการให้การช่วยเหลือส่งเสริม สนับสนุนด้านความรู้ ความคิด เทคนิค ทักษะ และการพัฒนาด้านวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันทางสังคมอื่นที่จัดการศึกษาแนวปฏิบัติสำหรับการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวองค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ดังนี้

1. สสำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา รวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

2. ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนางานวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

3. จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัวองค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

4. บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่อง บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชา จากหนังสือ การบริหารงานวิชาการและนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ ของ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี และ ดร.ธรินธร นามวรรณ จึงขออ้างอิงมาจากหนังสือ การบริหารงานวิชาการและนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ บทที่ 2 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชา (กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ. 2554 : 19-24) มีรายละเอียดดังนี้

การการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการ เป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาและเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ส่วนการบริหารด้านอื่น ๆ นั้น แม้จะมีความสำคัญเช่นเดียวกัน แต่ก็ยังเป็นเพียงส่วนส่งเสริมสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการบริหาร จะต้องสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร

การที่จะตรวจสอบว่าสถานศึกษาใด ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการ สามารถดูได้จากสิ่งต่อไปนี้

1. สถานศึกษามีขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการไว้ชัดเจน
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์และแนวคิดใหม่ ๆ ในการพัฒนางาน
3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความตระหนักและร่วมกันพัฒนางานวิชาการ

อย่างจริงจัง

4. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสามารถนำปรัชญาของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ ตามโครงการต่าง ๆ ได้ดียิ่ง

5. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ กิจกรรมการบริหารงานวิชาการ จะเปลี่ยนแปลงไปตามสาระสำคัญของหลักสูตรและ นโยบายการ บริหารงานของหน่วยงานระดับกรม เช่น การเร่งรัดในการพัฒนาคุณภาพการบริหาร การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น การนิเทศและการประเมินคุณภาพภายใน ตลอดจนเปิดโอกาสให้ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้นอกจากจะส่งผลโดยตรงต่อนักเรียน แล้วยังส่งผลต่อการบริหารการศึกษาในระดับชาติอีกด้วย การดำเนินกิจกรรมทางวิชาการจึงต้องอาศัย ความร่วมมือจากทุกฝ่าย ถ้าพึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเพียงฝ่ายเดียวไม่สามารถเป็นผู้ชี้นำได้ใน ทุกเรื่อง ในการบริหารงานวิชาการจึงจำเป็นที่คณะครู ทีมงาน หรือแม้แต่คณะกรรมการบริหาร สถานศึกษาต้อง มีส่วนร่วมในการบริหาร นับตั้งแต่การแสดงความคิดเห็น การวางแผน การตัดสินใจการปฏิบัติการ ติดตามตรวจสอบและประเมินผล ทั้งนี้เพื่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการทั้งในเชิงคุณภาพ และปริมาณที่มีต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ

สมรรถนะของผู้บริหาร เป็นดัชนีบ่งชี้ความสำเร็จของการบริหาร การที่ผู้บริหารได้มี ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของการบริหารสถานศึกษาจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้การจัดการศึกษาสำเร็จลุล่วง ไปด้วยดี

ผู้บริหารเป็นเสาหลักที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อหน่วยงาน ต่อผู้บังคับบัญชา และต่อ ผลงานอันเป็นส่วนรวม คุณภาพและบทบาทของผู้บริหารมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับคุณภาพ ของ สถานศึกษา รวมทั้งมีผลสะท้อนต่อผลงานและวิธีปฏิบัติงานของสถานศึกษาแต่ละแห่งเป็นอันมาก

ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะได้คำนึงถึงหลักการบริหารดังนี้

1. มีเป้าหมายของสถานศึกษาที่ชัดเจน ผู้บริหารจึงต้องเข้าใจถึงเป้าหมายของ สถานศึกษาว่าเป็นไปในทิศทางใด จึงจะจัดงาน จัดคน จัดวัสดุอุปกรณ์ได้อย่างเหมาะสม
2. ต้องมีเทคนิควิธีการบริหารงาน การบริหารงานทุกประเภทย่อมต้องมีเทคนิค วิธีการ ขั้นตอนและกระบวนการ งานที่สมควรจะมีระบบ มีความรอบคอบ จึงจะทำให้งานดำเนินไปด้วยดี
3. มีการประเมินผล เมื่อได้ดำเนินการใด ควรจะได้มีการประเมินผลและติดตามผล เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงงานให้ดีขึ้น การทำงานที่ขาดการประเมินผลจะไม่ช่วยใน การพัฒนาสถานศึกษา

เทคนิคการบริหารงานของผู้บริหาร

เทคนิคการบริหารงานจำเป็นสำหรับผู้บริหาร เพราะจะทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ เทคนิคที่ผู้บริหารควรรู้และฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ มีดังนี้

1. เทคนิคการบริหารงาน การบริหารงานนั้นผู้บริหารต้องใช้การตัดสินใจอย่างรอบคอบ โดยอาศัยข้อมูลและเหตุผล อย่าตัดสินใจด้วยอารมณ์และความคิดเห็นส่วนตัว ควรมีการรับฟังอีก ฝ่ายหนึ่งด้วยใจเป็นธรรม

2. เทคนิคการสั่งงาน ต้องสั่งอย่างชัดเจน ให้เข้าใจง่าย ถูกต้องตามกาลเทศะ ให้เหมาะสมกับบุคคลเพื่อจะได้นำไปปฏิบัติได้ต้องระมัดระวังการใช้วาจาที่ต้องสุภาพมีมารยาททั้งน้ำเสียงท่าที วาจาที่เหมาะสม

3. เทคนิคการรับฟังความคิดเห็น ผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย สร้างบรรยากาศให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถแสดงความคิดเห็นได้ และควรพิจารณาว่าจะนำความคิดเห็นของผู้ใต้บัญชา ไปปฏิบัติได้หรือไม่

4. เทคนิคในการติชม การติชมให้เหมาะสมกับกาลเทศะ และติชมในเรื่องผลงาน การติ ควรยึดหลักดีเพื่อก่อ และชมเพื่อสร้างสรรค์ให้เกิดกำลังใจ ยกย่องชมเชยด้วยความจริงใจ

5. เทคนิคการก่อให้เกิดระเบียบวินัย ผู้บริหารจะเป็นตัวอย่างที่ดีในการทำตนให้มีระเบียบ วินัย การวางระเบียบวินัยควรคำนึงถึงความเหมาะสม และสามารถนำไปปฏิบัติได้ และควรแจ่มแจ้ง ให้ทราบล่วงหน้า เพื่อให้ผู้ปฏิบัติสามารถเข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้ รวมทั้งต้องมีมาตรการในการ ควบคุมการปฏิบัติตามระเบียบวินัย

6. เทคนิคในการวางตน ควรวางตนเป็นตัวอย่าง มีความเที่ยงตรง ยุติธรรม ไม่เลือกที่รัก มักที่ชัง แจกจ่ายงานให้ทั่วถึง ไม่ควรสนิทสนมกับผู้ใดโดยเฉพาะ ทำตนให้เป็นมิตรและเป็นที่ยอมรับให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา

7. เทคนิคการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ต้องมีการติดต่อสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน เข้าร่วมงานสังคม เป็นประธานในที่ประชุม รวมทั้งการสร้างความสัมพันธ์กับภายนอก

8. เทคนิคในการเพิ่มสมรรถภาพให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา ส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ได้มีความก้าวหน้าในการทำงาน ทำงานตามความสามารถของตน และมีโอกาสที่จะได้เลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง รวมทั้งการเป็นที่ปรึกษาให้กำลังใจผู้ใต้บังคับบัญชา

บทบาทสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ

ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษามาก โดยเฉพาะผู้บริหาร สถานศึกษาในด้านวิชาชีพ เพราะสถานศึกษาเป็นระบบย่อยของระบบการศึกษาและระบบสังคมการจัดการศึกษาในสถานศึกษาจึงต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสภาพเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ผู้บริหารยังต้องเป็นผู้ชำนาญทางการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพด้วย

ผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่หรือครูใหญ่ รวมทั้งการเรียกชื่อเป็น อย่างอื่น แล้วแต่สถานศึกษา บทบาทสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษานี้ เนเชวิก (Knezevick . 1984) ได้กำหนดไว้ถึง 17 บทบาท คือ

1. บทบาทเป็นผู้กำหนดทิศทาง (Direction Setter) หมายถึง การเป็นผู้กำหนดนโยบาย แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา

2. บทบาทเป็นผู้กระตุ้นความเป็นผู้นำ (Leader Catalyst) หมายถึง การเป็นผู้นำในงาน ด้านต่างๆของสถานศึกษา เป็นผู้มีอิทธิพลและจูงใจให้ผู้อื่นคล้อยตามได้
3. บทบาทเป็นนักวางแผน (Planner) เป็นผู้วางแผนทั้งระยะสั้นระยะยาว ร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา
4. บทบาทเป็นผู้ตัดสินใจ (Decision Maker) เป็นผู้กำหนดโครงการบริหารงานในสถานศึกษา
5. บทบาทเป็นนักจัดองค์การ (Organizer) เป็นผู้กำหนดโครงสร้างการบริหารงานในสถานศึกษา
6. บทบาทเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Manager) เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงการจูงใจในการเปลี่ยนแปลง
7. บทบาทเป็นผู้ประสานงาน (Coordinator) เป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เป็นสถานศึกษา
8. บทบาทเป็นผู้สื่อสาร(Communicator) เป็นผู้ที่บุคลากรในสถานศึกษาติดต่อและประสานสัมพันธ์กับหน่วยงานต่างๆทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา
9. บทบาทเป็นผู้แก้ความขัดแย้ง(Conflict Manager) เป็นผู้คอยแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคลและกลุ่มภายในสถานศึกษา
10. บทบาทเป็นผู้แก้ปัญหา (Problem Manager) เป็นผู้นำในการแก้ปัญหาต่างๆของสถานศึกษา
11. บทบาทเป็นผู้จัดระบบงาน (System Manager) เป็นผู้นำในการจัดระบบงานและการ พัฒนาสถานศึกษา
12. บทบาทเป็นผู้บริหารการเรียนการสอน (Instructional Manager) เป็นผู้นำทางด้านวิชาการการจัดการจัดการเรียนการสอนและการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา
13. บทบาทเป็นผู้บริหารบุคคล (Personal Manager) เป็นผู้สรรหา คัดเลือกรักษาและพัฒนา บุคลากรในสถานศึกษา
14. บทบาทเป็นผู้บริหารทรัพยากร (Resource Manager) เป็นผู้นำทรัพยากร ทั้งทรัพย์สิน สิ่งของและบุคคลมาใช้ให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุด
15. บทบาทเป็นผู้ประเมินผล (Appraiser) เป็นผู้ประเมินผลการทำงานและโครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษา
16. บทบาทเป็นประธานในพิธี (Ceremonial Head) เป็นผู้นำทางด้านการจัดงานและโครงการต่าง ๆ ของหน่วยงาน ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา
17. บทบาทเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน (Public Relater) เป็นผู้นำในการสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก การประชาสัมพันธ์ ติดต่อประสานงานรวมทั้ง การให้บริการวิชาการแก่หน่วยงานอื่น ๆ

หน้าที่ของผู้บริหารในด้านงานวิชาการ

1. วิลลิส.พี.พอร์เตอร์มีความเห็นว่างานของผู้บริหารมาก สถานศึกษาควรมีมาตรฐานดีกว่า ในปัจจุบัน ควรจัดให้ครูทุกคนได้มีส่วนร่วมมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการบริหาร ผู้บริหารควรให้ครูและนักเรียนของตนได้มีโอกาสดังกล่าวนี้บ้าง ความจริงก็เป็นที่ยอมรับกันว่า ผู้บริหารเป็น บุคคลหมายเลข 1 ของสถานศึกษา สถานศึกษาจะดีหรือไม่ อยู่ที่ผู้บริหาร ดังนั้นผู้บริหารควรมี หน้าที่ปรับปรุงคณะครูให้ดีขึ้นและมีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันกับคณะครู

2. เท่าที่ปรากฏอยู่ รู้สึกว่าผู้บริหารไม่ควรปล่อยให้ครูทำงานเท่าที่เขาควรจะทำได้ ผู้บริหารควร ดำเนินการประชุมครูเพื่อปรึกษาหารือในหัวข้อต่อไปนี้

- 1) กิจกรรมของโรงเรียน
- 2) วิธีการสอน
- 3) ระเบียบการบริหารงานที่ปฏิบัติเป็นประจำ
- 4) ชีวิตความเป็นอยู่ในหอพัก
- 5) การอภิปรายหรือพิจารณาการสอนนักเรียน
- 6) ปัญหาในการสอน
- 7) กิจกรรมนอกหลักสูตร หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 8) วิธีจัดเตรียมหาเครื่องประกอบและอุปกรณ์การสอน เพื่อสนองความต้องการ

ของนักเรียนและครู

- 9) สวัสดิภาพของผู้เรียน
- 10) บริการความสะดวกสบายต่างๆ
- 11) การจัดทำตารางเรียนประจำวัน
- 12) กะโครงการประจำปี
- 13) การบรรยายชีวิตดำเนินงาน
- 14) คำแนะนำต่าง ๆ จากกระทรวง
- 15) การเตรียมแบบงานเพื่อไปศึกษานอกสถานที่
- 16) การโฆษณาหรือออกหนังสือพิมพ์ของสถานศึกษา
- 17) วางแผนติดตามผลงานของผู้เรียน
- 18) ความก้าวหน้าทางการศึกษาในเมืองไทย
- 19) การวัดผลในการสอน

3. ในเรื่องการทำตารางสอน พอร์เตอร์ มีความเห็นว่า ผู้บริหารควรให้คณะครูได้มีส่วนร่วมกันทำดีกว่าผู้บริหารจะทำคนเดียว เพราะมีการตัดสินใจดีกว่า และตารางสอนนั้นก็เป็นการวางแผนการของคณะครู

4. ในเรื่องมติที่คณะครูเสนอต่อผู้บริหารนั้น ดร.พอร์เตอร์ มีความเห็นว่า ผู้บริหารไม่จำเป็นต้องตอบสนองเสมอไป เพราะผู้บริหารเพียงแต่ขอความช่วยเหลือให้แสดงความคิดเห็น ถ้าไม่รับ ผู้บริหารต้องแสดงเหตุผลว่าเพราะเหตุใด? ผู้บริหารต้องแสดงความคิดเห็นให้แน่ชัด แต่เรื่องนี้มักไม่ค่อยเกิดขึ้นบ่อยนัก

5. พอร์เตอร์ ได้แนะนำว่า ผู้บริหารควรจะจัดงานเหล่านี้ขึ้นในสถานศึกษา คือ
 - 1) เปิดการอภิปราย
 - 2) ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในหมู่คณะ
 - 3) จัดการศึกษานอกสถานที่ให้มากขึ้น
 - 4) จัดบริการห้องสมุดขึ้นใหม่
 - 5) จัดบริการร้านขายอาหารขึ้น
 - 6) การจัดชั้นเรียน
 - 7) การจัดช่วยเหลือในการสอน
 - 8) ให้เรียนโดยการกระทำให้มาก
6. ครูควรอยู่ใกล้ชิดเด็กให้มากขึ้น ใช้การสังเกต การสอน การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้เรียน ควรให้นักในทางปฏิบัติมากๆ
7. พอร์เตอร์ แนะนำควรจะให้เด็กได้มีนันทนาการหรือการสราญใจให้มากขึ้นและมีเวลาว่างอยู่ร่วมกับครูมากขึ้น สิ่งที่ครูควรจัดให้มากขึ้น คือ
 - 1) ร้องเพลงหมู่
 - 2) ทำสวนดอกไม้
 - 3) เลี้ยงสัตว์
 - 4) ปิกนิก (Picnic)
 - 5) เต็นท์รำหมู่
 - 6) การเล่นเกมส์ต่างๆ
 - 7) รายการแก้ปัญหาคณะเฉพาะหน้า หรือ กลอนสด
 - 8) แสดงละคร
 - 9) เดินทางไกล
 - 10) ทาทุนทรัพย์
 - 11) การพักผ่อน
 - 12) การเล่นเกมดนตรี
 - 13) อ่านหนังสือ

การดำเนินงานโครงการขยายโอกาส

การดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้กรมสามัญศึกษา จัดการศึกษาขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโดยไม่บังคับ และให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนจัดการศึกษานอกระบบมากขึ้นการดำเนินงานมีข้อจำกัดหลายประการทำให้เกิดความล่าช้ามาก ซึ่งนักเรียนที่ไม่เรียนต่อมีอยู่ถึงร้อยละ 49.14 หรือ 517,660 คน ถ้าหากจะให้เด็กเหล่านี้มีโอกาสเรียนต่อต้องใช้เวลาถึง 12 ปี หรืออาจมากกว่านี้ ทำให้การให้บริการการศึกษาล่าช้าไม่ทันกับความเจริญก้าวหน้าของประเทศและโลก (กรมวิชาการ. 2533 : 16) และนโยบายการจัดการศึกษา ของรัฐบาลซึ่งนายกรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ. 2531 เกี่ยวกับ ด้านการศึกษาว่าเร่งรัดการส่งเสริมการอนุบาลชนบท การขยายโอกาสทางการศึกษา

ในระดับมัธยมศึกษา ควบคู่กับการขยายโอกาสทางการศึกษาภาคบังคับ และเตรียมพื้นฐานอาชีพให้กับนักเรียนทุกระดับ เพื่อแก้ปัญหาการว่างงาน ตลอดจนส่งเสริมศีลธรรม จริยธรรม และวินัยของนักเรียนและคนในชาติเป็นพิเศษ

ดังนั้น จึงมีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2533 ให้สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติดำเนินงานโครงการนำร่องขยายโอกาสทางการศึกษาภาคบังคับเพิ่มจาก 6 ปี เป็น 9 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2533 : 8) ในปีการศึกษา 2534 รัฐบาลนำนโยบายด้านสังคมและการศึกษา แกลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเมื่อวันที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2534 ว่า "เร่งรัดการขยายโอกาสและบริการทางการศึกษาในระบบและนอกระบบให้กว้างขวางทั่วถึง เพื่อเร่งขยายการศึกษาในระดับประถมวัยและยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ถึงระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นเป็นอย่างต่ำ" ด้วยนโยบายดังกล่าวกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้มีนโยบายเร่งรัดขยายโอกาส ทางการศึกษาให้กระจายไปสู่ส่วนภูมิภาคอย่างทั่วถึง โดยให้โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ เปิดทำการสอนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในปีการศึกษา 2534 เพิ่มอีก 1,150 โรงเรียน และมีนโยบายให้เปิดดำเนินการเพิ่มประมาณปีละ 1,000 โรงเรียน ตลอดจนแผนพัฒนา การศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ภายใต้โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผ่านมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2534 และมีเงื่อนไขให้เปิดสอนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1-3 ในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีห้องเรียนเพียงพอ ไม่ต้องจัดสร้างขึ้นใหม่ และไม่มีโรงเรียน ที่เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาของกรมสามัญศึกษาในท้องที่นั้น มีบุคลากรผู้สอนเพียงพอ ไม่เก็บค่าเล่าเรียนแต่ให้ตั้งงบประมาณอุดหนุนนักเรียนเป็นรายหัวครอบคลุมค่าเล่าเรียนและค่าแบบเรียน ให้ยืมเรียน ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดความแตกต่าง ระหว่างนักเรียนระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนในสังกัด กรมสามัญศึกษา สำหรับงบประมาณดังกล่าวให้กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับสำนักงานงบประมาณพิจารณาและให้กระทรวงศึกษาธิการรับข้อสังเกตของคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเกี่ยวกับการดำเนินงานตามนโยบายไปดำเนินการ นอกจากนี้ เปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามามีบทบาทจัดการศึกษาให้มากขึ้นโดยกระทรวงศึกษาธิการต้องควบคุมมาตรฐาน เพื่อให้งบประมาณมาใช้ในพื้นที่ยากจนมากขึ้น

ในปีการศึกษา 2534 ดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดรวมทั้งสิ้น 1,366 โรงเรียน ซึ่งกระจายอยู่ใน 685 อำเภอ ใน 72 จังหวัดทั่วประเทศยกเว้นกรุงเทพมหานคร ซึ่งเมื่อดำเนินการถึงปี พ.ศ. 2537 สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติได้เปิดสอนขยายโอกาสทางการศึกษา ขั้นพื้นฐานแล้วทั้งสิ้น 4,322 โรงเรียน

จากสภาวะการณ์ดังกล่าวข้างต้น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดแนวทางการดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อเปิดโอกาสทางการศึกษา ดังนี้

1. นโยบายการดำเนินงาน

1.1 เร่งรัดการขยายโอกาสทางการศึกษาและบริการโดยการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ให้กระจายไปสู่ประชาชนในส่วนภูมิภาคอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเด็กและเยาวชนผู้ด้อยโอกาส ในชุมชนชนบทห่างไกล

1.2 ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนเห็นความสำคัญและคุณค่าของการศึกษาต่อการพัฒนาตนเอง พัฒนาอาชีพและพัฒนาสังคมส่วนรวม

1.3 เร่งพัฒนาการจัดการกระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และการนิเทศติดตามผล เพื่อส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะพื้นฐาน โดยเน้นการพัฒนาทักษะด้านอาชีพให้สามารถพึ่งตนเองได้ตลอดจนมีคุณธรรมและตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อยกระดับความรู้ขั้นพื้นฐานให้ประชาชนผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาได้เรียนสูงขึ้น ถึงขั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2.2 เพื่อปูพื้นฐานการดำเนินงานขยายการศึกษาภาคบังคับจาก 6 ปี เป็น 9 ปี

2.3 เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเห็นช่องว่างในการประกอบอาชีพและมีโอกาสพัฒนาทักษะในวิชาที่ตนมีความถนัดและสนใจสำหรับการดำรงชีวิตที่ดีขึ้นต่อไป

3. เป้าหมายการดำเนินงานปีการศึกษา 2533 ดำเนินงานในโครงการนำร่องขยายการศึกษา ภาคบังคับ เปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนประถมศึกษาใน 72 จังหวัดทั่วประเทศ (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) จังหวัดละ 1-3 โรงเรียน รวม 119 โรงเรียน กระจายใน 119 ตำบล 115 อำเภอ มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 3,806 คน

ปีการศึกษา 2534 เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด จึงให้จังหวัดต่าง ๆ เปิดโรงเรียนในโครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับให้ครบโรงเรียนทุกจังหวัด (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) จำนวนโรงเรียนที่เปิดเพิ่ม 97 โรงเรียน กระจายอยู่ 97 ตำบล 96 อำเภอ มีจำนวนนักเรียนประมาณ 17,280 คนแต่ในปีเดียวกันเปิดเพิ่มเติมขึ้นอีก 1,147 โรงเรียน ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2534 และปีการศึกษา 2535 จำนวน 1,300 โรงเรียน

เป้าหมายในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539)

สำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนดเปิดดำเนินการเพิ่มอีกประมาณปีละ 1,000 โรงเรียน เพื่อตอบสนองนโยบายเร่งรัดการขยายโอกาสทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งในปีการศึกษา 2539 มีโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 532 โรงเรียน นักเรียน 494,942 คน

4. หลักเกณฑ์การคัดเลือกโรงเรียน

4.1 เป็นโรงเรียนประถมศึกษาที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นเปิดสอนและจะไม่เป็นผลกระทบกระเทือน ต่อโรงเรียนในสังกัดที่เปิดสอนและจะไม่เป็นผลกระทบกระเทือนต่อโรงเรียนในสังกัดที่เปิดสอน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

4.2 เป็นโรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่ที่มีอัตราการเรียนต่อมัธยมศึกษาตอนต้นจากปัญหาภูมิประเทศไม่เอื้ออำนวยต่อการเดินทางและประชาชนมีฐานะทางเศรษฐกิจยากจน

4.3 โรงเรียนอยู่ในสภาพที่มีความเหมาะสมและความพร้อมที่จะดำเนินการได้

4.4 มีผลสำเร็จด้านการเรียนการสอนกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพระดับประถมศึกษา และมีช่องทางสามารถสนับสนุนให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียนได้

4.5 ผู้บริหารและคณะครูมีความสนใจ ตั้งใจ กระตือรือร้น เสียสละส่งเสริม และสนับสนุน ที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างต่อเนื่อง

4.6 ผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนในท้องถิ่นสนใจยินดีให้การสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

5. การจัดการงบประมาณ สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติจัดสรรงบประมาณ
ดำเนินการ เป็นงบประมาณหมวดค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ หมวดเงินอุดหนุน

แนวทางการดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

1. การเตรียมการเบื้องต้น มีกิจกรรมที่โรงเรียนควรดำเนินการดังนี้

1.1 การประชาสัมพันธ์ โรงเรียนที่จะเปิดดำเนินการตามโครงการขยายโอกาส
ทางการศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ ให้นักเรียน ผู้ปกครอง
คณะกรรมการการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนและใกล้เคียงรวมทั้งประชาชนทั่วไปใน
ท้องถิ่นได้ทราบว่าโรงเรียนจะเปิดทำการสอนในชั้นมัธยมศึกษา ตามนโยบายของรัฐบาลและ
กระทรวงศึกษาธิการก่อนดำเนินงานเป็นระยะเวลาพอสมควร โดยเน้นวัตถุประสงค์ของการจัด
การศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1.2 การจัดทำข้อมูลพื้นฐาน เนื่องจากโรงเรียนจะต้องปฏิบัติการกิจเพิ่มขึ้นจาก
เดิมจึงจำเป็นจะต้องสำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับทรัพยากรที่มีอยู่ให้แน่นอน เพื่อใช้ในการวางแผน
ดำเนินงาน

1.3 การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โรงเรียนควรติดต่อประสานงาน
การดำเนินงานกับกลุ่มโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และติดต่อประสานงาน
ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาศูนย์
การศึกษานอกโรงเรียน โรงเรียนจังหวัด สถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาฯ รวมทั้งองค์กรเอกชน
สถานประกอบการอาชีพต่าง ๆ ในท้องถิ่น

1.4 การเตรียมบุคลากรในการจัดเตรียมสถานที่ โรงเรียนต้องจัดเตรียมสถานที่
เพื่อใช้เป็นห้องเรียนพิเศษจัดให้มีสนามกีฬา พื้นที่ทำเกษตร ตลอดจนสถานศึกษาที่เพื่อใช้ประกอบ
กิจกรรมต่างๆ

1.5 การเตรียมบุคลากรในการจัดเตรียมบุคลากรในโรงเรียน ควรคำนึงถึง
คุณวุฒิ สาขาวิชาเอก ความถนัด ความสนใจ ประสบการณ์ ความสมัครใจ ฯลฯ ในรายวิชาที่เปิด
สอน โรงเรียนควรพิจารณาอนุญาตบุคคลที่อาสาสมัคร มีประสบการณ์ในการสอนวิชานั้น ๆ
ในระดับประถมศึกษา นอกจากนี้โรงเรียนควรแสวงหาและเตรียมบุคลากรในท้องถิ่นที่ทำหน้าที่เป็น
วิทยากรภายนอก สำหรับวิชาอาชีพต่าง ๆ อีกด้วยทั้งนี้โรงเรียนจำเป็นต้องศึกษาและเตรียมงาน
ด้านวิชาการควบคู่กันไปด้วย

2. การจัดชั้นเรียนและการเปิดรับนักเรียนของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทาง
การศึกษา ให้เปิดทำการสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวนไม่เกิน 1 ห้องเรียน นักเรียนประมาณ
ห้องละ 40 คน หากต้องการจะเปิดดำเนินการมากกว่า 1 ห้องเรียน ให้แจ้งสำนักงานคณะกรรมการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ ส่วนโรงเรียนที่จะเข้าโครงการเพิ่มเติมในปีการศึกษาต่อ ๆ ไป ประมาณปีละ
1,000 โรงเรียน กำหนดให้ เปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียนประมาณ 40 คน
ต่อห้องเรียน การจัดชั้นเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 2-3 จำนวนนักเรียนและห้องเรียนที่เปิดทำการสอน
ให้เป็นไปตามที่เลื่อนชั้นขึ้นมาจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2

3. การจัดทำแผนการเรียนโรงเรียนควรจัดทำแผนระยะยาวตลอด 3 ปีไว้ และอาจมีการเปลี่ยนแปลงแผนการเรียนในต้นภาคเรียน ได้ตามความเหมาะสม

4. จัดทำตารางสอน โรงเรียนจะต้องจัดทำตารางสอนแผนการเรียนให้สัมพันธ์กันระหว่างบุคลากร รายวิชา คาบเวลา และรายชั้นเรียน ทั้งนี้ ต้องจัดทำให้เสร็จเรียบร้อยก่อนโรงเรียนเปิด

5. การจัดครูเข้าปฏิบัติการสอน เป็นเรื่องสำคัญที่ผู้บริหารจะต้องพิจารณาจัดให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงความถนัด และความชำนาญพิเศษของแต่ละบุคคล โดยยึดหลักให้ทุกคนทำงานได้คล่องตัว เกิดความภาคภูมิใจ มีขวัญกำลังใจในการทำงาน

6. การพัฒนาบุคลากรของโรงเรียน การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นเรื่องใหม่ที่โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา จะต้องพัฒนาบุคลากรให้พร้อม เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวปฏิบัติตามหลักสูตรในการสอนและการดำเนินงานของโรงเรียน ให้เป็นที่ศรัทธาแก่ผู้ปกครองและประชาชน การพัฒนาบุคลากรกระทำได้หลายวิธี เช่น

6.1 เข้าอบรมตามหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดและโรงเรียนจัดเอง

6.2 จัดหาเอกสารให้ครูศึกษาค้นคว้า

6.3 ศึกษาดูงานการเรียนการสอนจากโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จส่งไปศึกษาจาก สถาบันสอนวิชาชีพ สถานประกอบการ สถานประกอบอาชีพอิสระ หรือวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญ เฉพาะสาขาวิชา

6.4 ขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น และวิทยากรภายนอกมาสอนให้ครูได้ศึกษาและ เป็นพี่เลี้ยงนักเรียน จนครูเกิดความชำนาญสามารถสอนนักเรียนได้

6.5 ครูสอบถามจากวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา

6.6 จัดสัมมนาครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาด้วยกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้

หลักการและจุดเน้น ในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ การจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน ประถมศึกษา เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว เข้ารับการศึกษาระดับที่สูงขึ้น เพื่อเป็นฐานในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข และเป็นการยกระดับการศึกษา ของปวงชนให้สูงขึ้น ซึ่งสามารถส่งผลกระทบยาวต่อการลดช่องว่างทางเศรษฐกิจและสังคมระหว่างคน ในเมืองกับชนบทได้

หลักการในการดำเนินงาน

1. จัดการศึกษาในลักษณะให้เปล่าและไม่บังคับ
2. สนองผู้เรียนที่ต้องการเรียนต่อจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
3. ขยายโอกาสทางการศึกษาในชนบทให้มากเป็นพิเศษ
4. จัดการศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น
5. ในระยะแรก ดำเนินการในโรงเรียนที่มีความพร้อมต่อการจัดการเรียนการสอน

บริบททั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

1. ข้อมูลทั่วไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตั้งอยู่ที่อำเภอวาปีปทุม ทางตอนใต้จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งอยู่บริเวณตอนกลางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างเส้นรุ้งที่ 15 องศา และ 16 องศา 40 ลิปดาเหนือ เส้นแวงที่ 102 องศา 50 ลิปดา และ 103 องศา 30 ลิปดาตะวันออก โดยมีพื้นที่บริการครอบคลุม 5 อำเภอ คือ อำเภอวาปีปทุม อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย อำเภอนาเชือก อำเภอนาดูน และอำเภอยางสีสุราช และมีพื้นที่ตามเขตการปกครอง ดังนี้

ตาราง 1 พื้นที่ ของเขตบริการแยกรายอำเภอและระยะทางห่างจากตัวจังหวัด

อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	ระยะทางจาก จ.(กม.)
1. วาปีปทุม	605.774	40
2. พยัคฆภูมิพิสัย	342.790	82
3. นาเชือก	528.798	58
4. นาดูน	248.449	64
5. ยางสีสุราช	242.507	74

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตั้งอยู่เลขที่ 147 หมู่ที่ 1 อำเภอวาปีปทุม โดยใช้อาคารของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวาปีปทุม (เดิม) เป็นอาคารสำนักงาน อยู่ห่างจากตัวจังหวัดมหาสารคามเป็นระยะทาง 40 กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานคร เป็นระยะทาง 367.04 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอ จังหวัด และสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอเมืองมหาสารคามและอำเภอแกดำ
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอศรีสมเด็จ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม และอำเภอนาโพธิ์ อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์

2. ข้อมูลทางการศึกษา

2.1 จำนวนสถานศึกษา

สถานศึกษาในเขตพื้นที่บริการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 2 มีทั้งหมด 241 แห่งดังนี้

ตาราง 2 แสดงสถานศึกษาในเขตพื้นที่บริการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 2

ที่	อำเภอ	จำนวนโรงเรียน					รวม
		ขนาดเล็ก	ประถม	ขยายโอกาส	เอกชน	ปริยัติ	
1	อ.วาปีปทุม	46	11	14	1	2	74
2	อ.พยัคฆภูมิพิสัย	29	12	14	2	2	59
3	อ.นาเชือก	32	5	8	6	1	52
4	อ.นาาดูน	22	4	5	-	-	31
5	อ.ยางสีสุราช	11	5	7	1	1	25
รวมทั้งสิ้น		140	37	48	10	6	241

หมายเหตุ โรงเรียนขนาดเล็กจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1-120 คน

โรงเรียนประถมศึกษา จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 คนขึ้นไป

โรงเรียนขยายโอกาส เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล, มัธยมศึกษาตอนต้น

2.2 จำนวนนักเรียน

จำนวนนักเรียนในเขตพื้นที่บริการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 2 มีจำนวนนักเรียนในสังกัด 30,385 คน ดังนี้

ตาราง 3 แสดงจำนวนนักเรียนในเขตพื้นที่บริการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 2

ที่	อำเภอ	จำนวน ร.ร.	ก่อนประถม (คน)	ประถม (คน)	ม.ต้น (คน)	ม.ปลาย (คน)	รวม(คน)
1	อ.วาปีปทุม	71	2,309	7,561	989	111	10,970
2	อ.พยัคฆภูมิพิสัย	55	1,586	5,362	1,399	-	8,347
3	อ.นาเชือก	45	814	3,136	412	-	4,362
4	อ.นาาดูน	31	707	2,513	308	-	3,528
5	อ.ยางสีสุราช	23	637	2,164	377	-	3,178
รวมทั้งสิ้น		225	6,053	20,736	3,485	111	30,385

2.3 จำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา

จำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีจำนวน 2,335 คน ดังนี้

2.3.1	ผู้อำนวยการโรงเรียน	215	คน
2.3.2	รองผู้อำนวยการโรงเรียน	11	คน
2.3.3	ครู	1,862	คน
2.3.4	พนักงานราชการ	61	คน
2.3.5	ลูกจ้างประจำ	111	คน
2.3.6	ลูกจ้างชั่วคราว (ครู)	34	คน
2.3.7	ลูกจ้างชั่วคราว (นักการภารโรง)	41	คน

2.4 จำนวนบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

จำนวนบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
มีจำนวน 90 คน ดังนี้

2.4.1	ผอ.สพท	1	คน
2.4.2	รอง ผอ.สพท	6	คน
2.4.3	ศึกษานิเทศก์	18	คน
2.4.4	บุคลากรทางการศึกษา	51	คน
2.4.5	ลูกจ้างประจำ	5	คน
2.4.6	ลูกจ้างชั่วคราว	9	คน

2.5 ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 2 ระหว่างปีการศึกษา 2555 และ ปีการศึกษา 2556

ตาราง 4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้น ป.6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ระหว่างปีการศึกษา 2555 และ ปีการศึกษา 2556

กลุ่มสาระ	คะแนนเฉลี่ย		
	ปี 2555	ปี 2556	ผลต่าง +/-
ภาษาไทย	55.60	42.56	-14.04
คณิตศาสตร์	61.45	32.06	-29.39
วิทยาศาสตร์	45.66	35.23	-10.43
สังคมศึกษาฯ	57.79	41.72	-16.07
ภาษาอังกฤษ	45.46	32.27	-13.19
เฉลี่ย 5 กลุ่มสาระฯ	53.20	36.77	-16.62

ตาราง 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้น ม.3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ระหว่างปีการศึกษา 2555 และ ปีการศึกษา 2556

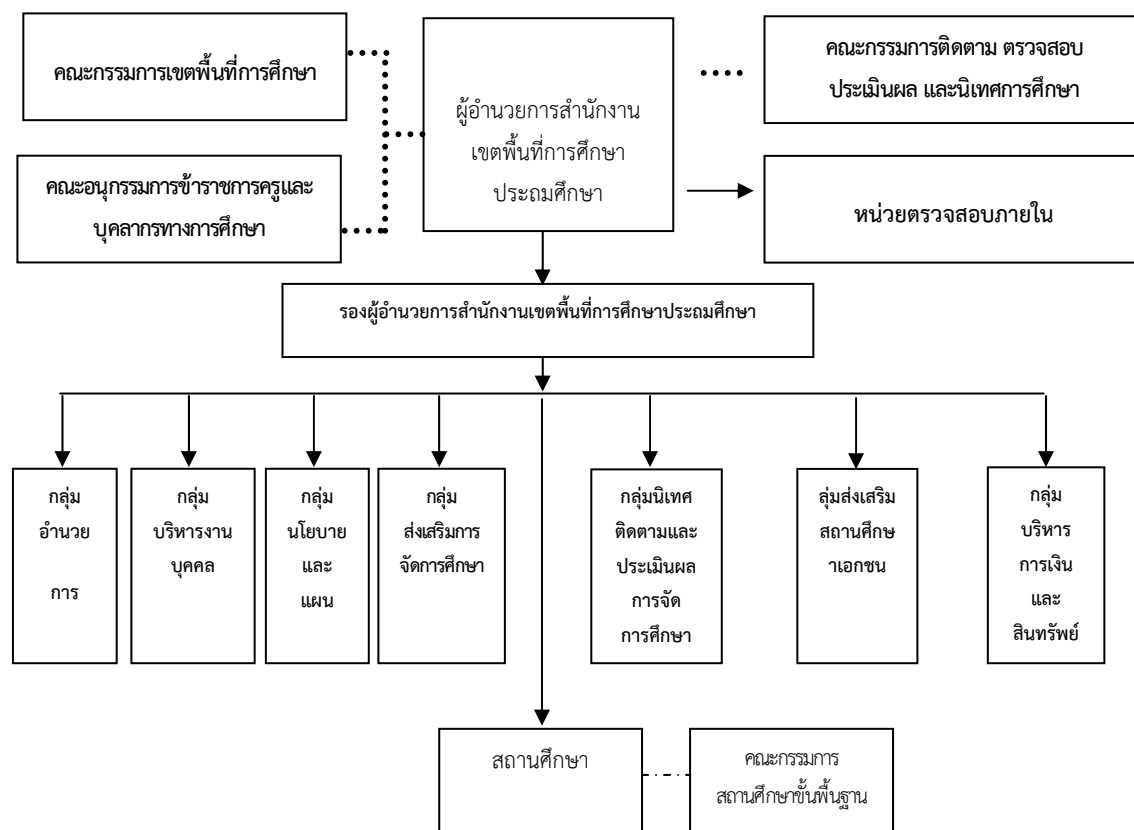
กลุ่มสาระ	คะแนนเฉลี่ย		
	ปี 2555	ปี 2556	ผลต่าง +/-
ภาษาไทย	54.94	50.07	-4.87
คณิตศาสตร์	41.09	24.42	-16.67
วิทยาศาสตร์	39.45	31.03	-8.42
สังคมศึกษาฯ	47.76	42.17	-5.59
ภาษาอังกฤษ	38.64	25.48	-13.16
เฉลี่ย 5 กลุ่มสาระฯ	44.38	34.63	-9.74

ตาราง 6 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้น ม.6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ระหว่างปีการศึกษา 2555 และ ปีการศึกษา 2556

กลุ่มสาระ	คะแนนเฉลี่ย		
	ปี 2555	ปี 2556	ผลต่าง +/-
ภาษาไทย	32.04	29.48	-2.56
คณิตศาสตร์	10.07	17.87	7.80
วิทยาศาสตร์	24.89	22.98	1.91
สังคมศึกษาฯ	40.25	28.52	-11.73
ภาษาอังกฤษ	12.96	16.19	3.23
เฉลี่ย 5 กลุ่มสาระฯ	24.04	23.01	-1.35

3. โครงสร้างการบริหาร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 แบ่งโครงสร้างการบริหารตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2546 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ.ศ. 2553 เป็น 7 กลุ่ม 1 หน่วย ดังนี้

ภาพประกอบ 3 โครงสร้างการบริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

4. วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์

วิสัยทัศน์ (Vision)

“เป็นองค์กรบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้อย่างมีคุณภาพพร้อมเข้าสู่ความเป็นผู้นำประชาคมอาเซียน”

พันธกิจ (Mission)

“พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึง พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ เข้าสู่ความเป็นผู้นำประชาคมอาเซียนพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน”

เป้าประสงค์หลัก (Goals)

1. ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับบริการอย่างมีคุณภาพและมีความพึงพอใจ
2. โรงเรียนมีความเข้มแข็งสามารถบริหารและจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ
3. สพป.มค.2 และโรงเรียนในสังกัดเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และมีการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ
4. นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ชุมชนและสังคมมีวิถีชีวิตแบบพอเพียง

5. สพป.มค.2 และโรงเรียนได้รับการนิเทศตรวจสอบติดตามและประเมินคุณภาพเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

6. โรงเรียนในสังกัด มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

7. โรงเรียน มีหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทที่เอื้อและสนองต่อการพัฒนาผู้เรียนสู่ประชาคมอาเซียน

8. ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อพัฒนาคุณภาพ

9. สพป.มค.2 โรงเรียน สถาบันอุดมศึกษาและทุกภาคส่วนเป็นภาคีเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน

ประเด็นกลยุทธ์ (Strategic Issues)

1. พัฒนาประสิทธิภาพบุคลากรในการให้บริการโดยเน้นการมีส่วนร่วม

2. พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

3. พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาตามแนวการกระจายอำนาจทางการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล

4. ปลุกฝังคุณธรรมจริยธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5. พัฒนาระบบการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตรและส่งเสริมความสามารถทางเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

6. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตรและส่งเสริมความสามารถทางเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

5. ภารกิจของเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่บริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2546 ขึ้นตรงต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ระดับการศึกษาปฐมวัย ถึงระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ประชากรวัยเรียนในเขต 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอบ้านดง อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย อำเภอนาเชือก อำเภอนาดูน และอำเภอยางสีสุราช สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นหน่วยงานทางการศึกษา ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอำนาจหน้าที่ ตามมาตรา 37 ของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษา พ.ศ. 2546 โดยมีภารกิจ ดังนี้

ก. ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา (มาตรา 36)

ข. มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาที่กำหนดไว้ในกฎหมายนี้ (พรบ.ระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ) และกฎหมายอื่นและ

ค. มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- 1) จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น
- 2) วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบและกำกับตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว
- 3) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
- 4) กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และในเขตพื้นที่การศึกษา
- 5) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
- 6) ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุน การจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
- 7) จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
- 8) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

รัตนา อนันตชาติ (2550 : 62-63) ได้วิจัยเรื่องปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมืองชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมืองชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 221 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Mogan) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์และนำเสนอผล ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมืองชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมืองชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตาม วุฒิการศึกษาที่ปฏิบัติการสอนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทับทิม ปาเงิน (2552 : 99) ได้วิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอมะสรวย จังหวัดเชียงราย เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอมะสรวย จังหวัดเชียงราย กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 112 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Mogan) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยวิธีจับสลาก เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในอำเภอมะสรวย จังหวัดเชียงราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌมาเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอ มะสรวยทั้ง 5 งาน พบว่าการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง แนวทางพัฒนา คือ ควรมีการจัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรด้าน งานการเรียนการสอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางแนวทางการพัฒนา คือ ควรแนะนำให้ ครูผู้สอนได้แก้ปัญหาการเรียนแก่นักเรียนโดยวิธีการสอนซ่อมเสริมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยแก่ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ด้านวัสดุประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง แนวทางพัฒนา คือ ควรจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์เพื่อใช้ในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนให้ครูได้อย่างเหมาะสมทันต่อความต้องการและ ควรกระตุ้นให้ครูได้ผลิตและจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยเพื่อประกอบการเรียนการสอน ด้านวัดผลและประเมินผลมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปาน แนวทางการพัฒนา คือ ควรส่งเสริมให้มีความรู้ในด้านการวัดผลและประเมินและควรกำหนดแนวทางในการวัดและประเมินผล ระหว่างภาคเรียน ปลายภาคเรียนและตลอดภาคเรียนได้อย่างเหมาะสม ส่วนงานนิเทศการศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง แนวทางการพัฒนา คือ ควรจัดทำแบบ บันทึกการนิเทศการสอนได้อย่างชัดเจน และควรมีการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาอย่าง หลากหลายวิธีครูผู้สอนให้ความร่วมมือและยอมรับผลการนิเทศภายใน

รัชติรธ พิมพาคณ (2552 : 89-92) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตอำเภอกบินทร์บุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอกบินทร์บุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการ และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหาร สถานศึกษา จำนวน 83 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนตารางของเครซีและมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ความเบี่ยงเบน มาตรฐาน การทดสอบค่าวิกฤตที่ (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way-ANOVA) ผลการศึกษา พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โดยรวมและรายด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนรู้ ปัญหาการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการผู้บริหาร

ที่มีประสบการณ์น้อยและผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากและขนาดโรงเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ขนาดกลางและขนาดใหญ่ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอกบินทร์บุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ได้แก่ ควรมีการประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครู คณะกรรมการสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จากวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาด้านวิชาการ ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน ปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน

ศิริพร ธนะสมบูรณ์ (2552 : 60) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน เขตพนที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 และ ศึกษาแนวทางการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยกลุ่มตัวอย่างคือ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 234 คน โดยดำเนินการศึกษาเป็น 2 ระยะเวลาคือ ระยะเวลาที่ 1 เป็นการวิจัย เชิงสำรวจ และระยะเวลาที่ 2 เป็นการจัดสนทนากลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ แบบสอบถามและแบบบันทึกการประชุมสนทนากลุ่ม ผลการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นมีค่าเท่ากับ 0.95 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวม มีการปฏิบัติจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการเรียนการสอนและด้านความพร้อมเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุน ตามลำดับ ส่วนปัญหาของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทั้ง 4 ด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับปัญหาจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดคือ ด้านความพร้อมเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุน ด้านการเรียนการสอนด้านการบริหารจัดการและด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตามลำดับ แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา คือ 1) ควรมีการจัด โครงสร้างการบริหารให้เหมาะกับบริบทของโรงเรียน มีรูปแบบการบริหารที่เป็นเอกลักษณ์แบบมีส่วนร่วมและบูรณาการ 2) มีรูปแบบการประเมินผู้เรียน พัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามสภาพจริง โดยร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญและสถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง และมีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ 3) มีแผนของงบประมาณพิเศษสนับสนุนที่ชัดเจน 4) มีโครงสร้าง การมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างชัดเจนและปฏิบัติได้จริง

ศิริพร ทาทราย (2552 : 61-62) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครู โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี จำนวน 159 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนตารางของเครซีและมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการ วิจัยเป็นแบบสอบถาม

มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 52 ข้อ สถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าวิกฤตที่ (t-test) ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากด้านที่มีปัญหามากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านการวัด ประเมินผล และด้านการนิเทศ เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามจำนวนนักเรียน โดยรวมและรายด้าน พบว่า โรงเรียนที่มีนักเรียน ไม่เกิน 60 คน และตั้งแต่ 61-120 คนขึ้นไปมีปัญหาการบริหารงาน วิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการ บริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ควรสร้างทีมงาน ระดับชั้นโดยประสานความร่วมมือระหว่าง โรงเรียนในการวิเคราะห์หลักสูตรและเขียนแผนการจัดการเรียนใช้ เอง ด้านการเรียนการสอนควร ส่งเสริมชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนเช่น เป็นวิทยากร บรรยายหรือเชิญชวน นักเรียนไปศึกษาในชุมชน ด้านการนิเทศการเรียนการสอน ควรให้มีการวางแผนการ นิเทศร่วมกัน เพื่อทราบถึงสภาพปัจจุบันและปัญหาของโรงเรียน ด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ควรจัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนา เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจแนวทางการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการ วัดประเมินผลและการเทียบโอน

เพียงเพ็ญ เพียรสันเทียะ (2553 : 111) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาและแนวทางการ พัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอตาพระยา สังกัดสำนัก งานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบและ พัฒนาการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระแก้ว เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ใน การศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนในโรงเรียนขยาย โอกาส อำเภอตาพระยา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 2 จำนวน 107 คน กำหนด กลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง เครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติ งาน วิชาการของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าสถิติที่ (t-test) ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอตาพระยา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอตาพระยา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน ต่ำกว่า 10 ปี และประสบการณ์การปฏิบัติงานตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัญหาการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอตาพระยา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามกลุ่มเครือข่าย โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แนวทางใน การพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอตาพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ได้แก่ ควรจัดอบรมครูในโรงเรียนให้ความรู้เกี่ยวกับ หลักสูตร โครงสร้างและแนวทางการดำเนินการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมกันวิเคราะห์

จุดประสงค์การเรียนรู้!เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล ส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน จัดทำแผนปฏิบัติการนิเทศใน โรงเรียน ส่งเสริมให้ครูแนะแนวการศึกษาให้กับนักเรียน เปิดโอกาสให้ประชาชนหรือชุมชนเขามาศึกษาหา ความรู้ จัดตั้งสมาคม ชมรม หรือมูลนิธิเพื่อสนับสนุนด้านการศึกษาของโรงเรียน สนับสนุนวิชาการของบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงานและสถาบันอื่น

นิตยา พูลแสง (2554 : 91) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำนวน 98 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้เกณฑ์กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Mogan) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .27 - .88 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามฉบับเท่ากับ .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ตามประสบการณ์ ตามขนาดโรงเรียนโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สายทอง พรหมมา (2554 : 128-130) ได้วิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในพื้นที่พิเศษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารโรงเรียน 9 คน ครูผู้สอน 98 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 58 ข้อ แบบสอบถามปลายเปิดและแบบสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) และโดยการสังเคราะห์เนื้อหาสำคัญ (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ตามขอบข่ายงานวิชาการ 7 งานภาพรวมของการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง สภาพการบริหารวิชาการโรงเรียนในงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ภาพรวมของ การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สภาพการบริหารวิชาการโรงเรียนในงาน การเรียนการสอน ภาพรวมของการปฏิบัติอยู่ใน ระดับปานกลาง สภาพการบริหารวิชาการโรงเรียนในงาน วัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ภาพรวมของการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สภาพ การบริหารวิชาการโรงเรียนในงานวัดผลและประเมินผลการเรียน ภาพรวมของ การปฏิบัติอยู่ระดับ สภาพการบริหารวิชาการโรงเรียนในงานนิเทศภายใน ภาพรวมของการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง

สภาพการบริหารวิชาการโรงเรียนงานประชุมอบรมทางวิชาการภาพรวมของการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

สุกฤตา เกตานนท์ (2555 : 103-104) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโคกเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโคกเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 7 คน หัวหน้างานวิชาการ 7 คน และครู 7 คน รวมจำนวน 21 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสัมภาษณ์และวิเคราะห์เอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation Analysis) และการสรุปเชิงอุปนัย (Inductive Analysis) ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอโคกเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 มีปัญหาและได้แนวทางแก้ไขทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) ด้านการนิเทศการศึกษา 8) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

อุมาพร บุญเพชร (2555 : 97) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา กับความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษา สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา กับความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษา สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตหนองจอกสังกัดอยู่ในระดับมาก ความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษา 4 ฝ่าย สำนักงานเขตหนองจอก สังกัด กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมมีความสัมพันธ์ ทางบวกกับความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษาแต่ละฝ่าย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ความสัมพันธ์พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความสามารถ ในการบริหาร กับความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางลบ

ทิพย์วรรณ ดับโรค (2556 : 65-66) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตาม ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์การสอนของครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 จำนวน 695 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดโรงเรียน (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .86 -.93 ค่าความเชื่อมั่น .99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการ

ตามความคิดเห็นของครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา การประเมินศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับตาม ปัญหาในแต่ละด้าน จากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาการวัดประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตาม ประสบการณ์ในการสอน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทุกด้าน โดยครูที่มีประสบการณ์น้อยมีปัญหาการบริหารงานวิชาการน้อยกว่าครูที่มีประสบการณ์มากทุกด้าน ยกเว้นด้านพัฒนาทักษะกระบวนการเรียนรู้ ปัญหาการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของครู ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา การประเมินศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทุกด้าน

เบญจมาศ เจริญสุข (2556 : 63-64) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานวิชาการ จำนวน 100 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Mogan) และได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t - test และค่า F - test เมื่อพบความแตกต่างจึงทำการทดสอบความต่างรายคู่ ด้วยวิธีการของเซฟเฟ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับคะแนน เฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอน ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยเปรียบเทียบตาม ประสบการณ์ในการสอน ของครูประเภทของโรงเรียน และขนาดของโรงเรียน ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยรวมและ รายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ปี และมากกว่า 10 ปี ขึ้นไป

เมตตา ภัทรภรณ์ไพบูลย์ (2556 : 68) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการศึกษาพบว่าการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านแล้วเรียงอันดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนาและ ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนด้านการพัฒนาการเรียนรู้ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา และด้านการวางแผนด้านวิชาการ ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์สอน และขนาดโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุธาสิณี เสน่ห์ (2556 : 82) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร งานวิชาการ และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 89 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าวิกฤตที่ (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยรวมและรายด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับจาก มากไปน้อย ดังนี้ การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ปัญหาการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามประสบการณ์และขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุรัตยา รอดรัตน์ (2556 : 67-68) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ประสบการณ์ และศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูซึ่งรับผิดชอบปฏิบัติการสอน จำนวน 144 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Mogan) และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.25 – 0.83 และ ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.98 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตอำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ ปานกลาง ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตอำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวม และรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตอำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการ ทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตอำเภอ โป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ได้เสนอไว้แล้ว 7 ด้าน

ระเบียบ วิเศษมรณ (2556 : 75-76) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ประถมศึกษา อำเภอสรรพยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียน ประถมศึกษา อำเภอสรรพยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ชลบุรี เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอสรรพยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำนวน 266 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางตารางของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 : 608) สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจ จำแนกระหว่าง .52-.87 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ ค่าวิกฤตที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การแจกแจงความถี่ และร้อยละ ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ประถมศึกษา อำเภอสรรพยา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอสรรพยา สังกัด สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์สอน และขนาดโรงเรียนโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แนวทางการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอสรรพยา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ได้แก่ ควรจัดอบรมครูในโรงเรียนให้มีความรู้ เกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการสอนที่สอดคล้องกับ หลักสูตร แนวทางการดำเนินการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และควรสร้างเครื่องมือวัดผลและ ประเมินผลให้ครอบคลุม สำรวจความต้องการ และจัดหาสื่ออุปกรณ์ให้เหมาะสม และจัดทำแผนปฏิบัติการ และกำหนดปฏิทินการนิเทศภายใน อีกทั้งมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Spark (1984 : 177-183) ได้ทำการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของการปฏิบัติจริงของ ผู้บริหารโรงเรียน กับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียนในโรงเรียนระดับ อำเภอของรัฐแคลิฟอร์เนีย โดยมุ่งศึกษาจากโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุดและโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำสุด ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับนักเรียนคือ ใช้ผลการสอบหรือหลักฐานคะแนนของโรงเรียนในระดับอำเภอ ในปี ค.ศ. 1981 ใช้วิธีสำรวจข้อมูลโดยทางไปรษณีย์ให้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน นโยบาย และคุณภาพในการบริหารงาน และศึกษาความเที่ยงตรงของบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการจัดการ เรียนการสอนระหว่าง ผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียนที่สูงและต่ำ ผลการศึกษาพบว่า ในหลักการมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ หรือความสัมพันธ์ในระหว่างผลสัมฤทธิ์ในระดับอำเภอและนโยบายการปฏิบัติงาน และการรับรู้ในส่วนของ การให้บริการ ระหว่างผู้บริหารในระดับอำเภอกับผู้บริหาร โรงเรียน แต่อย่างไรก็ตาม ก็มีสิ่งที่ยังชี้ว่าผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงของอำเภอ มักจะเป็นผู้ที่มีความสามารถ ที่จะจัดการให้มีการวางแผนการเป็นผู้นำ และมีส่วนร่วมใน การบริหารกิจกรรมการเรียนการสอนใน โรงเรียนมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ

Buzzi (1991 : Web Site) ได้ศึกษาวิจัยการใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการหรือผู้นำทางการ สอนที่เข้มแข็งของผู้บริหาร ช่วยให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพ โดยหมายรวมถึงการจัด สภาพแวดล้อมที่เอื้อ ต่อการทำงานของครู และจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ของนักเรียนอย่าง เหมาะสม นอกจากนี้ การใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการโดยที่ผู้บริหารมีความคาดหวังสูง จะช่วยให้ครู- อาจารย์จัดการเรียนการสอน

ได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพและเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จากศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ครูขาดความรู้ ความเข้าใจด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร การวิเคราะห์ สังเคราะห์หลักสูตรอย่างถูกต้อง อีกทั้งเป็นช่วงของการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาเข้าสู่การปฏิรูปการศึกษา ดังนั้นในด้านการ จัดการต้องอาศัยความร่วมมือ การมีส่วนร่วม การประสานงานทุกหน่วยงานภายในโรงเรียน อีกทั้งผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องคำนึงถึงประสิทธิ ภาพทางด้าน การเรียนการสอน เพื่อให้การดำเนินงานทางวิชาการเป็นไปในเชิงการพัฒนา งานวิชาการในสถานศึกษาทุกระดับทุกประเภทสามารถยกระดับให้สูงขึ้นได้ ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการ เพื่อให้การบริหารงานวิชาการบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

Cave (ระเบียบ วิเศษธรรมย์. 2556 ; อ้างอิงมาจาก Cave. 1992 : 996)

ได้ศึกษาการวิจัย การบริหารการประถมศึกษาในท้องถิ่นเปรียบเสมือนการนิเทศการสอน จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์การนิเทศการสอนของครูใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษานอกเมือง รัฐนอร์ทเจอร์ซี โดยใช้ประเมินผลการปฏิบัติการนิเทศการสอนโดยเปรียบเทียบประเมินบทบาทในการนิเทศการสอนโรงเรียนเมืองและนอกเมือง ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นทักษะของครูใหญ่และวิธีการสำรวจการนิเทศโดยใช้ แบบสอบถาม เพื่อการวิจัยของมหาวิทยาลัยเพนซิลเวเนีย พบว่า ผู้บริหารมีทักษะต่อการนิเทศมาก ขณะเดียวกันทักษะครูก็เห็นสอดคล้องกับผู้บริหาร

Bukosky (1999 : 136- 140) ได้ทำการศึกษาการปฏิบัติงานของโรงเรียน ประถมศึกษา ที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในมลรัฐ แคลิฟอร์เนีย ผลการศึกษาพบว่า ในการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดองค์ประกอบ 7 ด้าน คือ หลักสูตรมีมาตรฐาน การสอนที่มีประสิทธิภาพ การเรียนแบบปฏิสัมพันธ์ การวัดผลประเมินผล การปฏิบัติงานมีเทคโนโลยี การพัฒนาบุคลากร การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง การออกแบบการทำงานใหม่

Floit (2000 : 37) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลกระทบของการรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกต่อ โรงเรียนในมลรัฐอิลลินอยซ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน จากภายนอกในกระบวนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการที่มีทิศทางสอดคล้องกับมาตรฐาน การศึกษาของรัฐ กลุ่มตัวอย่างคือ ครูผู้สอน จำนวน 120 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ การสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ และร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า รายงานการประเมินภายนอกและรายงานข้อคิดเห็นจากโรงเรียนแบบบูรณาการอย่างต่อเนื่องและความพยายามในการพัฒนาอย่างไม่ต่อเนื่อง ส่งผลให้ไม่สามารถพัฒนาการบริหารงาน วิชาการให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของรัฐ

UNESCO (2002 : 66) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารวิชาการในระดับมัธยมศึกษาในทวีปเอเชีย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารวิชาการในระดับมัธยมศึกษาในทวีปเอเชียการใช้หลักสูตร ของประเทศในทวีปเอเชีย ได้แก่ ประเทศอัฟกานิสถาน บังคลาเทศ อินเดีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์และศรีลังกา กลุ่มตัวอย่างคือ ครูผู้สอน จำนวน 225 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่าปัญหาการใช้หลักสูตรเป็นปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนเอกสาร หลักสูตรของครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมครูเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและขาดการติดตามผลการ ใช้หลักสูตรของครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมครูเกี่ยวกับหลักสูตรขาดประสิทธิภาพ ขาดแคลนเอกสาร หลักสูตร ตำราเรียนไม่ทันสมัย

ขาดแคลนหนังสืออ่านประกอบ ประการสุดท้ายคือ ศูนย์พัฒนาหลักสูตรขาด การวางแผนที่ดีในการนำหลักสูตรไปใช้

Kallon (1997 : Web Site) ได้ศึกษาการปฏิรูปการศึกษาในเมืองเซี่ยราลีออน ซึ่งดำเนินการตามโครงการระดับชาติ เพื่อเผยแพร่หลักสูตรประถมศึกษาเชิงนวัตกรรมที่ดำเนินการปรับให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ผลการศึกษาครั้งนี้ ยืนยันถึงความก้าวหน้าอย่างชัดเจนของความพยายามการใช้หลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมของท้องถิ่น นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นนวัตกรรมของโครงการดังกล่าว เป็นผลมาจากความจริงจังของรัฐบาล ความช่วยเหลือเอกชน ความร่วมมือของชุมชน นักศึกษา อาจารย์ระดับมหาวิทยาลัย ตลอดจนทั้งครูระดับประถมศึกษา ต่างก็ยังมีปัญหาบางประการเกิดขึ้นและโครงการจะบรรลุเป้าหมายได้มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับรัฐบาลในการสนับสนุนในด้านวัสดุอุปกรณ์ทรัพยากรต่าง ๆ ตลอดจนการฝึกอบรมควบคุมดูแลอย่างต่อเนื่อง

Karen (1998 : 102-114) ได้ศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับการตัดสินใจระหว่างนักเรียนชาวฮ่องกงเชื้อสายจีนจากมหาวิทยาลัยฮ่องกงและนักเรียนชาวอเมริกันจากมหาวิทยาลัยรัฐอิลลินอยส์ ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มนักเรียนชาวจีนที่คุ้นเคยกันมีประสิทธิผลดีกว่ากลุ่มที่ไม่คุ้นเคยกัน ในขณะที่กลุ่มนักเรียนชาวอเมริกันให้ผลตรงกันข้าม กล่าวคือกลุ่มที่ไม่คุ้นเคยกันมีประสิทธิผลสูงกว่ากลุ่มที่คุ้นเคยกัน ด้านประสิทธิภาพของกลุ่มโดย การแบ่งกลุ่มตอบคำถาม พบว่ากลุ่มของนักเรียนชาวจีนมีความสุขุมรอบคอบกว่า โดยจะใช้เวลาในการ ตอบคำถามมากกว่ากลุ่มของนักเรียนชาวอเมริกัน แต่ความสุขุมรอบคอบของกลุ่มนักเรียนชาวจีน ที่มากกว่าไม่ได้ส่งผลที่ดีกว่าเมื่อเทียบกับนักเรียนชาวอเมริกัน และด้านกระบวนการในกลุ่ม โดยให้แต่ละกลุ่มตอบคำถามที่สร้างขึ้นโดยเฉพาะ พบว่ากลุ่มนักเรียนชาวจีนที่เข้าร่วมการศึกษามีความกังวล มากกว่ากลุ่มนักเรียนชาวอเมริกัน ผลการทดลองทั้ง 3 ด้าน แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่แตกต่างกันมีที่มาจากพื้นเพที่แตกต่างกันทางวัฒนธรรมของมนุษย์

Sullivan (พัชรินทร์ สามะณี. 2556 : 35 ; อ้างอิงมาจาก Sullivan. 2006 : 107) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาลักษณะการเป็นผู้นำการบริหารงานโรงเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของโรงเรียน การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อการสำรวจครูและผู้นำด้านวิชาการของโรงเรียนในปัจจุบัน และการศึกษารูปแบบ ความเป็นผู้นำเป็นองค์ประกอบในการสร้างสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่มุ่งเน้นประสิทธิภาพด้านวิชาการที่แท้จริง ประชากรเป็นโรงเรียนในเขต เพนซิลเวเนีย จำนวน 501 โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการเปิดตารางของ เครซี่ มอร์แกน ครูและผู้นำด้านวิชาการ จำนวน 217 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสัมภาษณ์ ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการเป็นผู้นำในเชิงบวกที่สามารถปรับเปลี่ยนได้มีผลที่เอื้อต่อความสำเร็จของนักเรียน สามารถนำมาใช้ในการลดความขัดแย้งในองค์กรได้และผู้นำในเชิงบวกที่สามารถปรับเปลี่ยนได้จะเป็นผู้ที่สามารถเป็นผู้ให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพให้กับผู้อื่น

Misty (2007 : 542-562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ประถมศึกษาในเมืองในหนึ่งตำบลในรัฐเวอร์จิเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อศึกษาการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาโดยการมุ่งเน้นไปที่การมีส่วนร่วมของชุมชน โรงเรียนได้รับความสนับสนุนจากชุมชน กลุ่มตัวอย่างคือ ครูผู้สอน จำนวน 165 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม วิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการหาค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนที่มุ่งเน้นการพัฒนา

ระบบการบริหารงานวิชาการโดยให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ช่วยส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้นและสูงขึ้น

Smith (2007 : 556-568) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ของการบริหารงานวิชาการกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนประถมศึกษาในเขตเมืองเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความสัมพันธ์ของการบริหารงานวิชาการกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหาร และครูผู้สอน จำนวน 298 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานและการหาค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ ผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนที่มี ประสิทธิภาพมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยที่โรงเรียนที่มีระบบการบริหารงาน วิชาการที่มีประสิทธิภาพ นักเรียนในสถานศึกษานั้นก็จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงไปด้วย

Angela (2011 : 56) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง วิสัยทัศน์และความเป็นผู้นำทางวิชาการ การเรียนการสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตเมืองเวอร์จิเนีย วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้านี้ เพื่อการตรวจสอบทางวิชาการ วิสัยทัศน์ โครงสร้าง ประสิทธิภาพโดยรวมและความไว้วางใจของผู้ปกครองนักเรียน พฤติกรรม ความเป็นผู้นำการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือครูสอนเต็มเวลาของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตเมืองเวอร์จิเนีย จำนวน 35 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่ามุมมองในแง่ดีของครูคือการสร้างเอกภาพ เน้นประสิทธิภาพ โดยรวมและความไว้วางใจ ของผู้ปกครองนักเรียน สร้างความเป็นผู้นำของการเรียนการสอน และแสดงถึงสัมพันธ์เชิงบวกระหว่าง นักวิชาการและ ความสำเร็จของนักเรียน สำหรับสถานะ ทางเศรษฐกิจและสังคม ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ไม่ได้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์โดยตรงระหว่าง ความเป็นผู้นำ การเรียนการสอน และนักเรียน

จากผลงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ผู้วิจัยได้ศึกษา ส่วนใหญ่มีปัญหา ด้านการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนในหลายด้าน เช่น ด้านการใช้หลักสูตร การวัดผลและประเมินผล การนิเทศภายในหรือการนิเทศการศึกษา การดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนยังมีข้อบกพร่องที่ต้องปรับปรุงพัฒนาแก้ไข เพราะงานวิชาการเป็นงานหลักสำคัญที่สุดของโรงเรียนผู้บริหารโรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญ มีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำ กระตุ้นและสร้างความตระหนักแก่บุคลากรในโรงเรียนให้เป็น ผู้มีความรู้ความสามารถ พัฒนาตนเองและพัฒนางานอยู่เสมอเพื่อให้ก้าวทันกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมในนวัตกรรมและเทคโนโลยี เครื่องมือวัดผลประเมินผลเข้ามาช่วยในการพัฒนาส่งเสริมงานวิชาการ ประสานความร่วมมือกับบุคคล หน่วยงาน องค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุจุดหมาย ผู้เรียนมีคุณภาพสูงสุด จึงจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้มีคุณภาพต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ระยะที่ 1 การศึกษา สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัย

มีขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎี จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการบริหารงานในโรงเรียน เพื่อให้ได้กรอบแนวคิดและแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการทั้ง 17 ด้าน คือ 1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศการศึกษา 10) การแนะแนว 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา 17) การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ขั้นที่ 2 สร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) มี 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบ ตรวจสอบรายการ (Check Lists) ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ทั้ง 17 ด้าน และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Ended Form) เพื่อแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ทั้ง 17 ด้าน

ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูล สภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 144 คน แล้วนำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความครบถ้วน ความสมบูรณ์ของข้อมูลและนำไปวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มประชากรเป็น ผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ทั้งหมดในการศึกษาวิจัยโดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการโรงเรียนระดับประถมและครูวิชาการโรงเรียนระดับมัธยมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2556 จากโรงเรียนทั้งหมด 48 โรงเรียน โดยจำแนกตามหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 48 คน ครูวิชาการโรงเรียนระดับประถม จำนวน 48 คน และครูวิชาการโรงเรียนระดับมัธยม จำนวน 48 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 144 คน

ตาราง 7 จำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยจำแนกตามเขตที่ตั้งของโรงเรียน

อำเภอ	ชื่อโรงเรียน	ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย			รวม
		ผู้บริหารโรงเรียน	ครูวิชาการระดับประถม	ครูวิชาการระดับมัธยม	
นาเชือก	บ้านเขวไร่ (ตรุณวิทยา)	1	1	1	3
	บ้านหนองบัวแดง	1	1	1	3
	บ้านหนองสระ	1	1	1	3
	บ้านปลาขาว	1	1	1	3
	ชุมชนบ้านสำโรง	1	1	1	3
	บ้านหนองกุง	1	1	1	3
	บ้านหนองแดงสมมิตร	1	1	1	3
	บ้านกุดน้ำใส	1	1	1	3
พยัคฆภูมิพิสัย	บ้านหัวหมู	1	1	1	3
	ชุมชนนาสีนวล	1	1	1	3
	บ้านน้ำสร้างหนองปะ	1	1	1	3
	บ้านเขวทุ่ง	1	1	1	3
	บ้านเม็กดำ	1	1	1	3
	บ้านเหล่า (ครูประชาชนุเคราะห์)	1	1	1	3
	โนนจานวิทยา	1	1	1	3
	บ้านเมืองเสื่อ	1	1	1	3

ตาราง 7 (ต่อ)

อำเภอ	ชื่อโรงเรียน	ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย			รวม
		ผู้บริหาร โรงเรียน	ครูวิชาการ ระดับประถม	ครูวิชาการ ระดับมัธยม	
	บ้านโนนม่วงท่าพลับพลา	1	1	1	3
	บ้านสระบาก	1	1	1	3
	บ้านสระแคน	1	1	1	3
	บ้านหนองแก	1	1	1	3
	บ้านมะโป้	1	1	1	3
	บ้านขามเรียน	1	1	1	3
วาปีปทุม	บ้านโนน	1	1	1	3
	บ้านตำแย	1	1	1	3
	บ้านโคกสีทองกลาง	1	1	1	3
	บ้านหนองหว่า	1	1	1	3
	บ้านโคกสูงหนองเสียวหนองชี	1	1	1	3
	บ้านโพธิ์ชัย	1	1	1	3
	บ้านสนาม	1	1	1	3
	ชุมชนบ้านหนองทุ่ม	1	1	1	3
	ชุมชนบ้านโพธิ์สองห้องวิทยา	1	1	1	3
	บ้านหนองแสน	1	1	1	3
	บ้านนาเลา	1	1	1	3
	บ้านหนองไฮ	1	1	1	3
	บ้านหนองบัวกุดอ้อ	1	1	1	3
	ราชประชานุเคราะห์ 16	1	1	1	3
นาดูน	กุ้งสันตรัตน์	1	1	1	3
	บ้านนาฝาย	1	1	1	3
	บ้านหนองป้าน	1	1	1	3
	บ้านหนองไผ่ด้ามขวาน	1	1	1	3
	บ้านหัวดง	1	1	1	3

ตาราง 7 (ต่อ)

อำเภอ	ชื่อโรงเรียน	ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย			รวม
		ผู้บริหาร โรงเรียน	ครูวิชาการ ระดับประถม	ครูวิชาการ ระดับมัธยม	
ยางสีสุราช	บ้านตาพวนสร้างแข่ง	1	1	1	3
	บ้านโนนรัง	1	1	1	3
	บ้านหนองหนอง	1	1	1	3
	บ้านบุงง้าว	1	1	1	3
	บ้านโดน	1	1	1	3
	บ้านหนองบัวสันตุ	1	1	1	3
	บ้านหนองรูแซ้	1	1	1	3
รวมทั้งหมด	48	48	48	48	144

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 144 ฉบับ เพื่อนำไปสอบถามความคิดเห็นจากผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการโรงเรียนระดับประถมและครูวิชาการโรงเรียนระดับมัธยมโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 144 คน โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สอบถามข้อมูลสภาพการดำเนินงานและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ครอบคลุมงานวิชาการทั้ง 17 ด้าน ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ ซึ่งเรียงคะแนนจากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ค่าของระดับคะแนน ดังนี้

5	มากที่สุด	หมายถึง	มีสภาพการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด
4	มาก	หมายถึง	มีสภาพการดำเนินการอยู่ในระดับมาก
3	ปานกลาง	หมายถึง	มีสภาพการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง
2	น้อย	หมายถึง	มีสภาพการดำเนินการอยู่ในระดับน้อย
1	น้อยที่สุด	หมายถึง	มีสภาพการดำเนินการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 74) ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการทั้ง 17 ด้าน

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเรื่องสภาพ ปัญหาสัักัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นให้ครอบคลุมตามกรอบของงานวิจัย มีขั้นตอนในการดำเนินการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของแบบสอบถาม (Questionnaire) มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. กำหนดขอบเขตและแนวทางในการสร้างเครื่องมือที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัย
 2. ศึกษาทฤษฎี แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้รายละเอียดเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
 3. วางแผนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 4. สร้างแบบสอบถามครอบคลุมตามกรอบแนวความคิด ความคิด คำนิยามศัพท์ เฉพาะเป็นแบบสอบถามตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่าและแบบปลายเปิด
 5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามจุดมุ่งหมายและขอบเขตของการวิจัยเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบแก้ไข
 6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วไปเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เป็นรายข้อแล้วคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับความมุ่งหมายของการวิจัย (Index of Item Objective congruence หรือ IOC) โดยมีรายนามผู้เชี่ยวชาญดังนี้
 - 6.1 นายไพฑูรย์ อนุสััตย์ ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการ สพป.มหาสารคาม เขต 2 วุฒิศึกษา ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหารการศึกษา
 - 6.2 นายวิฑูรย์ พันเทศ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน วุฒิศึกษา ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหารการศึกษา
 - 6.3 นายบัญชา สุวรรณโท ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ สพป.มหาสารคาม เขต 2 วุฒิศึกษา กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา) เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดผลและประเมินผล
 - 6.4 นางญาณวิไล ระถึ ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ วุฒิศึกษา ค.ม. (หลักสูตรและการสอน) เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดผลและประเมินผล
 - 6.5 นายเอกชัย กมลเลิศ ตำแหน่ง ครูชำนาญการ วุฒิศึกษา กศ.ม. (การวิจัยการศึกษา) เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวิจัยทางการศึกษา
- พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษา ระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การวิจัย โดยผู้เชี่ยวชาญประเมินแบบสอบถาม โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้	+1	เมื่อแน่ใจว่า	ข้อคำถามนั้นวัดได้ตามจุดประสงค์การวิจัย
ให้	0	เมื่อไม่แน่ใจว่า	ข้อคำถามนั้นวัดได้ตามจุดประสงค์การวิจัย
ให้	-1	เมื่อแน่ใจว่า	ข้อคำถามนั้นไม่ได้วัดตามจุดประสงค์การวิจัย

7. วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (Index of Item – Objective Congruence : IOC) ของข้อคำถามกับจุดมุ่งหมายการวิจัย ได้ค่า IOC. ระหว่าง 0.6 – 1.00

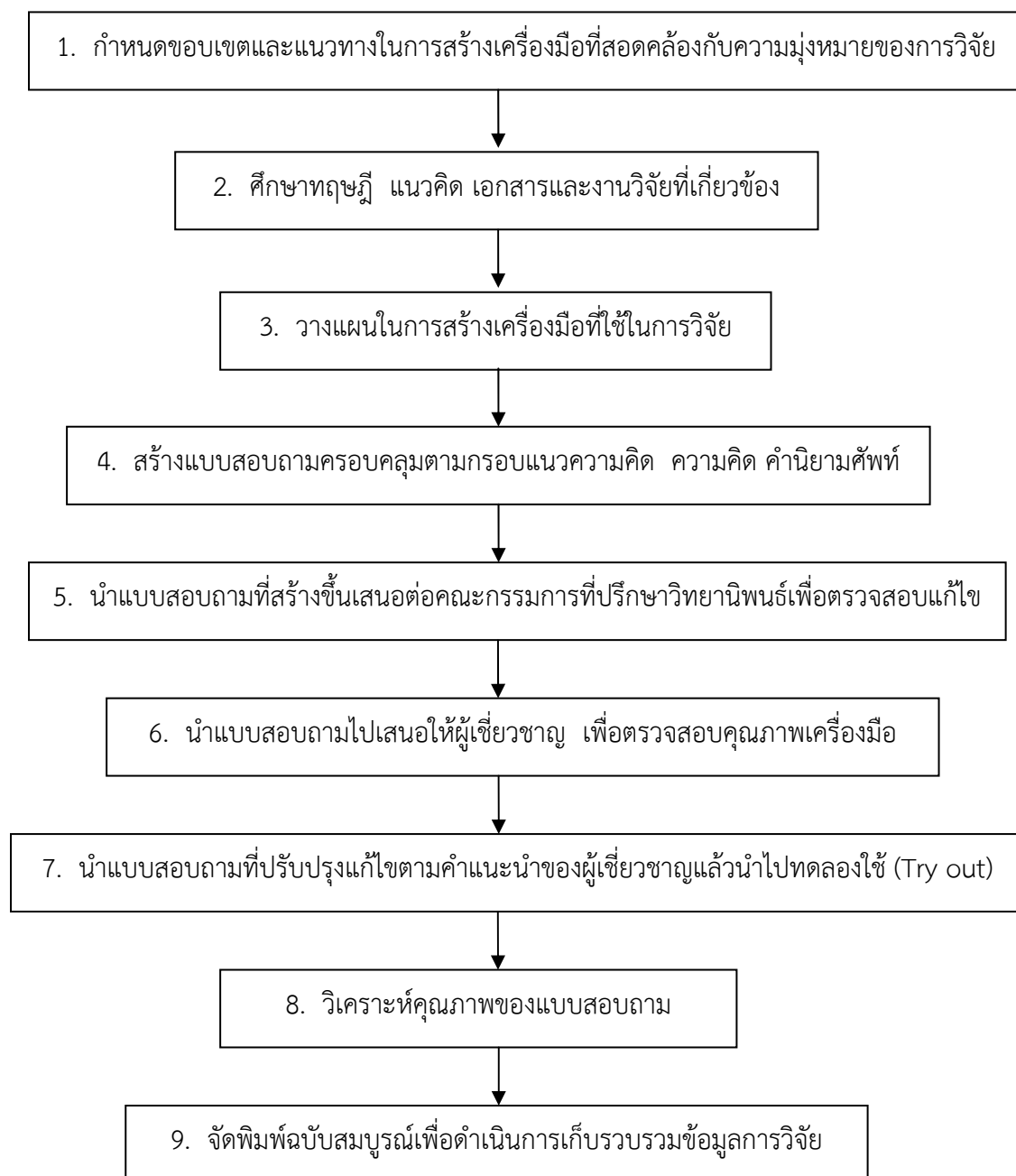
8. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการโรงเรียนระดับประถม และครูวิชาการโรงเรียนระดับมัธยม โรงเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 1 จำนวน 30 คน

9. วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Discriminant Power) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total Correlation) โดยสภาพ การบริหารงานวิชาการ ได้ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.20 – 0.89 และปัญหาการบริหารงาน วิชาการ ได้ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.21 – 0.87 (ตาราง 31 ภาคผนวก ข)

10. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม ทั้งฉบับสภาพการบริหารงานวิชาการ เท่ากับ 0.97 และค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับปัญหา การบริหารงานวิชาการ เท่ากับ 0.95 (ตาราง 31 ภาคผนวก ข)

11. นำแบบสอบถามจากการทดลองใช้มาปรับปรุง แล้วเสนอต่อคณะกรรมการที่ ปรีกษาวิทยานิพนธ์ จัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

จากการสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย เขียนเป็นแผนภาพ ดังนี้

ภาพประกอบ 4 ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะที่ 1 เพื่อ ศึกษาสภาพ ปัญหา การบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามถึงผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บ รวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยขอหนังสือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ถึงผู้บริหารโรงเรียนเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 พร้อมแบบสอบถาม จำนวน 144 ฉบับ ไปยังกลุ่มตัวอย่าง 2 วิธี คือ

3.1 ส่งด้วยตนเอง กรณีที่โรงเรียนอยู่ใกล้

3.2 ทางไปรษณีย์ โดยส่งไปยังผู้บริหารโรงเรียนพร้อมแนบซองติดแสตมป์

เจ้าหน้าที่ของถึงผู้วิจัย ในกรณีโรงเรียนที่อยู่ไกล

4. การรวบรวมแบบสอบถาม ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ในกรณีกลุ่มตัวอย่างอยู่ใกล้ และรอการตอบกลับจากกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ไกล หลังจากส่งแบบสอบถาม ไปแล้ว 2 สัปดาห์ ถ้ายังไม่ได้รับแบบสอบถามคือ ผู้ศึกษาจะนัดหมายกลับมารับแบบสอบถาม ด้วยตนเองภายใน 1 สัปดาห์

5. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล แล้วคัดเฉพาะฉบับที่มีข้อมูลสมบูรณ์ไว้ วิเคราะห์ต่อไป

การจัดกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดกระทำกับข้อมูล

1.1 เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนจนครบแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาตรวจสอบ ความถูกต้อง

1.2 นำแบบสัมภาษณ์มาตรวจสอบความถูกต้อง

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 นำข้อมูลตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มาวิเคราะห์ โดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 2

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 การดำเนินการหรือการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาการของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย การดำเนินการปฏิบัติ 17 ด้าน โดยนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์ระดับสภาพ โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ตามตัวแปรที่ศึกษาแล้วนำมาแปลความหมายโดยเปรียบเทียบเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ของกลุ่ม (บุญชม ศรีสะอาด. 2555 : 121) ตามผลค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	มีสภาพการดำเนินงานในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	มีสภาพการดำเนินงานในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	มีสภาพการดำเนินงานในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	มีสภาพการดำเนินงานในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	มีสภาพการดำเนินงานในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 การดำเนินการหรือการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาการของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยการดำเนินการปฏิบัติ 17 ด้าน โดยนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์ระดับปัญหาโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ตามตัวแปรที่ศึกษาแล้วนำมาแปลความหมายโดยเปรียบเทียบเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของกลุ่ม (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 121) ตามผลค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	มีปัญหาการดำเนินงานในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	มีปัญหาการดำเนินงานในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	มีปัญหาการดำเนินงานในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	มีปัญหาการดำเนินงานในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	มีปัญหาการดำเนินงานในระดับน้อยที่สุด

2.3 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 3 เกี่ยวกับข้อเสนอแนะซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive analysis) โดยเปรียบเทียบกับกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการนำเสนอข้อมูลด้วยการเขียนเชิงพรรณนาวิเคราะห์วิเคราะห์โดยการรวบรวมคำตอบและจัดกลุ่มตามหัวข้อขอบข่ายงานวิชาการทั้ง 17 ด้าน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 124) ใช้สูตรดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

1.2 ร้อยละ (Percentage) ใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 122)

$$p = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	p แทน	ร้อยละ
	f แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
	N แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

1.3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 106)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนในกลุ่ม
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1. การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) (ภาควิชาวิจัยและพัฒนาศึกษา. 2553 : 88)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	คือ	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	n	คือ	จำนวนข้อของแบบทดสอบ
	s_i^2	คือ	ความแปรปรวนของแบบทดสอบรายข้อ
	s_t^2	คือ	ความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งฉบับ

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัย

มีขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

ขั้นที่ 1 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในระยะที่ 1 มาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interviews)

ขั้นที่ 2 ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) ผู้อำนวยการของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านงานวิชาการ (Best Practices) ที่ประสบความสำเร็จด้านการบริหารงานวิชาการ หรือเป็นที่ยอมรับของสาธารณชนในเรื่องการบริหารงานวิชาการ จำนวน 3 โรงเรียน

ขั้นที่ 3 ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงที่สุด 3 อันดับแรกของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ขั้นที่ 4 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interviews) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านงานวิชาการ (Best Practices) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงที่สุด 3 อันดับแรกของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อจัดทำร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ขั้นที่ 5 นำแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความความเหมาะสม โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งคัดเลือก จากผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการจัดการศึกษาและมีวุฒิการศึกษาปริญญาโทขึ้นไป สาขาการบริหารการศึกษา

ขั้นที่ 6 ปรับปรุงร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ตรวจสอบแล้วมาปรับแก้ตามคำแนะนำ

ขั้นที่ 7 จัดทำคู่มือแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ฉบับสมบูรณ์

ขั้นที่ 8 นำคู่มือแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ฉบับสมบูรณ์ พร้อมแบบประเมิน เสนอต่อผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ที่ดำรงตำแหน่งประธานกลุ่มพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการ ของกลุ่มโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 15 คน เพื่อประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และการใช้ประโยชน์

ขั้นที่ 9 นำคู่มือแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่ผ่านการประเมินโดยผู้ที่เกี่ยวข้องแล้วนำเสนอ ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

1. การศึกษาการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)

ผู้ให้ข้อมูล เป็น โรงเรียนการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ด้านงานวิชาการ จำนวน 3 โรงเรียน ประกอบด้วย

1. โรงเรียนบ้านหนองดินดำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3
2. โรงเรียนบ้านชุมคำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1
3. โรงเรียนบ้านเขวาสะตืออีสาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ผู้ให้ข้อมูล ดังกล่าว ได้มาโดยการเลือก แบบเจาะจง(ภาคทวิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2553 : 41)จากผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จด้านการบริหารงานวิชาการ หรือเป็นที่ยอมรับของสาธารณชนในเรื่องการบริหารงานวิชาการ

2. การศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

ผู้ให้ข้อมูล เป็น โรงเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 3 โรงเรียน จำนวน 9 คน ประกอบด้วย

ผู้อำนวยการโรงเรียน	จำนวน	3	คน
ครูวิชาการ ระดับประถม	จำนวน	3	คน
ครูวิชาการ ระดับประถม	จำนวน	3	คน

ประกอบด้วยโรงเรียน

1. โรงเรียนบ้านตาแย สังกัด สพป.มหาสารคาม เขต 2
2. โรงเรียนบ้านโนน สังกัด สพป.มหาสารคาม เขต 2
3. บ้านหนองหัว สังกัด สพป.มหาสารคาม เขต 2

กลุ่มตัวอย่างดังกล่าว ได้มาโดยการเลือก แบบเจาะจง (ภาคทวิชาวิจัยและพัฒนา การศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2553 : 41) จากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุด 3 อันดับ โดยใช้ผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ปีการศึกษา 2556 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นเกณฑ์ในการกำหนดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. การจัดทำร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม และประโยชน์ที่ได้รับ จำนวน 5 คน ประกอบไปด้วย

1. นายไพโรจน์ ดงเรืองศรี ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการ สพป.มหาสารคาม เขต 2
วุฒิการศึกษา ศษ.ม.(การบริหารการศึกษา)

2. นายเอื้อน สิทธิศาสตร์ ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการ สพป.มหาสารคาม เขต 2
วุฒិการศึกษ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)
3. น.ส.กวิสรา ชื่นอรุรา ตำแหน่ง ศึกษาพิเศษ สพป.มหาสารคาม เขต 2
วุฒิการศึกษ กศ.ม. (บริหารการศึกษา)
4. นายบัญชา สุวรรณโท ตำแหน่ง ศึกษาพิเศษ สพป.มหาสารคาม เขต 2
วุฒิการศึกษ กศ.ม. (บริหารการศึกษา)
5. นายชาติชาย พันธผล ตำแหน่ง ศึกษาพิเศษ สพป.มหาสารคาม เขต 2
วุฒิการศึกษ กศ.ม. (บริหารการศึกษา)

โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)
ซึ่งคัดเลือกตามเกณฑ์คุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญมีดังนี้

1. จบการศึกษาระดับปริญญาโท ด้านการบริหารการศึกษา
2. มีตำแหน่ง วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ขึ้นไป
3. มีประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษา หรือ บริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี

ขึ้นไป

3. การนำเสนอคู่มือแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

กลุ่มผู้ทรงทรงคุณวุฒิ เพื่อประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้องและ
ประโยชน์ที่ได้รับ จำนวน 15 คน ประกอบด้วย

1. นายเฉลิมเกียรติ ภัทรบุญญากุล	ประธานกลุ่มพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการ กลุ่มที่ 1
2. นายสุกัลภ์ โสภากาล	ประธานกลุ่มพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการ กลุ่มที่ 2
3. นายสกุล กุลนิตย์	ประธานกลุ่มพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการ กลุ่มที่ 3
4. นายวิรัตน์ อัครเสริญ	ประธานกลุ่มพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการ กลุ่มที่ 4
5. นายสังวาล ปะติเพนัง	ประธานกลุ่มพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการ กลุ่มที่ 5
6. นายปิยวัฒน์ บุญบรรจง	ประธานกลุ่มพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการ กลุ่มที่ 6
7. นายยงยุทธ ศรีประดู่	ประธานกลุ่มพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการ กลุ่มที่ 7
8. นายฉะวต เขียนภักดิ์ดี	ประธานกลุ่มพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการ กลุ่มที่ 8
9. นายสมาธิ พิณีจกิจ	ประธานกลุ่มพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการ กลุ่มที่ 9
10. นายทองคำ รมเรื่องฤทธิ์	ประธานกลุ่มพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการ กลุ่มที่ 10
11. นายพิชัย ชุบสุวรรณ	ประธานกลุ่มพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการ กลุ่มที่ 11
12. นายอุทัย จันทา	ประธานกลุ่มพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการ กลุ่มที่ 12
13. นายทวีวัฒน์ เสนาคูณ	ประธานกลุ่มพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการ กลุ่มที่ 13
14. นายจาตุรนต์ ปะกินาหัง	ประธานกลุ่มพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการ กลุ่มที่ 14
15. นายตรีพันธ์ เชื้อนิจ	ประธานกลุ่มพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการ กลุ่มที่ 15

โดยกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งคัดเลือกจากตามเกณฑ์คุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิมีดังนี้

เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ที่ดำรงตำแหน่ง ประธานกลุ่มพัฒนาความเป็นเลิศทางการศึกษา กลุ่มที่ 1-15 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์การศึกษาการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)

แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interviews)

เพื่อนำไปสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้อำนวยการสถานศึกษาของโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศ และมีประสบความสำเร็จด้านการบริหารงานวิชาการ หรือเป็นที่ยอมรับของสาธารณชนในเรื่องการบริหารงานวิชาการ ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการทั้ง 17 ด้านคือ

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
9. การนิเทศการศึกษา
10. การแนะแนว
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interviews) สำหรับการศึกษ
การปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)

1.1 กำหนดเนื้อหาในการสร้างข้อความ ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะตาม
ตัวแปรที่ศึกษา

1.2 วางแผนการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ตามขอบข่ายการบริหารงาน
วิชาการ มาเป็นประเด็นในการตั้งคำถามในแบบสัมภาษณ์

1.3 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interviews) ฉบับร่าง
ตามกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

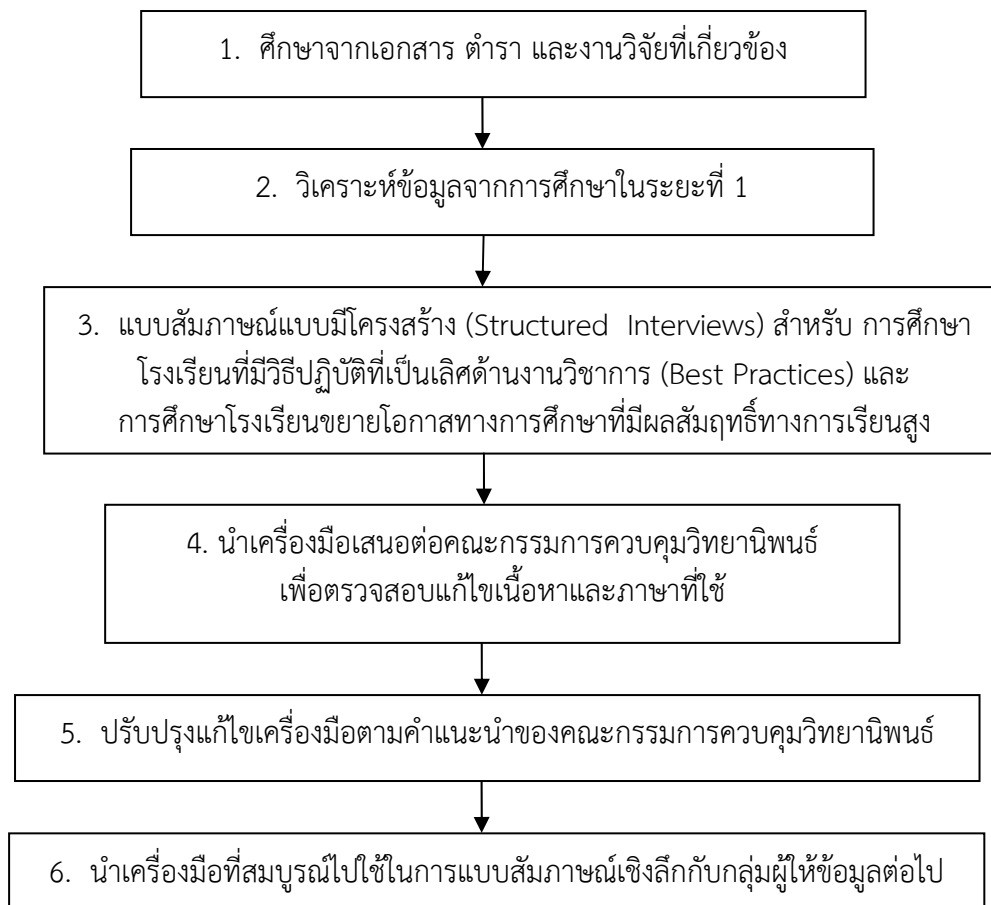
1.4 นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างฉบับร่างเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่องและภาษาที่ใช้ของแบบสัมภาษณ์

1.5 นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่แก้ไขตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
แล้วมาปรับปรุงและแก้ไข

1.6 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ ได้แบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ฉบับ

1.7 จัดทำฉบับจริงเพื่อนำไปใช้ต่อไป

จากการสร้างเครื่องมือ เขียนเป็นแผนภาพ ดังนี้

ภาพประกอบ 5 ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลสำหรับการศึกษาการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview)
2. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการศึกษากการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัวและขอความร่วมมือส่งถึงกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองพร้อมนัดหมายวันเวลาที่กลุ่มตัวอย่างสะดวกในการให้สัมภาษณ์กับผู้วิจัย และดำเนินการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์ ตามวันเวลาที่นัดหมายและเก็บบันทึกข้อมูลโดยละเอียด
3. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการศึกษากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) ผู้วิจัยนำหนังสือ ส่งถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเองและนัดหมาย วัน เวลา การสัมภาษณ์

4. ดำเนินการสัมภาษณ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลตามเวลาที่นัดหมาย
5. สรุปผลการดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview)

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดกระทำกับข้อมูล
 - 1.1 นำแบบสัมภาษณ์มาตรวจสอบความถูกต้องและความเรียบร้อย
 - 1.2 นำบันทึกรายงานการประชุมมาตรวจสอบความถูกต้องและความเรียบร้อย
2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interviews) สำหรับการศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านงานวิชาการ (Best Practices) และการสัมภาษณ์เชิงลึก โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงที่สุด 3 อันดับแรกของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการพรรณาสังเคราะห์เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยเปรียบเทียบกับกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ร้อยละ (Percentage)

จากสูตรต่อไปนี้ (ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

2555 : 23)

$$p = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าร้อยละ
	f	แทน	ความถี่หรือจำนวนข้อมูล
	N	แทน	จำนวนความถี่หรือข้อมูลทั้งหมด

1.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X})

จากสูตรต่อไปนี้ (ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

2555 : 29-30)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	หมายถึง	ค่าคะแนนเฉลี่ย
	$\sum x$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	หมายถึง	จำนวนประชากรในกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D)

คำนวณจากสูตร (ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

2553 : 127)

$$S.D = \sqrt{\frac{N\sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	$S.D$	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนในกลุ่ม
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมแต่ละตัวยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนประชากรในกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการสื่อความหมายของข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ระยะ ตามลำดับดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

ระยะที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้บริหาร ครูวิชาการระดับประถมและครูวิชาการระดับมัธยมโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่ปฏิบัติงานตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 144 คน และแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล จำนวน 144 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ทำการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาของการดำเนินงานก่อนพัฒนาแนวทางผู้วิจัยจึงขอเสนอผลการวิเคราะห์ และการแปลผลข้อมูลตามลำดับ ดังตาราง 8

ตาราง 8 จำนวน และร้อยละ ของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพทั่วไป	จำนวนความถี่ (คน)	ร้อยละ
สถานภาพ		
ผู้บริหารสถานศึกษา	48	33.33
ครูวิชาการระดับประถม	48	33.33
ครูวิชาการระดับมัธยม	48	33.33
รวม	144	100

จากตาราง 8 พบว่า สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ครูวิชาการระดับประถม จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และครูวิชาการระดับมัธยม จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

1.1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการระดับประถมและครูวิชาการระดับมัธยมต่อสภาพ ปัญหาการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ดังตาราง 9-22

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ด้านที่	การดำเนินการ	สภาพ			ปัญหา		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	3.41	0.59	ปานกลาง	2.80	0.71	ปานกลาง
2.	ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ	4.20	0.51	มาก	2.88	0.51	ปานกลาง
3.	ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	3.69	0.61	มาก	2.90	0.74	ปานกลาง
4.	ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	3.92	0.65	มาก	2.95	0.69	ปานกลาง
5.	ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.21	0.52	มาก	2.71	0.71	ปานกลาง

ตาราง 9 (ต่อ)

ด้าน ที่	การดำเนินการ	สภาพ			ปัญหา		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
6.	ด้านการวัดผล ประเมินผลและ ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	3.85	0.76	มาก	2.49	0.88	น้อย
7.	ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาในสถานศึกษา	3.81	0.65	มาก	3.06	0.73	ปานกลาง
8.	ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่ง เรียนรู้	3.81	0.55	มาก	2.81	0.57	ปานกลาง
9.	ด้านการนิเทศการศึกษา	3.87	0.53	มาก	2.68	0.87	ปานกลาง
10.	ด้านการแนะแนว	3.98	0.61	มาก	2.42	0.68	น้อย
11.	ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในและมาตรฐานการศึกษา	4.35	0.53	มาก	2.64	0.79	ปานกลาง
12.	ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความ เข้มแข็งทางวิชาการ	3.85	0.61	มาก	2.95	0.49	ปานกลาง
13.	ด้านการประสานความร่วมมือใน การพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและ องค์กรอื่น	3.79	0.58	มาก	3.02	0.58	ปานกลาง
14.	ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงาน วิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	3.60	0.79	มาก	2.70	0.48	ปานกลาง
15.	ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับงานด้านวิชาการของ สถานศึกษา	3.81	0.77	มาก	2.47	0.61	น้อย
16.	ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อ ใช้ในสถานศึกษา	4.00	0.50	มาก	2.88	0.70	ปานกลาง
17.	ด้านการพัฒนาและใช้สื่อและ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.91	0.60	มาก	2.92	0.52	ปานกลาง
รวม		3.89	0.61	มาก	2.78	0.66	ปานกลาง

จากตาราง 9 สภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ
ระดับประถมและครูวิชาการระดับมัธยม โดยรวมและรายด้าน พบว่า

สภาพการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณา
เป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 17 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการพัฒนาระบบ
ประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 4.35$) รองลงมาคือ ด้านการคัดเลือกหนังสือ

แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.00$) และด้านการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยี
เพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 3.91$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงาน
วิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ($\bar{X} = 3.60$)

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.78$)
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 14 ด้าน และอยู่ในระดับน้อย 3 ด้าน โดยด้านที่มี
ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.06$) รองลงมา
คือ ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ($\bar{X} = 3.02$) และ
ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ($\bar{X} = 2.95$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ
ด้านการแนะแนว ($\bar{X} = 2.42$)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาการบริหาร
งานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการ
การให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น เป็นรายชื่อ

ข้อ	การดำเนินการ	สภาพ			ปัญหา		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	ศึกษารอบสภาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่กำหนดไว้	3.65	0.52	มาก	2.50	0.69	น้อย
2	วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อทราบ จุดเน้นหรือประเด็นปัญหาสำคัญที่ โรงเรียนให้ความสำคัญหรือกำหนดเป็น แนวทางในการพัฒนานักเรียน	3.33	0.72	มาก	3.22	0.84	ปานกลาง
3	ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของ โรงเรียนและนักเรียน เพื่อนำมาเป็นข้อมูล ในการจัดทำสาระท้องถิ่น	3.36	0.61	มาก	2.87	0.55	ปานกลาง
4	การดำเนินการจัดทำสาระท้องถิ่น	3.29	0.50	มาก	2.61	0.76	ปานกลาง
	รวม	3.41	0.59	มาก	2.80	0.71	ปานกลาง

จากตาราง 10 สภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ
ระดับประถมและครูวิชาการระดับมัธยม ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็น
การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น พบว่า

สภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการ
พัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ
สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกดังนี้ ศึกษารอบสภาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่กำหนดไว้ ($\bar{X} = 3.65$) ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน

และนักเรียน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการจัดทำสาระท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.36$) และวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อทราบจุดเน้นหรือประเด็นปัญหาสำคัญที่โรงเรียนให้ความสำคัญหรือกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนานักเรียน ($\bar{X} = 3.33$)

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกดังนี้ วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อทราบจุดเน้นหรือประเด็นปัญหาสำคัญที่โรงเรียนให้ความสำคัญหรือกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนานักเรียน ($\bar{X} = 3.22$) ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนและนักเรียน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการจัดทำสาระท้องถิ่น ($\bar{X} = 2.87$) และการดำเนินการจัดทำสาระท้องถิ่น ($\bar{X} = 2.61$)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ เป็นรายชื่อ

ข้อ	การดำเนินการ	สภาพ			ปัญหา		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
5	วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและจัดทำสาระ การเรียนรู้รายปี หรือรายภาคเรียน	4.30	0.50	มาก	3.24	0.48	ปานกลาง
6	กำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาแต่ละช่วงชั้นหน่วยน้ำหนักและสัดส่วนเวลาเรียน	4.11	0.48	มาก	2.76	0.67	ปานกลาง
7	จัดทำรายวิชาและคำอธิบายรายวิชา	4.24	0.62	มาก	3.09	0.51	ปานกลาง
8	จัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้	4.31	0.48	มาก	3.17	0.51	ปานกลาง
9	กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.19	0.47	มาก	2.51	0.37	ปานกลาง
10	กำหนดสื่อการเรียนรู้และหน่วยการเรียนรู้	3.78	0.51	มาก	2.85	0.42	ปานกลาง
11	กำหนดระเบียบวิธีการวัดและประเมินผล	4.49	0.51	มาก	2.54	0.62	ปานกลาง
	รวม	4.20	0.51	มาก	2.88	0.51	ปานกลาง

จากตาราง 11 สภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการระดับประถมและครูวิชาการระดับมัธยม ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ พบว่า

สภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียง ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกดังนี้ กำหนดระเบียบวิธีการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.49$) จัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.31$) และวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและ

จัดทำสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาคเรียน ($\bar{X} = 4.30$)

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกดังนี้ วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อทราบจุดเน้นหรือประเด็นปัญหาสำคัญที่โรงเรียนให้ความสำคัญหรือกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนานักเรียน ($\bar{X} = 3.24$) จัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.17$) และกำหนดสื่อการเรียนรู้และหน่วยการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.85$)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา เป็นรายข้อ

ข้อ ที่	การดำเนินการ	สภาพ			ปัญหา		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
12	จัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.63	0.68	มาก	3.19	0.87	ปานกลาง
13	จัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้น ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญพัฒนา	4.22	0.41	มาก	3.08	0.79	ปานกลาง
	คุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง						
14	ใช้สื่อการเรียนการสอน และแหล่งเรียนรู้	3.48	0.57	มาก	2.61	0.57	ปานกลาง
15	จัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุดห้องปฏิบัติการต่างๆให้เอื้อต่อการเรียนรู้	3.80	0.59	มาก	2.62	0.81	ปานกลาง
16	ส่งเสริมการวิจัย และพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.51	0.65	มาก	3.20	0.53	ปานกลาง
17	ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของผู้เรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการด้อยโอกาสและมีความสามารถพิเศษ	3.52	0.74	มาก	2.69	0.90	ปานกลาง
	รวม	3.69	0.61	มาก	2.90	0.74	ปานกลาง

จากตาราง 12 สภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการระดับประถมและครูวิชาการระดับมัธยม ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา พบว่า

สภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียง ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกดังนี้ จัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้น ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้

โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.22$) จัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุดห้องปฏิบัติการต่างๆให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.80$) และจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.63$)

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกดังนี้ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.20$) จัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.19$) และจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้น ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.08$)

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา เป็นรายข้อ

ข้อ	การดำเนินการ	สภาพ			ปัญหา		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
18	สถานศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สภาพปัญหา ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น	3.97	0.63	มาก	3.40	0.57	ปานกลาง
19	สถานศึกษาจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์	4.31	0.50	มาก	2.44	0.84	น้อย
20	ครูนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้จัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม	4.02	0.62	มาก	2.73	0.70	ปานกลาง
21	ครูมีการวางแผนสร้างหน่วยการเรียนรู้	3.75	0.68	มาก	2.93	0.76	ปานกลาง
22	สถานศึกษามีการประเมินผลการใช้หลักสูตร	3.54	0.82	มาก	3.27	0.60	ปานกลาง
	รวม	3.92	0.65	มาก	2.95	0.69	ปานกลาง

จากตาราง 13 สภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการระดับประถมและครูวิชาการระดับมัธยม ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา พบว่า

สภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียง ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกดังนี้ สถานศึกษาจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.31$) ครูนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้จัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.02$) และสถานศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สภาพปัญหา ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.97$)

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกดังนี้ สถานศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สภาพปัญหา ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.40$) สถานศึกษามีการประเมินผลการใช้หลักสูตร ($\bar{X} = 3.27$) และครูมีการวางแผนสร้างหน่วยการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.93$)

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เป็นรายข้อ

ข้อ ที่	การดำเนินการ	สภาพ			ปัญหา		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
23	ผู้บริหารให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการเรียนการสอน	3.97	0.60	มาก	3.37	0.85	ปานกลาง
24	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.28	0.51	มาก	2.74	0.90	ปานกลาง
25	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน	4.36	0.47	มาก	2.51	0.66	ปานกลาง
26	ครูมีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนรักการอ่าน เกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง	4.21	0.39	มาก	2.85	0.74	ปานกลาง
27	ครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน	4.23	0.73	มาก	2.72	0.54	ปานกลาง
28	ครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในทุกวิชา	4.19	0.42	มาก	2.07	0.58	น้อย
	รวม	4.21	0.52	มาก	2.71	0.71	ปานกลาง

จากตาราง 14 สภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการระดับประถมและครูวิชาการระดับมัธยม ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่า

สภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียง ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกดังนี้ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.36$) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.28$) และครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน ($\bar{X} = 4.23$)

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกดังนี้ ผู้บริหารให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.37$) ครูมีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนรักการอ่าน เกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 2.85$) และผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 2.74$)

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนเป็นรายข้อ

ข้อ	การดำเนินการ	สภาพ			ปัญหา		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
29	สถานศึกษากำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน	4.34	0.65	มาก	2.44	0.85	น้อย
30	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.18	0.64	มาก	2.93	1.20	ปานกลาง
31	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน	4.35	0.53	มาก	2.75	0.78	ปานกลาง
32	ครูมีการประเมินผลตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติ	3.94	0.58	มาก	2.41	0.74	น้อย
33	สถานศึกษามีการจัดเทียบโอนความรู้อื่น ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น	2.41	1.42	น้อย	1.93	0.85	น้อย
	รวม	3.85	0.76	มาก	2.49	0.88	น้อย

จากตาราง 15 สภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ ระดับประถมและครูวิชาการระดับมัธยม ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผล การเรียน พบว่า

สภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการ เรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียง ลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกดังนี้ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลตามสภาพ จริงจากกระบวนการการปฏิบัติและผลงาน ($\bar{X} = 4.35$) สถานศึกษากำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการ วัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.34$) และผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดทำ แผนการวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.18$)

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการ เรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกดังนี้ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผล และ ประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.93$) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริงจาก กระบวนการการปฏิบัติและผลงาน ($\bar{X} = 2.75$) และสถานศึกษากำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผลของสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 2.44$)

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาการบริหาร งานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถาน ศึกษาเป็นรายข้อ

ข้อ	การดำเนินการ	สภาพ			ปัญหา		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
34	ผู้บริหารมีการศึกษา วิเคราะห์ พัฒนา คุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษา	3.50	0.71	ปานกลาง	2.90	0.66	ปานกลาง
35	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละ กลุ่มสาระ	4.17	0.59	มาก	3.10	0.73	ปานกลาง
36	สถานศึกษาส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและงานวิชาการ	3.81	0.64	มาก	3.34	0.66	ปานกลาง
37	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูมีการเก็บ รวบรวมข้อมูลของการวิจัย	3.74	0.65	มาก	2.90	0.86	ปานกลาง
	รวม	3.81	0.65	มาก	3.06	0.73	ปานกลาง

จากตาราง 16 สภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ ระดับประถมและครูวิชาการระดับมัธยม ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา พบว่า

สภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียง ลำดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกดังนี้ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ เพื่อพัฒนาคุณภาพ การเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระ ($\bar{X} = 4.17$) สถานศึกษาส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การสอนและงานวิชาการ ($\bar{X} = 3.81$) และผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูมีการเก็บรวบรวมข้อมูล ของการวิจัย ($\bar{X} = 3.74$)

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกดังนี้ สถานศึกษาส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การเรียนการสอน และงานวิชาการ ($\bar{X} = 3.34$) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ใน แต่ละกลุ่มสาระ ($\bar{X} = 3.10$) และผู้บริหารมีการศึกษา วิเคราะห์ พัฒนาคุณภาพงานวิชาการของ สถานศึกษา ($\bar{X} = 2.90$)

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาการบริหาร งานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ เป็นรายข้อ

ข้อ ที่	การดำเนินการ	สภาพ			ปัญหา		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
38	สถานศึกษาส่งเสริมการจัดทำทะเบียน แหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	3.76	0.48	มาก	2.57	0.52	ปานกลาง
39	สถานศึกษาส่งเสริมการจัดทำแผนปฏิบัติการ ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.74	0.64	มาก	2.75	0.61	ปานกลาง
40	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่ง การเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาใน การจัดการกระบวนการเรียนรู้	4.21	0.46	มาก	2.64	0.61	ปานกลาง
41	สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีการ เผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่สถานศึกษาอื่น	3.79	0.58	มาก	2.69	0.56	ปานกลาง
42	ส่งเสริมให้ครูมีการประเมินผลการใช้แหล่ง เรียนรู้	3.55	0.59	มาก	3.40	0.56	ปานกลาง
	รวม	3.81	0.55	มาก	2.81	0.57	ปานกลาง

จากตาราง 17 สภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ ระดับประถมและครูวิชาการระดับมัธยม ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ พบว่า

สภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียง ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกดังนี้ ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่ง การเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.21$) สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีการเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ แก่สถานศึกษาอื่น ($\bar{X} = 3.79$) และสถานศึกษาส่งเสริมการจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.76$)

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกดังนี้ ส่งเสริมให้ครูมีการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.40$) สถานศึกษา ส่งเสริมการจัดทำแผนปฏิบัติการในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.75$) และสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้ครูมีการเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่สถานศึกษาอื่น ($\bar{X} = 2.69$)

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาการบริหาร งานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการนิเทศการศึกษา เป็นรายข้อ

ข้อ ที่	การดำเนินการ	สภาพ			ปัญหา		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
43	ผู้บริหารให้ครูมีส่วนในการแต่งตั้ง คณะกรรมการการนิเทศภายใน	4.04	0.58	มาก	2.39	0.92	น้อย
44	ผู้บริหารนิเทศงานวิชาการและการเรียน การสอน ในแนวทางหลากหลายและ เหมาะสม	3.72	0.53	มาก	2.83	0.85	ปานกลาง
45	ผู้บริหารให้คณะครูมีส่วนร่วมในการ ประเมินผลการนิเทศในสถานศึกษา	3.86	0.48	มาก	2.81	0.83	ปานกลาง
	รวม	3.87	0.53	มาก	2.68	0.87	ปานกลาง

จากตาราง 18 สภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ ระดับประถมและครูวิชาการระดับมัธยม ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า

สภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียง ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารให้ ครูมีส่วนในการแต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศภายใน ($\bar{X} = 4.04$) ผู้บริหารให้คณะครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลการนิเทศในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.86$) และผู้บริหารนิเทศงานวิชาการและการเรียน การสอน ในแนวทางหลากหลายและเหมาะสม ($\bar{X} = 3.72$)

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอน ในแนวทางหลากหลายและเหมาะสม ($\bar{X} = 2.83$) ผู้บริหารให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการนิเทศในสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.81$) และผู้บริหารให้ครูมีส่วนในการแต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศภายใน ($\bar{X} = 2.39$)

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ด้านการแนะแนวการศึกษา เป็นรายข้อ

ข้อ	การดำเนินการ	สภาพ			ปัญหา		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
46	ครูมีการแนะแนวให้นักเรียนสามารถช่วยเหลือตนเองได้ในการเรียน	4.00	0.59	มาก	2.61	0.67	ปานกลาง
47	สถานศึกษาให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินการแนะแนวการศึกษา	3.90	0.62	มาก	2.61	0.76	ปานกลาง
48	ผู้บริหารติดตามและประเมินผลการแนะแนวการศึกษา	3.91	0.62	มาก	2.84	0.63	ปานกลาง
49	สถานศึกษามีการให้คณะกรรมการประสานความร่วมมือในการนิเทศและการแนะแนวการศึกษาภายในสถานศึกษา	3.92	0.60	มาก	2.16	0.61	ปานกลาง
50	สถานศึกษาจัดระบบการบริการติดตามและประเมินผลนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา	4.18	0.61	มาก	1.89	0.74	น้อย
	รวม	3.98	0.61	มาก	2.42	0.68	ปานกลาง

จากตาราง 19 สภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการระดับประถมและครูวิชาการระดับมัธยม ด้านการแนะแนวการศึกษา พบว่า

สภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการแนะแนวการศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียง ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ สถานศึกษาจัดระบบการบริการติดตามและประเมินผลนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา ($\bar{X} = 4.18$) ครูมีการแนะแนวให้นักเรียนสามารถช่วยเหลือตนเองได้ในการเรียน ($\bar{X} = 4.00$) และสถานศึกษามีการให้คณะกรรมการประสานความร่วมมือในการนิเทศและการแนะแนวการศึกษาภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.92$)

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการแนะแนวการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกดังนี้ ผู้บริหารติดตามและประเมินผลการแนะแนวการศึกษา ($\bar{X} = 2.84$) ครูมีการแนะแนว

ให้นักเรียนสามารถช่วยเหลือตนเองได้ในการเรียน ($\bar{X} = 2.61$) และสถานศึกษาให้คณะครูมีส่วนร่วมในการดำเนินการแนะแนวการศึกษา ($\bar{X} = 2.61$)

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาเป็นรายชื่อ

ข้อ	การดำเนินการ	สภาพ			ปัญหา		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
51	สถานศึกษาจัดระบบโครงสร้างองค์กรเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.38	0.56	มาก	1.71	0.65	น้อย
52	สถานศึกษากำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา	4.44	0.54	มาก	2.91	0.86	ปานกลาง
53	สถานศึกษาพัฒนางานตามแผนและติดตามตรวจสอบ และประเมินคุณภาพคุณภาพภายใน	4.24	0.49	มาก	3.28	0.87	ปานกลาง
	รวม	4.35	0.53	มาก	2.64	0.79	ปานกลาง

จากตาราง 20 สภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ ระดับประถมและครูวิชาการระดับมัธยม ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา พบว่า

สภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ สถานศึกษากำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 4.44$) สถานศึกษาจัดระบบโครงสร้างองค์กรเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.38$) และสถานศึกษาพัฒนางานตามแผนและติดตามตรวจสอบ และประเมินคุณภาพคุณภาพภายใน ($\bar{X} = 4.24$)

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ สถานศึกษาพัฒนางานตามแผนและติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพคุณภาพภายใน ($\bar{X} = 3.28$) สถานศึกษากำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 2.91$) และสถานศึกษาจัดระบบโครงสร้างองค์กรเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 1.71$)

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ เป็นรายชื่อ

ข้อ	การดำเนินการ	สภาพ			ปัญหา		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
54	สถานศึกษาสำรวจความต้องการของชุมชน	3.80	0.84	มาก	3.12	0.55	ปานกลาง
55	สถานศึกษาส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา	3.91	0.48	มาก	2.69	0.46	ปานกลาง
56	สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครั้ว ชุมชน ท้องถิ่น	3.84	0.50	มาก	3.03	0.46	ปานกลาง
	รวม	3.85	0.61	มาก	2.95	0.49	ปานกลาง

จากตาราง 21 สภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ ระดับประถมและครูวิชาการระดับมัธยม ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ สถานศึกษาส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.91$) สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครั้ว ชุมชน ท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.84$) และสถานศึกษาสำรวจความต้องการของชุมชน ($\bar{X} = 3.80$) ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ สถานศึกษาสำรวจความต้องการของชุมชน ($\bar{X} = 3.12$) สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครั้ว ชุมชน ท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.03$) และสถานศึกษาส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.69$)

ตาราง 22 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับ สถานศึกษาและองค์กรอื่น เป็นรายข้อ

ข้อ	การดำเนินการ	สภาพ			ปัญหา		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
57	ผู้บริหารประชุมชี้แจงเกี่ยวกับวชิชากิจกรรมของสถานศึกษาต่อชุมชน	3.80	0.57	มาก	2.82	0.70	ปานกลาง
58	สถานศึกษาให้ชุมชน องค์กรเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนางานวิชาการ	3.74	0.51	มาก	3.20	0.62	ปานกลาง
59	สถานศึกษาให้ชุมชน องค์กรเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทางวิชาการ	3.82	0.67	มาก	3.05	0.42	ปานกลาง
	รวม	3.79	0.58	มาก	3.02	0.58	ปานกลาง

จากตาราง 22 สภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ ระดับประถมและครูวิชาการระดับมัธยม ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับ สถานศึกษาและองค์กรอื่น พบว่า

สภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ สามารถเรียง ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ สถานศึกษาให้ชุมชน องค์กรเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทางวิชาการ ($\bar{X} = 3.82$) ผู้บริหารประชุมชี้แจงเกี่ยวกับวชิชากิจกรรมของสถานศึกษาต่อชุมชน ($\bar{X} = 3.80$) และสถานศึกษาให้ชุมชน องค์กรเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนางานวิชาการ ($\bar{X} = 3.74$)

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.02$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ สถานศึกษาให้ชุมชน องค์กรเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนางานวิชาการ ($\bar{X} = 3.20$) สถานศึกษาให้ชุมชน องค์กรเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทางวิชาการ ($\bar{X} = 3.05$) และผู้บริหารประชุมชี้แจงเกี่ยวกับวชิชากิจกรรมของสถานศึกษาต่อชุมชน ($\bar{X} = 2.82$)

ตาราง 23 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา เป็นรายชื่อ

ข้อ	การดำเนินการ	สภาพ			ปัญหา		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
60	สถานศึกษาสำรวจความต้องการของชุมชนในการพัฒนางานวิชาการ	3.53	0.73	มาก	3.20	0.47	ปานกลาง
61	สถานศึกษาส่งเสริม ให้ชุมชนเข้ามาใช้บริการห้องสมุดเพื่อพัฒนาความรู้ของชุมชน	3.71	0.61	มาก	1.91	0.57	น้อย
62	สถานศึกษาจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดศึกษา	3.55	1.02	มาก	2.99	0.38	ปานกลาง
	รวม	3.60	0.79	มาก	2.70	0.48	ปานกลาง

จากตาราง 23 สภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ ระดับประถมและครูวิชาการระดับมัธยม ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา พบว่า

สภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อสามารถเรียง ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ สถานศึกษาส่งเสริม ให้ชุมชนเข้ามาใช้บริการห้องสมุดเพื่อพัฒนาความรู้ของชุมชน ($\bar{X} = 3.71$) สถานศึกษาจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดศึกษา ($\bar{X} = 3.55$) และสถานศึกษาสำรวจความต้องการของชุมชนในการพัฒนางานวิชาการ ($\bar{X} = 3.53$)

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ สถานศึกษาสำรวจความต้องการของชุมชนในการพัฒนางานวิชาการ ($\bar{X} = 3.20$) สถานศึกษาจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดศึกษา ($\bar{X} = 2.99$) และสถานศึกษาส่งเสริม ให้ชุมชนเข้ามาใช้บริการห้องสมุดเพื่อพัฒนาความรู้ของชุมชน ($\bar{X} = 1.91$)

ตาราง 24 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ด้านการจัดทำระเบียบและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับงาน ด้านวิชาการของสถานศึกษา เป็นรายชื่อ

ข้อ	การดำเนินการ	สภาพ			ปัญหา		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
63	ศึกษา และวิเคราะห์ระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้ และถือปฏิบัติในแนวเดียวกัน	3.95	0.55	มาก	2.50	0.47	น้อย
64	จัดทำร่างระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้ และถือปฏิบัติในแนวเดียวกัน	3.94	1.00	มาก	2.20	0.49	น้อย
65	ตรวจสอบร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา และแก้ไขปรับปรุง	3.85	1.00	มาก	2.36	0.70	น้อย
66	นำระเบียบ และแนวทางเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ	3.81	0.55	มาก	2.67	0.82	ปานกลาง
67	ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้ระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา และนำไปแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป	3.51	0.74	มาก	2.62	0.58	ปานกลาง
	รวม	3.81	0.77	มาก	2.47	0.61	น้อย

จากตาราง 24 สภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ ระดับประถมและครูวิชาการระดับมัธยม ด้านการจัดทำระเบียบและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา พบว่า

สภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดทำระเบียบและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อสามารถเรียง ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ศึกษาและวิเคราะห์ระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้ และถือปฏิบัติในแนวเดียวกัน ($\bar{X} = 3.95$) จัดทำร่างระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติในแนวเดียวกัน ($\bar{X} = 3.94$) และตรวจสอบร่างระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา และแก้ไขปรับปรุง ($\bar{X} = 3.85$)

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดทำระเบียบและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกดังนี้ นำระเบียบ และแนวทางเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ ($\bar{X} = 2.67$) ตรวจสอบและประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและนำไปแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป ($\bar{X} = 2.62$) และศึกษาและวิเคราะห์ระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้ และถือปฏิบัติในแนวเดียวกัน ($\bar{X} = 2.50$)

ตาราง 25 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา เป็นรายข้อ

ข้อ	การดำเนินการ	สภาพ			ปัญหา		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
68	ศึกษา วิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียน การเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อเป็นหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน	4.07	0.32	มาก	2.31	0.68	น้อย
69	จัดทำหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบแบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน	3.78	0.54	มาก	3.37	0.59	ปานกลาง
70	ตรวจพิจารณาหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบแบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน	4.15	0.64	มาก	2.95	0.81	ปานกลาง
	รวม	4.00	0.50	มาก	2.88	0.70	ปานกลาง

จากตาราง 25 สภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการระดับประถมและครูวิชาการระดับมัธยม ด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา พบว่าสภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียง ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ตรวจพิจารณาหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบแบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.15$) ศึกษาวิเคราะห์ คัดเลือก

หนังสือเรียนการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อเป็นหนังสือแบบเรียน เพื่อใช้ในการจัดการการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.07$) และจัดทำหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.18$)

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ จัดทำหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.37$) ตรวจพิจารณาหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน ($\bar{X} = 2.95$) และศึกษา วิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียนการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อเป็นหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในการจัดการการเรียนการสอน ($\bar{X} = 2.31$)

ตาราง 26 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เป็นรายชื่อ

ข้อ	การดำเนินการ	สภาพ			ปัญหา		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
71	ผู้บริหารศึกษา วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการ	3.77	0.46	มาก	2.63	0.65	ปานกลาง
72	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน	4.17	0.63	มาก	2.80	0.61	ปานกลาง
73	ผู้บริหารจัดให้มีการติดตามและประเมินผลการใช้สื่อการเรียนการสอน	3.74	0.63	มาก	3.17	0.46	ปานกลาง
74	สถานศึกษามีการส่งเสริมให้นำความรู้ ความคิดและวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้อย่างมีระบบสถานศึกษามีการจัดให้มีการสำรวจจัดหา สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	3.95	0.69	มาก	3.08	0.37	ปานกลาง
	รวม	3.91	0.60	มาก	2.92	0.52	ปานกลาง

จากตาราง 26 สภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ ระดับประถมและครูวิชาการระดับมัธยม ด้านการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่า

สภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยภาพรวม อยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียง ลำดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียน การสอน ($\bar{X} = 4.17$)สถานศึกษามีการส่งเสริมให้นำความรู้ความคิดและวิธีการทางวิทยาศาสตร์มา ประยุกต์ใช้อย่างมีระบบสถานศึกษามีการจัดให้มีการสำรวจจัดหา สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.95$)) และผู้บริหารศึกษา วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อ การจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการ ($\bar{X} = 3.77$)

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารจัดให้มีการติดตามและประเมินผลการใช้สื่อการเรียน การสอน ($\bar{X} = 3.17$) สถานศึกษามีการส่งเสริมให้นำความรู้ความคิดและวิธีการทางวิทยาศาสตร์ มาประยุกต์ใช้อย่างมีระบบสถานศึกษามีการจัดให้มีการสำรวจจัดหา สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.08$) และผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 2.80$)

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2

ตาราง 27 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
เกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	
1. สร้างเครือข่ายและเปลี่ยนเรียนรู้การบริหารงานวิชาการ มีการประชุมทางวิชาการ อย่างต่อเนื่อง เพื่อทราบปัญหา และความก้าวหน้างานวิชาการ	93
2. ใช้ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นหลักการพัฒนาคุณภาพ ทุกๆ ด้าน	92
3. มีการมอบหมายงานโดยการกระจายอำนาจความรับผิดชอบอย่างชัดเจน	91
4. ครูมีความสนใจอยากเข้ารับการอบรมเพิ่มพูนความรู้อยู่เสมอ ส่งเสริมให้บุคลากร ได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ	90
5. ควรส่งเสริมให้ครูคุ้นเคยกับการใช้สื่อ นวัตกรรมสมัยใหม่ ส่งเสริมการวิจัย แบบง่าย	89
6. ควรจัดกิจกรรมให้ครูวิเคราะห์หลักสูตร การจัดทำแผนการสอน การจัดให้มีการใช้ สื่อที่ทันสมัย มีการวัดประเมินผล กิจกรรมซ่อมเสริมนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์	88

ตาราง 27 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
เกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	
7. ควรจัดการอบรมปฏิบัติการให้ได้แนวทางการจัดทำหลักสูตรที่ชัดเจน จนครูสามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบท และความต้องการของท้องถิ่นได้เลย	87
8. ควรเน้นให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	86
9. ควรมีกิจกรรมสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้วิชาการประสบความสำเร็จได้	85

จากตาราง 27 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการระดับประถมและครูวิชาการระดับมัธยมได้เสนอแนะสภาพการปฏิบัติงานปัจจุบันที่มีต่อการบริหารงานวิชาการเรียงตามความถี่ของผู้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถามจากมากไปหาน้อย ได้แก่ (ความถี่ 93) สร้างเครือข่ายและเปลี่ยนเรียนรู้การบริหารงานวิชาการ มีการประชุมทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง เพื่อทราบปัญหา และความก้าวหน้างานวิชาการ ใช้ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นหลักการพัฒนาคุณภาพทุกๆ ด้าน (ความถี่ 92) มีกามอบหมายงานโดยการกระจายอำนาจความรับผิดชอบอย่างชัดเจน (ความถี่ 91) ครูมีความสนใจอยากเข้ารับการอบรมเพิ่มพูนความรู้อยู่เสมอ ส่งเสริมให้บุคลากร ได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ (ความถี่ 90) ควรส่งเสริมให้ครูคุ้นเคยกับการใช้สื่อ นวัตกรรมสมัยใหม่ ส่งเสริมการวิจัยแบบง่าย (ความถี่ 89) ควรจัดกิจกรรมให้ครูวิเคราะห์หลักสูตร การจัดทำแผนการสอน การจัดทำมีการใช้สื่อที่ทันสมัย มีการวัดประเมินผล กิจกรรมซ่อมเสริมนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ (ความถี่ 88) ควรจัดการอบรมปฏิบัติการให้ได้แนวทางการจัดทำหลักสูตรที่ชัดเจน จนครูสามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบท และความต้องการของท้องถิ่นได้เลย (ความถี่ 87) ควรเน้นให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ความถี่ 86) และควรมีกิจกรรมสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้วิชาการประสบความสำเร็จได้ (ความถี่ 85)

ระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

การศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

2.1 ผลการศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

2.2 ผลการศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงที่สุด

3 อันดับแรก

2.3 การจัดทำ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

2.4 ผลการประเมินความเหมาะสมของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

2.5 ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้องและประโยชน์ที่ได้รับของ แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

2.1 ผลการศึกษาดูงานวิชาการในสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

ผู้วิจัยได้ศึกษาดูงานวิชาการในสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) จำนวน 3 แห่ง ดังต่อไปนี้

1. โรงเรียนบ้านชุมคำ ตำบลปลาปาก อำเภอสรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

2. โรงเรียนบ้านหนองดินคำ ตำบลกะฮาด อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3

3. โรงเรียนเขวาสระดิ้อีสาน ตำบลเหล่า อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดมหาสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

จากการที่ผู้วิจัยได้ลงภาคสนามเพื่อไปสัมภาษณ์แนวทางการบริหารวิชาการ 3 โรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศทางวิชาการ (Best Practice) มีรายละเอียด ดังนี้

1. โรงเรียนบ้านชุมคำ ตำบลปลาปาก อำเภอสรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

โรงเรียนบ้านชุมคำ ตำบลปลาปาก อำเภอสรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย มีลักษณะที่เป็นเลิศดังนี้

1. โรงเรียนบ้านชุมคำมีหลักในการบริหารในลักษณะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอน

2. การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน และภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนในโรงเรียนได้อย่างลงตัวและต่อเนื่อง ที่สำคัญโรงเรียนเป็นแหล่งขยายผลการเรียนรู้สู่ชุมชนที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ได้แก่ โครงการปลูกผักหวานป่า ให้นักเรียนนำไปขยายผลต่อบ้านของตนเอง ต่อไป

3. ในทุกสัปดาห์ จะมีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อรับทราบปัญหาการเรียนการสอนของครูแต่ละคน เพื่อแสวงหาทางออกร่วมกัน ที่จะนำไปสู่คุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืน ถ้ามีคนเอ่ยชื่อโรงเรียนบ้านชุมคำขึ้นมา ทุกคนจะตบเป็นเสียงเดียวกันว่า “ใช่เลย เขาแน่นมาก”

2. โรงเรียนบ้านหนองดินคำ ตำบลกะฮาด อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3

โรงเรียนบ้านหนองดินคำ ตำบลกะฮาด อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ มีหลักในการบริหารจัดการบริหารวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาดังนี้

ผู้อำนวยการโรงเรียนท่านมีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการศึกษา ดังนี้ “สร้าง ศรัทธา กล้าเปลี่ยนแปลง แสดงความแตกต่าง” จากการทำท่านมีสันทัดคนแบบนี้ ทำให้โรงเรียนบ้านหนองดินคำเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีคุณภาพ สังคมยอมรับ จนมีชื่อเสียงด้านคุณภาพการศึกษาในระดับประเทศและหน่วยงานต่างมาศึกษาดูงานเป็นประจำ ลักษณะที่บ่งชี้ถึงคุณภาพการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

1. การพัฒนาเด็กเป็นรายบุคคล มีการสอนซ่อมเสริมสำหรับเด็กอ่อนและต่อยอดสำหรับเด็กที่มีสติปัญญาเลิศ
2. เน้นการอ่านออก เขียนได้ 100 % โดยวิธีการสะกดคำด้วยการแจกรูปนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองดินคำ ทุกคนต้องอ่านออกเขียนได้ 100 %
3. การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนการสอน นักเรียนทุกคนต้องได้สัมผัสกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ทุกคน ผู้อำนวยการมีลักษณะพิเศษ คือ ไม่หวงของ
4. การแต่งกายของนักเรียนท่านมีแนวคิดที่ไม่เหมือนใครกล้าเปลี่ยนแปลง การแต่งการนักเรียนในรูปแบบที่ไม่เหมือนใคร
5. การจัดทำบทเรียนสำเร็จรูปให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเอง E – Book และอินเทอร์เน็ต

6. มีการจัดทำข้อสอบเรียนแบบ NT, O – Net และ PISA จัดทำเป็นคู่ขนานกัน เพื่อให้เด็กได้ฝึกทำแบบฝึกทำข้อสอบก่อนสัมผัสข้อสอบจริง
7. ในโรงเรียนมีสระว่ายน้ำในโรงเรียนให้ทุกชั้นได้ใช้บริการหมุนเวียนกันไป

3. โรงเรียนเขวาสระดิ้อีสาน ตำบลเหล่า อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

โรงเรียนบ้านเขวาสระดิ้อีสาน ตำบลเหล่า อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้อำนวยการโรงเรียนมีหลักการและเทคนิคในการบริหารจัดการศึกษา ดังนี้

1. มีการจัดทำแนวทางการบริการจัดการเรียนรู้แบบ KDES Model จัดการเรียนรู้แบบ PLC คุณภาพการเรียนรู้สู่สถานศึกษาต้นแบบประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้
 - 1.1 ด้านผู้บริหาร ให้การสนับสนุนงบประมาณด้านการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคณะครูทุกสัปดาห์ และคณะกรรมการทุกเดือน
 - 1.2 ด้านครู สนับสนุนให้ครูได้ผลิตสื่อ นวัตกรรม ทั้ง 8 กลุ่มสาระและให้ทุกห้องเป็นห้องเรียนคุณภาพ และมีมุมศึกษาค้นคว้า
 - 1.3 การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทางอินเทอร์เน็ต Face Book ให้ทั่วถึง
 - 1.4 โรงเรียนบ้านเขวาสระดิ้อีสาน มีแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ คือ สระดิ้อีสาน ในบริเวณโรงเรียน

สรุปผลการศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการทั้ง 3 โรงเรียน
แนวทางการบริหารงานวิชาการทั้ง 3 โรงเรียน พอสรุปได้ดังนี้

1. โรงเรียนใช้หลักการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนทุกภาคส่วน ที่มีส่วนได้เสียเข้ามามีบทบาทกำกับติดตามการบริหารจัดการศึกษา ส่งผลให้ทั้ง 3 โรงเรียน มีคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานของชาติ

2. มีการบูรณาการการเรียนการสอนเข้าสู่วัตถุกรรมที่ทันสมัย เหมาะสมกับยุคเทคโนโลยีนักเรียนทุกคนสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การจัดการเรียนการสอนจะประสบผลสำเร็จได้นั้นจะต้องประกอบด้วยเสาหลัก 3 ประการ คือ “ครูดี โรงเรียนดี ชุมชนดี”

2.2 ผลการศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุด 3 อันดับแรก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ผู้วิจัยได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุด 3 อันดับแรก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 3 แห่ง ดังต่อไปนี้

1. โรงเรียนบ้านตำแย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

2. โรงเรียนบ้านโนน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

3. บ้านหนองหว้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จากการที่ผู้วิจัยได้ลงภาคสนามเพื่อไปสัมภาษณ์แนวทางการบริหารวิชาการ 3 โรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศทางวิชาการ (Best Practice) มีรายละเอียด ดังนี้

1. โรงเรียนบ้านตำแย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

สรุปแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการได้ดังนี้

1. โรงเรียน ควรจัดการเรียนการสอนโดยยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น นักเรียน ชุมชน ให้ความสำคัญกับชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ส่งเสริมให้ครูมีความรู้และความเข้าใจในการนำหลักสูตรไปสู่การจัดการเรียนการสอน

2. โรงเรียน ควรเน้นการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ กำหนดให้ครูทุกคน จัดทำกำหนดการสอนและแผนการสอนส่งผู้บริหารอย่างต่อเนื่อง เน้นการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนอ่านออกเขียนได้ คิดเลขคล่อง สร้างเสริมบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมการอ่านนักเรียนผ่านกิจกรรมอ่านหนังสือให้ครูฟัง

3. โรงเรียน ควรมีการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน สถานศึกษา เน้นการดำเนินการตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ ประเมินผลการศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดทุกตัวชี้วัดทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่งครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน จัดการประชุมเพื่อระดมแนวคิดในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาแนวทางการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

4. โรงเรียน ควรมีการส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ ข้อมูลนักเรียนเพื่อเป็นข้อมูลในการช่วยเหลือนักเรียน ผู้บริหารกำหนดให้ครูทุกคนต้องทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน อย่างน้อยคนละ 2 เรื่อง ต่อ 1 ภาคเรียน

5. โรงเรียน ควรสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูทุกคนต้องใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในการจัดการเรียนการสอน จัดสร้างห้องสมุดเพื่อชีวิตมีสื่อที่ทันสมัย มีแหล่งสืบค้นข้อมูลสำหรับครูและนักเรียน ครูทุกคนต้องสามารถใช้คอมพิวเตอร์และสืบค้นข้อมูลเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้

2. โรงเรียนบ้านโนน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

สรุปแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการได้ดังนี้

1. สถานศึกษาเน้นให้ครูทุกคนต้องมีการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนโดยให้ทำในลักษณะการทำวิจัยหน้าเดียว เพื่อนำมาใช้ในการเพิ่มศักยภาพการเรียนหรือแก้ปัญหาที่นักเรียนรายบุคคลที่มีปัญหา เช่น ปัญหานักเรียนอ่านไม่คล่อง ปัญหาด้านพฤติกรรมในชั้นเรียน และเสนอรายงานการวิจัยต่อผู้บริหารสถานศึกษา

2. สถานศึกษาส่งเสริมการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยการจัดกิจกรรมวันผลิตสื่อ ภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อให้ครูและนักเรียนได้ร่วมกันผลิตสื่อการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูทุกคนสามารถใช้และสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตเพื่อเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน

3. ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาสนับสนุนการจัดสร้างแหล่งเรียนรู้ภายในท้องถิ่น จัดสร้างแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา เช่น ห้องสมุดรักการอ่าน ห้องคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ในการสืบค้นข้อมูล มีการกำกับติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนทั้งในและนอกสถานศึกษา

4. มีการจัดทำปฏิทินและแผนการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา โดยใช้หลักการนิเทศเพื่อช่วยเหลือ รับฟังปัญหา และการร่วมกันแก้ไข ไม่ใช่การนิเทศแบบจับผิด และมีการกำกับภารนิเทศอย่างต่อเนื่อง

5. สถานศึกษายึดหลักแนวคิดที่ว่า การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในคือ หัวใจของการประเมินภายนอก จึงดำเนินการพัฒนาตามเกณฑ์การประกันคุณภาพทุกมาตรฐาน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการประเมินภายนอก

3. บ้านหนองหว้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

สรุปแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการได้ดังนี้

1. สถานศึกษาเน้นการจัดการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงและสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อเป็นข้อมูลเป็นจริงที่จะสามารถนำมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาให้มีคุณภาพที่สูงขึ้น มีการแต่งตั้งคณะกรรมการของสถานศึกษาเพื่อพิจารณาการเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียน

2. สถานศึกษากำหนดให้ครูทุกคนต้องทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง ผู้บริหารกำกับติดตามการจัดทำวิจัยของครูแต่ละคนอย่างต่อเนื่อง ส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างถูกต้องและมีคุณภาพ

3. สถานศึกษาจัดหาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีการศึกษา ทั้งคอมพิวเตอร์ สื่อมัลติ มีเดีย สื่อ CAI ที่หลากหลายและทันสมัย สัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อใช้ในการสืบค้น ศึกษาหาความรู้ โดยใช้วิธีการจัดทางงบประมาณจากการระดมทรัพยากรร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชน ศิษย์เก่า ด้วยวิธีการจัดทำผ้าป่าเพื่อ

4. สถานศึกษานำเงินการจัดสร้างแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาเพื่อความสะดวกในการใช้ เช่น การจัดสร้างห้องสมุดมีชีวิต ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องคอมพิวเตอร์ มีการประชุมปรึกษากับชุมชนในการจัดสร้างแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา เขียววิทยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้ต่างๆ

5. มุ่งเน้นการนิเทศแบบมีส่วนร่วม โดยสถานศึกษาจะให้ความสำคัญกับการนิเทศภายในที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านงานวิชาการ และการจัดการเรียนการสอน มีแผนและกำหนดการนิเทศอย่างชัดเจน มีเอกสารหลักฐานการนิเทศที่ชัดเจน มีการกำกับติดตามและประเมินผลการนิเทศภายใน จากผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2.3 การจัดทำ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

จากผลการศึกษาในระยษะที่ 1 และจากการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาจากผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) และสัมภาษณ์โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์สูงในระยษะที่ 2 ผู้วิจัยได้นำมาทำการสังเคราะห์มาเป็นร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่น่าจะเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาดังรายละเอียด ดังนี้

ตาราง 28 ร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ	ขั้นตอนการดำเนินงาน
1. ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	1. ศึกษากรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนดไว้ 2. วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อทราบจุดเน้นหรือประเด็นปัญหาสำคัญที่โรงเรียนให้ความสำคัญหรือกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนานักเรียน 3. ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนและนักเรียน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการจัดทำสาระท้องถิ่น 4. ดำเนินการจัดทำสาระท้องถิ่นในลักษณะ 4.1 จัดทำเป็นรายวิชาเพิ่มเติม 4.2 ปรับกิจกรรมการเรียนการสอน หรือจัดกิจกรรมเสริม หรือบูรณาการ

ตาราง 28 (ต่อ)

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ	ขั้นตอนการดำเนินงาน
2. ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. วางแผนด้านวิชาการโดยการรวบรวมข้อมูลและกำกับดูแล นิเทศและติดตามเกี่ยวกับงานวิชาการ 2. ผู้บริหารสถานศึกษานุมัติโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามสาระและหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ 2. จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นตามความเหมาะสม โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน 3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง 4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ต่าง ๆ ให้สมดุลกัน 5. ปลูกฝังผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม 6. จัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ 7. นำภูมิปัญญาท้องถิ่นและประสานความร่วมมือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม 8. จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอน โดยเป็นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร 9. ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนา วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และกรอบสาระการเรียนรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 2. วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพสถานศึกษา เพื่อร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจเป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย รวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษา

ตาราง 28 (ต่อ)

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ	ขั้นตอนการดำเนินงาน
	3. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 6. ขอความเห็นชอบใช้หลักสูตรสถานศึกษาจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 7. ประเมินผลการใช้หลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง 3. จัดกิจกรรมการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา 5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ 6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดาและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ
6. การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	1. แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำระเบียบวัดและประเมินผล โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย 2. เสนอคณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบและประกาศใช้ระเบียบเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล 3. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผล 4. ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลประเมินผลโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง 5. เทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษา สถานประกอบการ และอื่นๆ 6. ปรับปรุง พัฒนาแก้ไขเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้เหมาะสมสอดคล้องกับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

ตาราง 28 (ต่อ)

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ	ขั้นตอนการดำเนินงาน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างความตระหนักเกี่ยวกับการศึกษา วิจัย และการนำผลวิจัยมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา 2. ส่งเสริมการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ของบุคลากร ในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ 3. ดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน 4. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลและผลงานวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพนักเรียนในความรับผิดชอบ 5. สร้างเครือข่ายในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย กระบวนการจัดการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. สำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพทั้งในและนอกสถานศึกษา 2. จัดทำเอกสารรวบรวมเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ครู บุคลากร ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน สถานศึกษา อื่น ๆ ที่จัดการศึกษา 3. มีส่วนร่วมในการจัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ภายในโรงเรียน รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ 4. ประสานความร่วมมือ วางแผนกับสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงานที่จัดการศึกษา โดยส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ที่แต่ละแหล่งมี เพื่อใช้ประโยชน์ให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน 5. มีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนให้เพื่อนครูได้ใช้ แหล่งเรียนรู้เชิงอนุรักษ์ทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษา โรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ครอบคลุมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตาราง 28 (ต่อ)

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ	ขั้นตอนการดำเนินงาน
9. การนิเทศการศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษาระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา 2. แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการนิเทศ 3. ร่วมกันวางแผนนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา 4. ขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องด้านการนิเทศการศึกษา เป็นวิทยากรพัฒนาผู้นิเทศ เกี่ยวกับความรู้และทักษะการนิเทศงานวิชาการ การเรียนการสอนและการสร้างเครื่องมือนิเทศ 5. จัดทำเครื่องมือนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอน 6. ดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอน และนำผลการนิเทศมาใช้ในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขสถานศึกษา ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น
10. การแนะแนว	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน 2. ดำเนินการแนะแนวและพัฒนาศักยภาพผู้เรียน โดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา 3. ติดตามและประเมินผลระบบและกระบวนการแนะแนวในสถานศึกษา 4. ประสานความร่วมมือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ด้านการแนะแนวกับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดระบบโครงสร้างองค์กรรับรองการจัดระบบประกันคุณภาพ 2. กำหนดเกณฑ์การประเมินตามมาตรฐานการศึกษา 3. กำหนดเป้าหมายความสำเร็จในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา และเป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่

ตาราง 28 (ต่อ)

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ	ขั้นตอนการดำเนินงาน
	<ol style="list-style-type: none"> 4. วางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5. ดำเนินการพัฒนางานตามแผน ติดตามตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายใน 6. ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นในการปรับปรุงและพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน 7. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดกระบวนการเรียนรู้กับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่น 2. ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ ในชุมชน 3. ส่งเสริมให้ชุมชนจัดการศึกษาอบรมมีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญา และวิทยาการต่างๆ 4. พัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และชุมชน
13. การสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	<ol style="list-style-type: none"> 1. สำรวจความต้องการและประสานความช่วยเหลือทางด้านงานวิชาการของโรงเรียนกับสถานศึกษาอื่นของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งที่จัดการศึกษา 2. ระดมทรัพยากรทางการศึกษา ตลอดจนวิทยากร ภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น 3. ร่วมกับชุมชนจัดกิจกรรมร่วมกันเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับศิษย์เก่า การประชุมผู้ปกครองนักเรียน การปฏิบัติ งานร่วมกับชุมชน การร่วมกิจกรรมกับสถานศึกษาอื่น

ตาราง 28 (ต่อ)

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ	ขั้นตอนการดำเนินงาน
	<p>4. สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับองค์กรต่างๆ</p> <p>5. สนับสนุน รายงาน และประชาสัมพันธ์ความร่วมมือที่ประสบผลสำเร็จให้แก่เครือข่ายและสาธารณชนได้ทราบ</p>
<p>14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา</p>	<p>1. ศึกษาและสำรวจข้อมูลการจัดการศึกษารวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา</p> <p>2. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับบุคคล ครอบครัว หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา</p> <p>3. ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>4. ส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาวิชาการและพัฒนาการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา</p> <p>5. จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา</p>
<p>15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา</p>	<p>1. ศึกษาและวิเคราะห์ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน</p> <p>2. จัดทำร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน</p> <p>3. ตรวจสอบร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและแก้ไขปรับปรุง</p> <p>4. นำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ</p>

ตาราง 28 (ต่อ)

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ	ขั้นตอนการดำเนินงาน
	5. ตรวจสอบและประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและนำไปแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป
16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษา วิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อเป็นหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน 2. จัดทำหนังสือเรียน หนังสือเสริม ประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน 3. ตรวจสอบพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน หนังสือเสริม ประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน
17. การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษา สํารวจ วิเคราะห์สภาพปัญหา การจัดหา การเลือก การใช้และประเมินผลสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อใช้จัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ สำหรับเด็กปกติและเด็กพิการเรียนร่วม 2. จัดหาสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างหลากหลายเพื่อใช้ในการเรียนการสอนและพัฒนางานด้านวิชาการ 3. เลือกใช้สื่อเทคโนโลยีที่ผ่านการประเมินคุณภาพทางวิชาการจากคณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการสภท. หรือกระทรวงศึกษาธิการแล้ว โดยดำเนินการคัดเลือกในรูปของคณะกรรมการและประเมินการใช้สื่ออย่างสม่ำเสมอ 4. ส่งเสริมสนับสนุนให้พัฒนาครูเพื่อผลิตพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งประเมินคุณภาพสื่อ เพื่อเลือกใช้ประกอบการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม 5. จัดให้มีศูนย์สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในสถานศึกษา

ตาราง 28 (ต่อ)

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ	ขั้นตอนการดำเนินงาน
	6. ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนา แลกเปลี่ยนการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่ทันสมัย ที่ใช้จัดการเรียนการสอนและการพัฒนางานด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และเขตพื้นที่การศึกษา

กระบวนการดำเนินการ ตามแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อให้เกิดประสิทธิผลมากที่สุด มีขั้นตอนตามกระบวนการดำเนินการตาม ดังนี้

กระบวนการดำเนินการขั้นที่ 1 ด้านการวางแผน (Plan) หมายถึง การวางแผนการดำเนินงานอย่างรอบคอบ ครอบคลุมถึงการกำหนดหัวข้อที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน อาจประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน Plan การจัดอันดับความสำคัญของ เป้าหมาย กำหนดการดำเนินงาน กำหนดระยะเวลาการดำเนินงาน กำหนดผู้รับผิดชอบหรือผู้ดำเนินการและกำหนดงบประมาณที่จะใช้ การเขียนแผนดังกล่าวอาจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของลักษณะการดำเนินงาน การวางแผนยังช่วยให้เราสามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต และช่วยลดความสูญเสียต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้

กระบวนการดำเนินการขั้นที่ 2 ด้านการดำเนินงานตามแผน (Do) หมายถึง การดำเนินการตามแผน อาจประกอบด้วย การมีโครงสร้างรองรับการดำเนินการ (เช่น คณะกรรมการหรือหน่วยงานของคณะ) มีวิธีการ ดำเนินการ (เช่น มีการประชุมของคณะกรรมการมีการจัดการเรียนการสอน มีการแสดงความจำนงขอรับนักศึกษาไปยังกระทรวงศึกษาธิการ) และมีผลของการดำเนินการ (เช่น รายชื่อนักศึกษาที่รับในแต่ละปี)

กระบวนการดำเนินการขั้นที่ 3 ด้านการตรวจสอบและการประเมินผล (Check) หมายถึง การประเมินแผน อาจประกอบด้วย การประเมินโครงสร้างที่รองรับ การดำเนินการ การประเมินขั้นตอนการดำเนินงาน และการประเมินผลของ การดำเนินงานตามแผนที่ได้ตั้งไว้ โดยในการประเมินดังกล่าวสามารถทำได้เอง โดยคณะกรรมการที่รับผิดชอบแผนการดำเนินงานนั้น ๆ ซึ่งเป็นลักษณะของการประเมินตนเองโดยไม่จำเป็นต้องตั้งคณะกรรมการ อีกชุดมาประเมินแผน หรือไม่จำเป็นต้องคิดเครื่องมือหรือแบบประเมินที่ยุ่งยากซับซ้อน

กระบวนการดำเนินการขั้นที่ 4 ด้านการปรับปรุงงาน (Act) หมายถึง การนำผลการประเมินมาพัฒนาแผน อาจประกอบด้วย การนำผลการ ประเมินมาวิเคราะห์ว่ามีโครงสร้าง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใดที่ควรปรับปรุงหรือพัฒนาสิ่งที่ได้อยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไปอีก และสังเคราะห์รูปแบบการดำเนินการใหม่ที่เหมาะสม

2.4 ผลการประเมิน ความเหมาะสม (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม
เขต 2

ตาราง 29 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อ (ร่าง) คู่มือแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการใน
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคามเขต 2

แนวทางการพัฒนา การบริหารงานวิชาการ	ความเหมาะสม		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการพัฒนาหรือการดำเนิน การเกี่ยวกับการให้ความเห็นการ พัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	3.60	0.55	มาก
2. ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ	3.80	0.84	มาก
3. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	4.40	0.55	มาก
4. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถาน ศึกษา	4.00	1.00	มาก
5. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.60	0.89	มาก
6. ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	3.60	0.89	มาก
7. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	3.80	0.45	มาก
8. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	4.00	0.71	มาก
9. ด้านการนิเทศการศึกษา	3.60	0.89	มาก
10. ด้านการแนะแนว	4.00	1.00	มาก
11. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานศึกษา	3.60	0.55	มาก
12. ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	4.00	0.71	มาก
13. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับ สถานศึกษาและองค์กรอื่น	3.60	0.89	มาก
14. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัว องค์กรหน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	3.80	0.84	มาก
15. ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ ของสถานศึกษา	3.60	0.55	มาก
16. ด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา	4.20	0.84	มาก
17. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.60	0.89	มาก
รวม	3.81	0.77	มาก

จากตาราง 29 พบว่า (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยาย
โอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
ร่างแนวทางการพัฒนา มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) เมื่อพิจารณาในรายด้าน

มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.40$) รองลงมาคือ ด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.20$) ตามลำดับ

จากผลการประเมินความเหมาะสมของ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พบว่า ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านมีความเห็นว่า (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ผู้วิจัยจึงนำ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามาจัดทำเป็น คู่มือแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มา เพื่อนำเสนอ ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และประโยชน์ที่ได้รับ ต่อการนำคู่มือแนวทางการพัฒนาไปใช้ต่อไป

2.5 ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้องและประโยชน์ที่ได้รับของคู่มือแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ตาราง 30 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อคู่มือแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

แนวทางการพัฒนา การบริหารงานวิชาการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความถูกต้อง			ประโยชน์ที่ได้รับ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาระงับหลักสูตรท้องถิ่น	3.59	0.61	มาก	3.50	0.15	มาก	3.64	0.12	มาก	3.80	0.91	มาก
2. ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ	3.68	0.50	มาก	4.93	0.14	มาก	4.38	0.15	มาก	3.96	0.97	มาก
3. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	3.92	0.57	มาก	3.42	0.12	มาก	4.35	0.14	มาก	3.87	1.09	มาก
4. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.48	0.54	มาก	3.58	0.08	มาก	3.50	0.11	มาก	4.32	0.89	มาก
5. ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อยู่	3.50	0.50	มาก	4.57	0.16	มาก	4.57	0.10	มาก	3.86	1.23	มาก
6. ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.45	0.64	มาก	3.95	0.12	มาก	3.50	0.08	มาก	4.50	0.97	มาก
7. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	3.50	0.50	มาก	2.95	0.04	ปานกลาง	4.26	0.14	มาก	3.78	1.08	มาก

ตาราง 30 (ต่อ)

แนวทางการพัฒนา การบริหารงานวิชาการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความถูกต้อง			ประโยชน์ที่ได้รับ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
8. ด้านการพัฒนาและส่งเสริม ให้มีแหล่งเรียนรู้	2.76	0.45	ปาน กลาง	3.59	0.09	มาก	3.32	0.09	มาก	3.51	0.97	มาก
9. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.57	0.32	มาก	4.86	0.13	มาก	4.32	0.07	มาก	4.48	1.14	มาก
10. ด้านการแนะแนว	3.83	0.59	มาก	3.82	0.21	มาก	3.65	0.13	มาก	3.88	0.97	มาก
11. ด้านการพัฒนาาระบบประกัน คุณภาพภายในและมาตรฐานศึกษา	3.84	0.73	มาก	4.87	0.10	มาก	3.58	0.18	มาก	4.45	1.12	มาก
12. ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มี ความเข้มแข็งทางวิชาการ	2.94	0.50	ปาน กลาง	3.51	0.15	มาก	3.81	0.08	มาก	3.80	0.87	มาก
13. ด้านการประสานความร่วมมือ ในการพัฒนาวิชาการกับ สถานศึกษาและองค์กรอื่น	2.89	0.75	ปาน กลาง	3.95	0.14	มาก	4.41	0.12	มาก	3.85	0.79	มาก
14. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุน งานวิชาการแก่บุคคลครอบครัว องค์กรหน่วยงานสถาน ประกอบการและ สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	3.71	0.53	มาก	4.72	0.07	มาก	3.45	0.07	มาก	3.65	0.84	มาก
15. ด้านการจัดทำระเบียบและแนว ปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของ สถานศึกษา	3.87	0.50	มาก	3.29	0.19	มาก	3.32	0.16	มาก	3.79	1.32	มาก
16. ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา	4.45	0.36	มาก	4.72	0.11	มาก	3.59	0.19	มาก	3.87	0.85	มาก
17. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.41	0.45	มาก	3.87	0.12	มาก	4.64	0.14	มาก	3.97	0.97	มาก
รวม	3.79	0.53	มาก	4.01	0.12	มาก	3.90	0.12	มาก	3.96	1.00	มาก
รวมทั้งหมด	ค่า $\bar{X} = 3.92$, ค่า S.D. = 0.44											

จากตาราง 30 พบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 แนวทางมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้องและประโยชน์ที่ได้รับ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) เมื่อพิจารณาในรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.01$) รองลงมาคือ ด้านการใช้ประโยชน์ ($\bar{X} = 3.96$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.79$)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) เพื่อศึกษา การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยสรุปผลดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามแนวคิดของผู้บริหารโรงเรียน และครูวิชาการโรงเรียน
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามแนวคิดของผู้บริหารโรงเรียน และครูวิชาการโรงเรียน

สรุปผล

จากการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัย สรุปได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$)
2. ผลการศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.78$)
3. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ได้แก่ การส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตร การศึกษาดูงานสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาระบบการเรียนรู้อ การดำเนินการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายผู้บริหารและคณะครูต้องมีการทำวิจัยอย่างน้อยปีละ 1 เรื่องและมีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาสื่อ นวัตกรรมทางการศึกษาอยู่เสมอจัดให้มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกอย่างเพียงพอ มีการนิเทศภายใน โดยผู้บริหาร

และคณะครูอย่างสม่ำเสมอ มีการดูแลและช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ ใช้กระบวนการ PDCA ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน และมีแผนงานการดำเนินโครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่จะเน้นการให้ความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนและผู้ปกครอง

4. ผลการตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้องและประโยชน์ที่ได้รับของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และประโยชน์ที่ได้รับโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$)

อภิปรายผล

การพัฒนาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จากการพัฒนาแนวทางตามขั้นตอนของการวิจัยทำให้ได้แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่ครอบคลุมภาระงานวิชาการทั้งหมดมี 17 ด้าน ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5) การพัฒนาระบบการเรียนรู้ 6) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศการศึกษา 10) การแนะแนวการศึกษา 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ผู้บริหาร ครูวิชาการระดับประถมและครูวิชาการระดับมัธยมโรงเรียนขยายโอกาส ได้เห็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการ และสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายได้ ดังนี้

1. สภาพการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 17 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 4.35$) รองลงมา คือ ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.00$) และด้านการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 3.91$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ($\bar{X} = 3.60$) และจากการที่ผู้วิจัยได้ลงภาคสนามเพื่อไปสัมภาษณ์แนวทางการบริหารวิชาการทั้ง 3 โรงเรียน ที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศทางวิชาการ (Best Practice) พอสรุปได้ดังนี้

1) โรงเรียนใช้หลักการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนทุกภาคส่วน ที่มีส่วนได้เสียเข้ามา มีบทบาทกำกับติดตามการบริหารจัดการศึกษา ส่งผลให้ทั้ง 3 โรงเรียนมีคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานของชาติ 2) มีการบูรณาการการเรียนการสอนใช้สื่อ นวัตกรรมที่ทันสมัย เหมาะสมกับยุคเทคโนโลยี นักเรียนทุกคนสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 3) การจัดการเรียนการสอนจะประสบผลสำเร็จได้นั้นจะต้องประกอบด้วย เสาหลัก 3 ประการ คือ “ครูดี โรงเรียนดี ชุมชนดี” ตรงกับผลการศึกษาของเมตตา ภัทรภรณ์ไพบูลย์ (2556 : 68) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายด้านแล้วเรียงอันดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนาและ ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนด้านการพัฒนาการเรียนรู้อ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา และด้านการวางแผนด้านวิชาการ ผลการเปรียบเทียบ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์สอน และขนาดโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริพร ธนะสมบุรณ์ (2552 : 60) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 และ ศึกษาแนวทางการ พัฒนาคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยกลุ่ม ตัวอย่างคือ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 234 คน โดยดำเนินการศึกษาเป็น 2 ระยะคือ ระยะที่ 1 เป็นการวิจัย เชิงสำรวจ และระยะที่ 2 เป็นการจั ดสนทนากลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ แบบสอบถามและแบบบันทึกการประชุมสนทนากลุ่ม ผลการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น มีค่าเท่ากับ 0.95 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานของ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวม มีการปฏิบัติจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการเรียนการสอนและด้านความพร้อมเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุน ตามลำดับ ส่วนปัญหาของ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทั้ง 4 ด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยเรียงลำดับปัญหาจากมากสุดไปหาน้อยสุดคือ ด้านความพร้อมเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุน ด้านการเรียนการสอนด้านการบริหารจัดการและด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตามลำดับ แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาคือ 1) ควรมีการจัด โครงสร้างการบริหารให้เหมาะกับบริบทของโรงเรียน มีรูปแบบการบริหารที่เป็นเอกลักษณ์แบบมี ส่วนร่วมและบูรณาการ 2) มีรูปแบบการประเมินผู้เรียน พัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาครูและ บุคลากรทางการศึกษา ตามสภาพจริง โดยร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญและสถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง และ มีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ 3) มีแผนของงบประมาณพิเศษสนับสนุนที่ชัดเจน

4) มีโครงสร้าง การมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างชัดเจนและปฏิบัติได้จริง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายทอง พรหมมา (2554 : 128-130) ได้วิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการโรงเรียนในพื้นที่พิเศษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 การวิจัย ครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนในพื้นที่ พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารโรงเรียน 9 คน ครูผู้สอน 98 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวม ข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 58 ข้อ แบบสอบถามปลายเปิด และแบบสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) และโดยการสังเคราะห์ เนื้อหาสำคัญ (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหาร งานวิชาการของโรงเรียนใน พื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ตามขอบข่ายงานวิชาการ 7 งาน ภาพรวมของการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในงาน หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ภาพรวมของ การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สภาพการบริหารวิชาการ โรงเรียนในงานการเรียนการสอน ภาพรวมของการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สภาพการบริหาร วิชาการโรงเรียนในงานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ภาพรวมของการปฏิบัติอยู่ใน ระดับปานกลาง สภาพการบริหารวิชาการโรงเรียนในงานวัดผลและประเมินผลการเรียน ภาพรวมของ การปฏิบัติอยู่ระดับ สภาพการบริหารวิชาการโรงเรียนในงานนิเทศภายใน ภาพรวมของการปฏิบัติอยู่ ในระดับปานกลาง สภาพการบริหารวิชาการโรงเรียนงานประชุมอบรมทางวิชาการภาพรวมของ การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัญหาการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปาน กลาง ($\bar{X} = 2.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 14 ด้าน และอยู่ในระดับน้อย 3 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.06$) รองลงมาคือ ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและ องค์กรอื่น ($\bar{X} = 3.02$) และด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ($\bar{X} = 2.95$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการแนะแนว ($\bar{X} = 2.42$) และจากการที่ผู้วิจัยได้ลงภาคสนาม เพื่อไปสัมภาษณ์ปัญหาของการบริหารวิชาการ 3 โรงเรียน ที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศทางวิชาการ (Best Practice) พอสรุปได้ดังนี้ 1) โรงเรียนขนาดเล็ก ไม่สามารถหาบุคลากรให้มีจำนวนเพียงพอ แก่ความต้องการของท้องถิ่นได้ 2) เกี่ยวกับงบประมาณของโรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอ ต่อการพัฒนาโรงเรียน และ 3) วัสดุ อุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ประกอบการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา อนันตชาติ (2550 : 62-63) ได้วิจัยเรื่องปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมืองชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 การวิจัย ครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาปัญหาและ แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมืองชลบุรี สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 221 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่ม แบบแบ่งชั้น และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Mogan) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5ระดับ เกี่ยวกับ ปัญหา

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์และนำเสนอผล ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมืองชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมืองชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาที่ปฏิบัติการสอนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา พูลแสง (2554 : 91) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำนวน 98 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้เกณฑ์กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Mogan) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .27 - .88 ค่าความ เชื่อมั่นของแบบสอบทั้งฉบับเท่ากับ .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ตามประสบการณ์ ตามขนาดโรงเรียนโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ข้อสรุปจากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ได้แก่ 1) โรงเรียนบ้านชุมคำ 2) โรงเรียนบ้านหนองดินดำ 3) โรงเรียนบ้านเขวาสะตืออีสาน และจากการศึกษาจากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์สูงสุด 3 โรงเรียน ได้แก่ 1. โรงเรียนบ้านตำแย 2. โรงเรียนบ้านโนน 3. บ้านหนองหัว

ข้อสรุปที่ได้จากแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผู้วิจัยนำเสนอในประเด็นต่างๆ ดังนี้

ประเด็นที่ 1 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนทั้งหมดที่ทำการศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นผู้บริหารโรงเรียนที่ได้นำมาใช้เป็นกลยุทธ์หลักของการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา คือการนำผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา ได้แก่ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบล หรือผู้มีอุปการคุณของโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนทั้งกระบวนการ ตั้งแต่การวางแผนพัฒนาการดำเนินงาน การประเมินผลการปฏิบัติงานตลอดจนการร่วมชื่นชมผลงานที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ การให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ของโรงเรียนดังกล่าวเข้ามามีส่วนร่วม ผู้บริหารต้องคำนึงความรู้ความสามารถ ความต้องการความสมัครใจของกลุ่มบุคคลดังกล่าวด้วยเพราะอาจถูก

มองในทางบังคับหรือช่วยเหลือในทำนองหลีกเลี่ยงไม่ได้ กรณีดังกล่าวอาจเป็นชนวนของความไม่พึงพอใจ ความจัดแจงในภายหลังได้ ดังนั้น การที่เจ้าของโรงเรียนจะช่วยเหลือโรงเรียนควรเป็นไปด้วยความสมัครใจ ความเต็มใจจะได้มีประโยชน์ในระยะยาวและยั่งยืนมากกว่า

ประเด็นที่ 2 การจัดหาทรัพยากรทางการศึกษานับเป็นอีกหนึ่งภาระที่ผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมดที่ทำการศึกษา ให้ความสำคัญเหมือนกับในการบริหารงานวิชาการ ทั้งนี้การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ผู้บริหารต้องคำนึงความสามารถในการหางบประมาณที่เพียงพอต่อความต้องการการก่อหนี้ผูกพันเกินศักยภาพของตนเองอาจเป็นภาระที่หนักหน่วงและเกินความจำเป็น

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลจากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ประกอบด้วย การส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตร การศึกษาดูงานสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การดำเนินการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย ผู้บริหารและคณะครูต้องมีการทำวิจัยอย่างน้อยปีละ 1 เรื่องและมีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาสื่อ นวัตกรรมทางการศึกษาอยู่เสมอ จัดให้มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกอย่างเพียงพอ มีการนิเทศภายใน โดยผู้บริหารและคณะครูอย่างสม่ำเสมอ มีการดูแลและช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ ใช้กระบวนการ PDCA ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมีแผนงานการดำเนินการต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่จะเน้นการให้ความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนและผู้ปกครอง ส่วนขั้นตอนการดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น มี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ด้านการวางแผน (Plan) หมายถึง การวางแผนการดำเนินงานอย่างรอบคอบ ครอบคลุมถึงการกำหนดหัวข้อที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน อาจประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน Plan การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย กำหนดการดำเนินงาน กำหนดระยะเวลาการดำเนินงาน กำหนดผู้รับผิดชอบหรือผู้ดำเนินการและกำหนดงบประมาณที่จะใช้ การเขียนแผนดังกล่าวอาจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของลักษณะ การดำเนินงาน การวางแผนยังช่วยให้เราสามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต และช่วยลดความสูญเสียต่างๆที่อาจเกิดขึ้นได้ ขั้นตอนที่ 2 ด้านการดำเนินงานตามแผน (Do) หมายถึง การดำเนินการตามแผน อาจประกอบด้วยการมีโครงสร้างรองรับการดำเนินการ (เช่น คณะกรรมการหรือหน่วยงานของคณะ) มีวิธีการ ดำเนินการ (เช่น มีการประชุมของคณะกรรมการ มีการจัดการเรียน การสอน มีการแสดงความจำนงขอรับนักศึกษาไปยังทบวงมหาวิทยาลัย) และ มีผลของการดำเนินการ (เช่น รายชื่อนักศึกษาที่รับในแต่ละปี) ขั้นตอนที่ 3 ด้านการตรวจสอบและการประเมินผล (Check) หมายถึง การประเมินแผน อาจประกอบด้วย การประเมินโครงสร้างที่รองรับการดำเนินการ การประเมินขั้นตอนการดำเนินงาน และการประเมินผลของ การดำเนินงานตามแผนที่ได้ตั้งไว้ โดยในการประเมินดังกล่าวสามารถทำได้เอง โดยคณะกรรมการที่รับผิดชอบแผนการดำเนินงานนั้นๆ ซึ่งเป็นลักษณะของการประเมินตนเองโดยไม่จำเป็นต้องตั้งคณะกรรมการ อีกชุดมาประเมินแผนหรือไม่จำเป็นต้องคิดเครื่องมือหรือแบบประเมินที่ยุ่งยากซับซ้อน ขั้นตอนที่ 4 ด้านการปรับปรุงงาน (Act) หมายถึง การนำผลการประเมินมาพัฒนาแผน อาจประกอบด้วย การนำผลการ ประเมินมา

วิเคราะห์ว่ามีโครงสร้าง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใดที่ควรปรับปรุงหรือพัฒนาสิ่งที่อยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไปอีก และสังเคราะห์รูปแบบการดำเนินการใหม่ที่เหมาะสม ซึ่งกระบวนการบริหารดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วรภัทร์ ภูเจริญ (2543 : 89) ที่เสนอแนวคิดว่าการดำเนินงานที่เป็นระบบเป็นกระบวนการควรประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ คือ การวางแผนงาน การนำแผนไปปฏิบัติ การตรวจสอบประเมิน และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนา นอกจากนี้การศึกษาของ Pornthem Rupun (2003 : 102) พบว่า การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป จะประสบความสำเร็จได้จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ในการวางแผนการทำงานและการร่วมกิจกรรมการทำงานทุกขั้นตอนที่กำหนดไว้ ซึ่งการศึกษาดังกล่าว จะตอบสนองต่อการปฏิรูปโครงสร้างในการบริหารการศึกษา การวางแผน ดำเนินการใช้หลักสูตร การดำเนินการบริหารหลักสูตร การประเมิน การสรุปผลและการปรับปรุงพัฒนา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 57)

4. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 แนวทางมีความเป็นประโยชน์ มีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสม และมีความถูกต้องอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.92$) เมื่อพิจารณาในรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X}=4.01$) รองลงมาคือ ด้านการใช้ประโยชน์ ($\bar{X}=3.96$) และด้านที่มีค่าน้อยที่สุดคือ ด้านความเหมาะสม ($\bar{X}=3.79$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารเปิดใจกว้าง มีวิสัยทัศน์ต่อการเปลี่ยนแปลงโดยยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีวิสัยทัศน์ในเรื่องการจัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ สามารถแก้ปัญหาโดยใช้วิจรรย์ญาณภายในข้อมูลความมีเหตุผลละใช้วิธีปรึกษาหารือร่วมกับทีมงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาข้อยุติ ซึ่งตรงกับภารกิจของสถานศึกษาดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมถึงการจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ในการนำแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา นี้ไปทดลองใช้กับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรนำคู่มือไปประกอบการใช้ด้วย

1.2 หน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบในการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรนำแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จากการวิจัยครั้งนี้ ไปศึกษารายละเอียดและแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการนำแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ไปประยุกต์สำหรับวิจัยเรื่องการบริหารงานประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานบริหารทั่วไป ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

2.2 ควรวิจัยศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการบริหารงานวิชาการ โดยใช้แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยศึกษาจากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่เป็นต้นแบบหรือแกนนำ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550.
ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 124 ตอนที่ 24 ก หน้า 29 – 30, 2550.
- กระทรวงศึกษาธิการ. การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2543.
- _____. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2555. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2551.
- _____. ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการการศึกษา (พ.ศ. 2551-2555). กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2555.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546.
- กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ. การบริหารงานวิชาการและนวัตกรรมการจัดการ
เรียนรู้. มหาสารคาม : อภิชาตการพิมพ์, 2554.
- กิติมา ปรีดีดิลก. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต,
2532.
- กมล ภูประเสริฐ. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัททิสส์พับลิเคชั่น
จำกัด, 2545.
- _____. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เมธิทิสส์, 2545.
- ชมพันธ์ุ กุญชร ณ อยุธยา. การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ข่าวทหารอากาศ, 2540.
- ซารี มณีศรี. การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ, 2542.
- ณัฐพล ชุมวรรฐายี. บันไดสู่การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : บุคพอยท์, 2545.
- ถวิล แพงยา. การศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงาน วิชาการของ
โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
สุรินทร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 2550.
- ทิพย์วรรณ ดับโรค. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี :
มหาวิทยาลัยบูรพา, 2556.
- ทับทิม ปาเงิน. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอแม่สรวย
จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2552.
- ทิตนา แคมมณี. ระบบการออกแบบการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2542.
- ธีระ รุญเจริญ. การพัฒนานโยบายการศึกษา. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2546.
- ธำรง บัวศรี. ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภา, 2542.
- นิคม ทาแดง. เทคโนโลยีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา,
2545.

- นิตยา พูลแสง. ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2554.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. ก้าวเข้าสู่ผู้บริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์, 2525.
- เบญจมาศ เจริญสุข. ปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2556.
- บรรพต สุวรรณประเสริฐ. การพัฒนาหลักสูตรโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่ : The Knowledge Center, 2544.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2545.
- บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว. “การอ้างอิงประชากรเพื่อใช้เป็นเครื่องมือและมาตราส่วนประเมินค่ากับกลุ่มตัวอย่าง,” วารสารการวัดผลการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม. 3(1) : 23 – 24, 2535.
- ประชุม ผงผ่าน. เอกสารประกอบคำสอนผู้นำทางวิชาการและการพัฒนาหลักสูตร. อุบลราชธานี : สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, 2541.
- ปรีชา คัมภีร์ปรกรณ์. เอกสารการสอนชุดการจัดการโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์, 2533.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี, 2544.
- _____. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ, 2553.
- ปัญญา แก้วกียูร. การบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบการใช้โรงเรียนหรือเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545.
- ปัญญา แก้วกียูร และสุภัทร พันธุ์พัฒนกุล. การบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบการใช้โรงเรียนหรือเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : ราฟการพิมพ์, 2545.
- พนัส หันนาคินทร์. หลักการบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2524.
- พิชัย เสงี่ยมจิตต์. ขอบข่ายงานวิชาการ : เอกสารการสอนการบริหารงานวิชาการ. อุบลราชธานี : สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, 2541.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้: ปฏิรูปการวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏพระนคร, 2544.
- พิเชษฐ์ ส่งสุข. ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2551.
- เพียงเพ็ญ เพียรสันเทียะ. ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอตาพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2553.
- ไพศาล หวังพานิช. การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2549.
- ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม. พื้นฐานการวิจัยทางการศึกษา. มหาสารคาม : ประสานการพิมพ์, 2553.

- ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย.
มหาสารคาม : ประสานการพิมพ์, 2555.
- ภิญโญ สาร. หลักการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2526.
- ภัทรา นิคมานนท์. การประเมินผลการเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ์การพิมพ์,
2540.
- เมตตา ภัทราภรณ์ไพบูลย์. การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัย
บูรพา, 2556.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. ประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาปัญหาและแนวโน้มทางการบริหาร
การศึกษา หน่วยที่ 13 – 15. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2537.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิชั่น,
2546.
- ระเบียบ วิเศษรัมย์. ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา
อำเภอศรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2556.
- รัชติธ พิมพาคุณ. ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา
ในเขตอำเภอกบินทร์บุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2552.
- รัตนา อนันตชาติ. ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาใน
อำเภอเมืองชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2550.
- รุ่ง แก้วแดง. เอกสารการสอนชุดวิชาฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาหน่วยที่ 1 – 4.
พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2528.
- รุจิร ภูสาระ. การพัฒนาหลักสูตร: ตามแนวปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : บั๊คพอยท์, 2545.
- รุจิร ภูสาระ และจันทรานี สงวนนาม. การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ :
บั๊คพอยท์, 2545.
- เลิศณรงค์ พูนเกิดมะเร็ง. การศึกษากระบวนการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการ
ปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 2546.
- วารี ศิริรัตนอำพร. การศึกษาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกิ่งอำเภอนิคมพัฒนา
จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2550.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. วิสัยทัศน์การศึกษา. นนทบุรี : SR PRTNTTNG LTMTED PARTNERSHIP การพิมพ์,
2543.
- วันชัย พงสุพันธ์. การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามหาสารคาม เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม, 2553.

- วิภาคา คุปตานนท์. การจัดการและพฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ : เอส.อาร์. พรินติ้ง, 2544.
- วรภัทร์ ภูเจริญ. แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : ส.ส.ท., 2543.
- ศิริพร ทาทราย. ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2552.
- สายทอง พรหมมา. สภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2554.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาสารคาม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- สมยศ นาวิการ. การบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สมหมายการพิมพ์, 2544.
- _____. การบริหารและพฤติกรรมองค์กร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ กรุงเทพมหานคร, 2543.
- สิริพร ณะสมบุรณ์. การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2552.
- สุกฤตา เกตานนท์. ปัญหาและแนวทางการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโคกเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2555.
- สุธาสิณี เสน่ห์. ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2556.
- สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. หลักการ ทฤษฎี และนวัตกรรมการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2554.
- สุรัตยา รอดรัตน์. ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2556.
- สันติ บุญภิรมย์. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : บั๊คพอยท์, 2552.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (เดิมฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค, 2545.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (เดิมฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. ม.ป.ท. : ม.ป.พ., 2547.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2553.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ 2556 สพ.มหาสารคาม เขต 2. มหาสารคาม : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2, 2556.
- _____. รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีการศึกษา 2555. มหาสารคาม : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2, 2556.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. แผนปฏิรูปราชการสี่ปี (2551-2554). กรุงเทพฯ : ศรุสภาลาดพร้าว, 2551.
- สุนีย์ ภูพันธ์. แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร. เชียงใหม่ : เดอะโนเลจันเซนเตอร์, 2546.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. การบริหารงานวิชาการโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2545.
- _____. วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์, 2545.
- อุทัย บุญประเสริฐ. หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์, 2540.
- อุมาพร บุญเพชร. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา กับความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษา สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2555.
- อมรชัย ตันติเวช. ประมวลสาระชุดวิชาการบริหารสถานศึกษาปฐมวัย หน่วยงาน 1 – 4. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2536.
- อุทัย ธรรมเตโช. หลักบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2531.
- อุทุมพร จามรมาน. การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุการวิจัยในชั้นเรียน. ในเอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการครูเทศบาลและเมืองพัทยา. กรุงเทพฯ : สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น, 2544.
- Angela, M. Allen. Academic Optimism and Instructional Leadership in Urban Elementary School. Doctor's Thesis. Virginia : The College of William and Mary, 2011.
- Bukosky, A. E. Comprehensive High School Restructuring : Utilizing School —based Management and Curricular Reforms to Increase Student Achievement Comprehensive Restructuring. Doctor's Thesis. Los Angeles : University of Southern California, 1999.
- Buzzi, M.J. The Relationship of School Effectiveness to Selected Dimension of Principal's Instructional Leadership in Elementary School in the State of Connecticut. Doctor's Thesis. United States - Connecticut : University of Bridgeport, 1991. <<http://search.proquest.com/docview/303973515?accountid=50152>> 2014.
- Cave, J. Techno in School: A handbook of Pratical Approaches and Ideas. 2015. <<http://thebestbookinpdf.net/?p=169191>> 1992.

- Floit, J. Daryl. The Effects of the Quality Assurance External Review on Illinois School. Doctor's Thesis. Illinois : Illinois University, 2000.
- Kallon, M. R. An Interpretive Study of Planned Educational Reform in Sierra Leone : the Primary School and Teacher Education. Doctor's Thesis. Canada : University of Toronto (Canada). 1997 <<http://search.proquest.com/docview/304319744?accountid=50152>> 2013.
- Karen L. Harris and Roger Nibler. "Decision Making by Chinese and U.S.Students," The Journal of Social Psychology. 138(1) : 102-114, 1998.
- Misty M. Kirby. "Academic Optimism and Community Engagement in Urban Schools," Journal of Educational Administration. 49(5) : 542-562 ; February, 2007.
- Sean O'Sullivan. A Study of the Relationship between Building Conditions and Student Academic Achievement in Pennsylvania's High School. Doctor's Thesis. Virginia : The College of William and Mary, 2006.
- Smith, Page A. "Academic Optimism and Student Achievement in Urban Elementary Schools," Journal of Educational Administration. 45(5) : 556-568, 2007. <<http://search.proquest.com/docview/220444266?accountid=50152>> 2013.
- Spark, Richard Kingsley. "Elementary School Principal Inservice : Practices and Perceptions Related to Pupil Academic Achievement Among Selected California School Districts," International Journal of Educational Research. 50(3) : 177-183, 1984.
- UNESCO. "Principle Regional Office for Asia and the Pacific," Education in Asia and the Pacific. 26(3) : 66 ; April, 2002.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย แบบสัมภาษณ์

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งในการศึกษา เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้ศึกษาใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ท่านตอบแบบสอบถามนี้ และขอความกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ ผู้ศึกษาขอรับรองว่าข้อมูลที่ท่านตอบทั้งหมด จะถือเป็นความลับ และจะนำเสนอการวิจัยลักษณะภาพรวมอันจะไม่กระทบต่อท่านและองค์กรของท่านแต่ประการใด แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ สภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่าระดับ (Rating scale)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด เป็นการสอบถามเพื่อทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ผู้ศึกษาขอขอบคุณทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือด้วยดีมา ณ โอกาสนี้

นางพัชรินทร์ โคตรสมบัติ
นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามแบบ
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความตามสภาพที่แท้จริง

1. สถานภาพของท่าน
 - () ผู้บริหาร
 - () ครูวิชาการระดับประถม
 - () ครูวิชาการระดับมัธยม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องความคิดเห็นของท่าน โดยมีความหมายของระดับตัวเลข
ดังนี้ ระดับปฏิบัติ

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติ และปัญหาในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติ และปัญหาในระดับ มาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติ และปัญหาในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติ และปัญหาในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติ และปัญหาในระดับ น้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	สภาพ					ปัญหา				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1. ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น											
1	ศึกษารอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนดไว้										
2	วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อทราบจุดเน้นหรือประเด็นปัญหาสำคัญที่โรงเรียนให้ความสำคัญหรือกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนานักเรียน										
3	ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนและนักเรียน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการจัดทำสาระท้องถิ่น										
4	ดำเนินการจัดทำสาระท้องถิ่นในลักษณะ										
2. ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ											
5	วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและจัดทำสาระการเรียนรู้รายปี หรือรายภาคเรียน										

ข้อ	รายการ	สภาพ					ปัญหา				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
6	กำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาแต่ละ ช่วงชั้นหน่วยน้ำหนักและสัดส่วนเวลาเรียน										
7	จัดทำรายวิชาและคำอธิบายรายวิชา										
8	จัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการ เรียนรู้										
9	กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน										
10	กำหนดสื่อการเรียนรู้และหน่วยการเรียนรู้										
11	กำหนดระเบียบวิธีการวัดและประเมินผล										
3. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา											
12	จัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้										
13	จัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุก ช่วงชั้น ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญพัฒนาคุณธรรมนำความรู้ตาม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง										
14	ใช้สื่อการเรียนการสอน และแหล่งเรียนรู้										
15	จัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ ต่างๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้										
16	ส่งเสริมการวิจัย และพัฒนาการเรียน การสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้										
17	ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของผู้เรียน และช่วยเหลือนักเรียนพิการด้อยโอกาส และมีความสามารถพิเศษ										
4. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา											
18	สถานศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน สภาพปัญหา ความต้องการของ ชุมชนและท้องถิ่น										
19	สถานศึกษาจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระ ต่างๆ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและ คุณลักษณะที่พึงประสงค์										
20	ครูนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้ จัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม										
21	ครูมีการวางแผนสร้างหน่วยการเรียนรู้										

ข้อ	รายการ	สภาพ					ปัญหา					
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
22	สถานศึกษามีการประเมินผลการใช้หลักสูตร											
5. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้												
23	ผู้บริหารให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการเรียนการสอน											
24	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ											
25	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน											
26	ครูมีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนรักการอ่าน เกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง											
27	ครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน											
28	ครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในทุกวิชา											
6. ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผล การเรียน												
29	สถานศึกษากำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน											
30	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชา ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้											
31	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน											
32	ครูมีการประเมินผลตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติ											
33	สถานศึกษามีการจัดเทียบโอนความรู้ทักษะประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น											

ข้อ	รายการ	สภาพ					ปัญหา				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
7. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา											
34	ผู้บริหารมีการศึกษา วิเคราะห์ พัฒนาคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษา										
35	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระ										
36	สถานศึกษาส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและงานวิชาการ										
37	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูมีการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัย										
8. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้											
38	สถานศึกษาส่งเสริมการจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน										
39	สถานศึกษาส่งเสริมการจัดทำแผนปฏิบัติการในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้										
40	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาในการจัดกระบวนการเรียนรู้										
41	สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีการเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่สถานศึกษาอื่น										
42	ส่งเสริมให้ครูมีการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้										
9. ด้านการนิเทศการศึกษา											
43	ผู้บริหารให้ครูมีส่วนในการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน										
44	ผู้บริหารนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอน ในรูปแบบหลากหลายและเหมาะสม										
45	ผู้บริหารให้คณะครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลนิเทศในสถานศึกษา										
10. ด้านการแนะแนวการศึกษา											
46	ครูมีการแนะแนวให้นักเรียนสามารถช่วยเหลือตนเองได้ในการเรียน										
47	สถานศึกษาให้คณะครูมีส่วนร่วมในการดำเนินการแนะแนวการศึกษา										

ข้อ	รายการ	สภาพ					ปัญหา						
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
48	ผู้บริหารติดตามและประเมินผลการแนะแนวการศึกษา												
49	สถานศึกษามีการให้คณะครูมีการประสานความร่วมมือในการนิเทศและการแนะแนวการศึกษาภายในสถานศึกษา												
ด้านการแนะแนวการศึกษา (ต่อ)													
50	สถานศึกษาจัดระบบการบริการติดตามและประเมินผลนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา												
11. ด้านการพัฒนาาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา													
51	สถานศึกษาจัดระบบโครงสร้างองค์กรเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา												
52	สถานศึกษากำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา												
53	สถานศึกษาพัฒนางานตามแผนและติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพคุณภาพภายใน												
12. ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ													
54	สถานศึกษาสำรวจความต้องการของชุมชน												
55	สถานศึกษาส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา												
56	สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น												
13. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น													
57	ผู้บริหารประชุมชี้แจงเกี่ยวกับวิชาการกิจกรรมของสถานศึกษาต่อชุมชน												
58	สถานศึกษาให้ชุมชน องค์กรเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนางานวิชาการ												
59	สถานศึกษาให้ชุมชน องค์กรเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทางวิชาการ												

ข้อ	รายการ	สภาพ					ปัญหา					
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
14. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา												
60	สถานศึกษาสำรวจความต้องการของชุมชนในการพัฒนางานวิชาการ											
61	สถานศึกษาส่งเสริม ให้ชุมชนเข้ามาใช้บริการ ห้องสมุดเพื่อพัฒนาความรู้ของชุมชน											
62	สถานศึกษาจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดศึกษา											
15. ด้านการจัดทำระเบียบ และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา												
63	ศึกษา และวิเคราะห์ระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้ และถือปฏิบัติในแนวเดียวกัน											
64	จัดทำร่างระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้ และถือปฏิบัติในแนวเดียวกัน											
65	ตรวจสอบร่างระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา และแก้ไขปรับปรุง											
66	นำระเบียบและแนวทางเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ											
67	ตรวจสอบและประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา และนำไปแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป											
16. ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา												
68	ศึกษา วิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียนการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อเป็นหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน											
69	จัดทำหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน											

ข้อ	รายการ	สภาพ					ปัญหา					
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
70	ตรวจพิจารณาหนังสือเรียน หนังสือเสริม ประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน											
17.ด้านการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา												
71	ผู้บริหารศึกษา วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและ การบริหารงานวิชาการ											
72	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรม การเรียนการสอน											
73	ผู้บริหารจัดให้มีการติดตามและประเมินผลการใช้สื่อ การเรียนการสอน											
74	สถานศึกษามีการส่งเสริมให้นำความรู้ความคิดและ วิธีการทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้อย่างมีระบบ สถานศึกษามีการจัดให้มีการสำรวจจัดหา สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา											

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด เป็นการสอบถามเพื่อทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

คำชี้แจง

โปรดเติมข้อความตามแนวคิดของท่านเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
1. ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	2. ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ
3. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	4. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
5. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	6. ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผล การเรียน
7. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	8. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทาง พัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทาง พัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา
9. ด้านการนิเทศการศึกษา	10. ด้านการแนะแนวการศึกษา
11. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในและมาตรฐานการศึกษา	12. ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ทางวิชาการ
13. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	14. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ แก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และ สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
15. ด้านการจัดทำระเบียบ และแนวทางปฏิบัติ เกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	16. ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ ในสถานศึกษา
17. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา	

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ
นางพัชรินทร์ โคตรสมบัติ
นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญ
เพื่อประเมิน (ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

.....

คำชี้แจง

ภายหลังจากที่ท่านได้พิจารณา (ร่าง) แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ในฐานะที่ท่านมีความเชี่ยวชาญทางด้านการบริหารโรงเรียน ท่านมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อย่างไรบ้าง

แบบแสดงความคิดเห็นด้านความเหมาะสม ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านมีความคิดเห็นต่อของแนวทาง การพัฒนาการบริหารงานวิชาการในแต่ละด้าน

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น					
2. ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ					
3. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา					
4. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา					
5. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้					
6. ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน					
7. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา					
8. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้					
9. ด้านการนิเทศการศึกษา					
10. ด้านการแนะแนว					
11. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานศึกษา					
12. ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ					
13. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น					
14. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา					
15. ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา					
16. ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา					
17. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา					

แบบประเมินสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ
เพื่อประเมินแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

.....

คำชี้แจง

ภายหลังจากที่ท่านได้พิจารณาแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ในฐานะที่ท่านมีความเชี่ยวชาญทางด้านการบริหารโรงเรียน ท่านมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อย่างไรบ้าง

ตอนที่ 1 แบบแสดงความคิดเห็นด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้องและประโยชน์ที่ได้รับ ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านมีความคิดเห็นต่อของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในแต่ละด้าน

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ความเหมาะสม					
1. ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น					
2. ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ					
3. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา					
4. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา					
5. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้					
6. ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน					
7. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา					
8. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้					
9. ด้านการนิเทศการศึกษา					
10. ด้านการแนะแนว					
11. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานศึกษา					
12. ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ					
13. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
ความเหมาะสม	5	4	3	2	1
14. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติการ หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา					
15. ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา					
16. ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา					
17. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา					

ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่นๆ (เพิ่มเติม)

.....

.....

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ความเป็นไปได้					
1. ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น					
2. ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ					
3. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา					
4. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา					
5. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้					
6. ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน					
7. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา					
8. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้					
9. ด้านการนิเทศการศึกษา					
10. ด้านการแนะแนว					
11. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานศึกษา					
12. ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ					
13. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น					

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ความเป็นไปได้					
14. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15. ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ ของสถานศึกษา 16. ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 17. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา					

ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่นๆ (เพิ่มเติม)

.....

.....

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ความถูกต้อง					
1. ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการ พัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2. ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ 3. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6. ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9. ด้านการนิเทศการศึกษา 10. ด้านการแนะแนว 11. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานศึกษา 12. ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับ สถานศึกษาและองค์กรอื่น 14. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา					
ความถูกต้อง					

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
15. ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา					
16. ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา					
17. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา					

ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่นๆ (เพิ่มเติม)

.....

.....

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ประโยชน์ที่จะได้รับ					
1. ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น					
2. ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ					
3. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา					
4. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา					
5. ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อ					
6. ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน					
7. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา					
8. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้					
9. ด้านการนิเทศการศึกษา					
10. ด้านการแนะแนว					
11. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานศึกษา					
12. ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ					
13. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น					
14. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวองค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา					
ประโยชน์ที่จะได้รับ					

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
15. ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ ของสถานศึกษา					
16. ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา					
17. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา					

ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่นๆ (เพิ่มเติม)

.....

.....

ภาคผนวก ข
ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถาม (IOC)
ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตาราง 31 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถาม (IOC)

แบบสอบถาม ข้อที่	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	ผลการ พิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.	+1	0	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
3.	+1	+1	+1	0	+1	0.80	สอดคล้อง
4.	+1	+1	+1	+1	0	0.80	สอดคล้อง
5.	0	+1	0	+1	+1	0.60	สอดคล้อง
6.	+1	0	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
7.	+1	+1	+1	+1	0	0.80	สอดคล้อง
8.	0	+1	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
9.	+1	0	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
10.	+1	+1	+1	+1	0	0.80	สอดคล้อง
11.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
12.	+1	+1	0	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
13.	+1	+1	+1	+1	0	0.80	สอดคล้อง
14.	+1	+1	0	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
15.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
16.	+1	+1	0	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
17.	+1	+1	+1	0	+1	0.80	สอดคล้อง
18.	+1	+1	+1	0	+1	0.80	สอดคล้อง
19.	0	+1	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
20.	+1	+1	+1	+1	0	0.80	สอดคล้อง
21.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
22.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
23.	+1	+1	+1	0	+1	0.80	สอดคล้อง
24.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
25.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
26.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ตาราง 31 (ต่อ)

แบบสอบถาม ข้อที่	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					IC	ผลการ พิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
27.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
28.	+1	0	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
29.	0	+1	+1	0	+1	0.60	สอดคล้อง
30.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
31.	+1	+1	+1	+1	0	0.80	สอดคล้อง
32.	+1	+1	0	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
33.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
34.	0	+1	0	+1	+1	0.60	สอดคล้อง
35.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
36.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
37.	+1	0	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
38.	+1	+1	+1	0	+1	0.80	สอดคล้อง
39.	0	+1	0	+1	+1	0.60	สอดคล้อง
40.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
41.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
42.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
43.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
44.	+1	+1	0	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
45.	+1	+1	+1	0	0	0.60	สอดคล้อง
46.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
47.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
48.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
49.	0	+1	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
50.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
51.	+1	+1	0	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
52.	+1	0	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง

ตาราง 31 (ต่อ)

แบบสอบถาม ข้อที่	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					IC	ผลการ พิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
53.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
54.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
55.	0	+1	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
56.	+1	+1	0	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
57.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
58.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
59.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
60.	+1	+1	0	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
61.	0	+1	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
62.	+1	0	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
63.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
64.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
65.	+1	+1	0	+1	0	0.60	สอดคล้อง
66.	+1	0	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
67.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
68.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
69.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
70.	+1	+1	0	+1	0	0.60	สอดคล้อง
71.	0	+1	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
72.	+1	0	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
73.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
74.	+1	0	+1	0	+1	0.60	สอดคล้อง

ตาราง 32 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก		ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก		ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก		ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	
	สภาพ	ปัญหา		สภาพ	ปัญหา		สภาพ	ปัญหา		สภาพ	ปัญหา
1	0.24	0.77	21	0.24	0.55	41	0.61	0.27	61	0.89	0.21
2	0.57	0.87	22	0.30	0.24	42	0.58	0.25	62	0.61	0.33
3	0.24	0.75	23	0.64	0.27	43	0.62	0.58	63	0.64	0.28
4	0.20	0.78	24	0.82	0.25	44	0.44	0.37	64	0.55	0.34
5	0.61	0.71	25	0.71	0.27	45	0.65	0.25	65	0.65	0.24
6	0.22	0.80	26	0.60	0.31	46	0.69	0.22	66	0.24	0.46
7	0.47	0.74	27	0.33	0.27	47	0.76	0.47	67	0.52	0.41
8	0.24	0.23	28	0.63	0.46	48	0.49	0.21	68	0.29	0.24
9	0.26	0.34	29	0.59	0.51	49	0.70	0.24	69	0.68	0.32
10	0.45	0.21	30	0.67	0.81	50	0.66	0.23	70	0.63	0.27
11	0.41	0.52	31	0.61	0.24	51	0.67	0.29	71	0.54	0.20
12	0.55	0.26	32	0.34	0.26	52	0.61	0.63	72	0.61	0.37
13	0.47	0.38	33	0.59	0.24	53	0.61	0.73	73	0.70	0.44
14	0.22	0.63	34	0.66	0.37	54	0.77	0.31	74	0.43	0.48
15	0.34	0.37	35	0.47	0.57	55	0.59	0.69			
16	0.42	0.64	36	0.57	0.46	56	0.84	0.58			
17	0.42	0.27	37	0.62	0.40	57	0.57	0.22			
18	0.42	0.35	38	0.20	0.61	58	0.33	0.34			
19	0.25	0.56	39	0.53	0.59	59	0.85	0.23			
20	0.36	0.36	40	0.57	0.47	60	0.72	0.22			

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการเท่ากับ 0.97

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการเท่ากับ 0.95

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ศธ 0530.5(2)/ว.7278

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

13 สิงหาคม 2557

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ด้วย นางพัชรินทร์ โคตรสมบัติ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี อาจารย์ ดร.จิตติศักดิ์ เวชกามา เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ เป็นกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ นางพัชรินทร์ โคตรสมบัติ เก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรของท่าน ทั้งนี้จะเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว ตั้งแต่วันที่..... กันยายน 2557 - ตุลาคม 2557..... เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาท เมืองเฉลิม)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตและวิจัย

ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์

โทร. 0-4375-4322 ถึง 40 ต่อ 6214

ที่ ศธ 0530.5(2)/ว.7277

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

13 สิงหาคม 2557

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ด้วย นางพัชรินทร์ โคตรสมบัติ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนา การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี อาจารย์ ดร.จิตศักดิ์ เวชกามา เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ เป็นกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ นางพัชรินทร์ โคตรสมบัติ ทดลองใช้เครื่องมือกับบุคลากรของท่าน ทั้งนี้จะเริ่มทดลองใช้เครื่องมือดังกล่าว ตั้งแต่วันที่..... สิงหาคม 2557. – กันยายน 2557.....เพื่อนำข้อมูลที่ได้นำไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาธ เนืองเฉลิม)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตและวิจัย

ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์

โทร. 0-4375-4322 ถึง 40 ต่อ 6214

ที่ ศธ 0530.5(2)/ว.7276

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

13 สิงหาคม 2557

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน นายไพฑูรย์ อนุสัตย์

ด้วย นางพัชรินทร์ โคตรสมบัติ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนา การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี อาจารย์ ดร.จิตติศักดิ์ เวชกามา เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ เป็นกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ในครั้ง นี้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ในครั้งนี้ เพื่อนิสิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาธ เนืองเฉลิม)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตและวิจัย

ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์

โทร. 0-4375-4322 ถึง 40 ต่อ 6214

ที่ ศธ 0530.5(2)/ว.7276

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

13 สิงหาคม 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน นายวิฑูล พันเทศ

ด้วย นางพัชรินทร์ โคตรสมบัติ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี อาจารย์ ดร.จิตติศักดิ์ เวชกามา เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ เป็นกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ในครั้งนี้ เพื่อนิสิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาธ นื่องเฉลิม)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตและวิจัย

ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์

โทร. 0-4375-4322 ถึง 40 ต่อ 6214

ที่ ศธ 0530.5(2)/ว.7276

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

13 สิงหาคม 2557

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน นายมีชัย พลภูงา

ด้วย นางพัชรินทร์ โคตรสมบัติ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนา การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี อาจารย์ ดร.จิตติศักดิ์ เวชกามา เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ เป็นกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ในครั้งนี้ เพื่อนิสิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาธ เนืองเฉลิม)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตและวิจัย

ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์

โทร. 0-4375-4322 ถึง 40 ต่อ 6214

ที่ ศธ 0530.5(2)/ว.7276

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

13 สิงหาคม 2557

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน นางญาณวิไล ระถิ

ด้วย นางพัชรินทร์ โคตรสมบัติ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี อาจารย์ ดร.จิตติศักดิ์ เวชกามา เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ เป็นกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ในครั้งนี้ เพื่อนิสิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประสพท เนิ่งเฉลิม)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตและวิจัย

ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์

โทร. 0-4375-4322 ถึง 40 ต่อ 6214

ที่ ศธ 0530.5(2)/ว.7276

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

13 สิงหาคม 2557

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน นายเอกชัย กมลเลิศ

ด้วย นางพัชรินทร์ โคตรสมบัติ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี อาจารย์ ดร.จิตติศักดิ์ เวชกามา เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ เป็นกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ในครั้งนี้ เพื่อนิสิตจะได้ดำเนินการในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาท เนืองเฉลิม)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตและวิจัย

ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์

โทร. 0-4375-4322 ถึง 40 ต่อ 6214

ภาคผนวก ง

คู่มือแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาส
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

คู่มือ

การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการ
ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

โดย

นางพัชรินทร์ โคตรสมบัติ

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คำนำ

คู่มือดำเนินงานตามแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 นี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และเพื่อนำเทคนิคการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มาใช้ในการพัฒนางานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ให้บรรลุวัตถุประสงค์ในเอกสารได้นำเสนอสาระที่สำคัญของกระบวนการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามขอบข่ายและภารกิจงานทางด้านวิชาการ การวางแผน การดำเนินงานตามแผน การตรวจสอบและประเมินผล การปรับปรุงงาน

ผู้จัดทำขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนทำให้คู่มือฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือฉบับนี้จะเป็นแนวทางที่จะทำให้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาใช้ประโยชน์ในการพัฒนางานด้านวิชาการซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

พัชรินทร์ โคตรสมบัติ
ผู้จัดทำ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์	4
ข้อจำกัดในการนำคู่มือไปใช้	4
วิธีดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2	5
การดำเนินการตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2	7
การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตร ท้องถิ่น	7
การวางแผนงานด้านวิชาการ	7
การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	7
การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	9
การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	9
การวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	10
การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	10
การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	11
การนิเทศการศึกษา	11
การแนะแนว	12
การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	12
การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	14
ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	14
การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว ชุมชน และองค์กรอื่นที่จัดการศึกษา	15
การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	15
การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา	15
การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	16
บทบาทหน้าที่ของบุคลากรในการดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2	17
แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2	18
เอกสารอ้างอิง	26

หลักการและเหตุผล

โลกาภิวัตน์เป็นยุคที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว รุนแรงและกว้างขวาง ปัญหาที่เกิดขึ้นในภูมิภาคใดในโลกย่อมส่งผลกระทบต่อไปทั่ว ปัญหาต่าง ๆ ยุ่งยากสลับซับซ้อนยิ่งขึ้นและยากที่จะแก้ไข จึงต้องเตรียมบุคลากรให้มีความสามารถรับมือได้กับปัญหาที่ยุ่งยากมากมายเหล่านั้น ดังนั้น การศึกษา จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยพัฒนาเยาวชนคนไทยให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creativity) คิดระดับโลกได้ (Global Thinking) มีความสามารถในการจูงใจ (Influence) เปิดเผย (Openness) อุทิศตนให้แก่ประเทศชาติเป็นส่วนรวม (Dedication) มุ่งมั่นบริหารจัดการองค์กรและประเทศชาติให้อยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน (Focus on Sustainability) นอบน้อมถ่อมตน (Humility) ยึดถือความเป็นธรรม (Fairness) มีความซื่อสัตย์สุจริต (Integrity) และจะต้องมีความสามารถในการเชื่อมโยงสร้างเครือข่ายกับผู้อื่นได้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2555 : 1)

ตามแนวทางการจัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จัก รักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยรู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และในมาตรา 39 กำหนดว่า "ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหาร งานบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่ กำหนดในกฎกระทรวง" มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัวรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ซึ่งจะบังจายสำคัญทำให้สถานศึกษา มีความ เข้มแข็งในการบริหารจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 4-6)

จากกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พิจารณา ดำเนินการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษาในอำนาจหน้าที่ของตนแล้วแต่กรณี ซึ่งด้านวิชาการประกอบด้วย ขอบข่ายงานวิชาการ จำนวน 17 ด้าน ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็น การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอนใน

สถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาใน สถานศึกษา ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนว ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความ เข้มแข็งทางวิชาการ ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธ องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของ สถานศึกษา ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและ การจัดการศึกษา พุทธศักราช 2550. 2550 : 29-30)

การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษา มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัดเมื่อการบริหารงานวิชาการ ประสบความสำเร็จ (อุทัย บุญประเสริฐ. 2540 : 4) งานวิชาการเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและ ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานหลักในสถานศึกษาที่ผู้บริหาร สถานศึกษาต้องดำเนินการ กระตุ้นและส่งเสริมร่วมมือกัน ในการปรับปรุงงานวิชาการของโรงเรียนอยู่ เสมอ (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2546 : 33) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกาญจน์ เรื่องมนตรี และธรินธร นามวรรณ (2554 : 4) ได้กล่าวถึงงานวิชาการว่า งานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการ บริหารการศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพซึ่งขึ้นอยู่กับงาน วิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการ เป็นกิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ แบบเรียน งานการเรียนการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานวางแผนการศึกษา และงานประชุมอบรมทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียน บรรลุจุดหมายของการจัดการ ศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูง

ในการจัดการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหาร งานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และ สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง และจัดการศึกษาทั้ง 3 ระดับในโรงเรียนเดียวกัน คือ ระดับ ก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้น การบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาส ทาง การศึกษาปัจจุบันนี้ จึงมีปัญหาในด้านการจัดการเรียนการสอน ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เฉพาะด้านบุคลากรมีไม่เพียงพอ ขาดงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนใน ด้านอาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องฝึกงานมีไม่เพียงพอ ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ สำหรับ ใช้ในงานธุรการและงานทะเบียน ขาดแคลนงบประมาณในการประชาสัมพันธ์ที่ดี ชุมชนไม่ค่อยให้ความ ร่วมมือสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน บางโรงเรียนอยู่ห่างไกลความเจริญ และการขยายโอกาสทาง การศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่ไม่มีโอกาสศึกษาต่อ หรือ ผู้ด้อยโอกาส เป็นการศึกษาสำหรับมวลชน ถือว่ามีความสำคัญมาก หากคุณภาพ ทางการศึกษาด้อยลง ไป ก็จะส่งผลให้เกิดความด้อยคุณภาพของประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อ ความล้ำค่าและหล้าหลังในการสร้างความเจริญให้แก่ประเทศชาติ (พนัส หันนาคินทร์. 2524 : 64-66)

ปัจจุบันจากระยะเวลาที่ผ่านโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาได้มีการดำเนินการติดตามและประเมินผลมาโดยตลอดจนประสบผลสำเร็จในด้านปริมาณของผู้เรียนมากขึ้น แต่ในด้านคุณภาพทางการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลับพบว่า อยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง ซึ่งจะเห็นได้จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานของโรงเรียน ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะกรรมการประเมินผลโครงการนำร่อง ซึ่งติดตามผลการดำเนินงาน ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอนชั้น ม.1- ม.3 ซึ่งชี้ให้เห็นถึงปัญหาในเรื่องของคุณภาพของการศึกษาในระดับนี้และน่าจะเกี่ยวเนื่องกับระบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนด้วย (วารสารศิริรัตนอำพร. 2550 : 2)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีโรงเรียนในเขตรับผิดชอบจำนวน 216 โรงเรียน แยกเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 132 โรงเรียน โรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 45 โรงเรียนและเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่จัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 48 โรงเรียน มีภารกิจเร่งด่วนในการพัฒนาด้านวิชาการ ทั้งด้านคุณภาพของโรงเรียนและด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยด้านคุณภาพของโรงเรียนในสังกัดต้องมีการดำเนินการพัฒนาให้มีความเข้มแข็งด้านงานวิชาการโดยเฉพาะโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งมีข้อจำกัดหลายประการให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ มีคุณภาพและประสิทธิภาพควบคู่กันไป กล่าวคือ ต้องส่งเสริมสนับสนุนโรงเรียนให้มีความเข้มแข็งได้เกณฑ์มาตรฐานตามที่หลักสูตรกำหนดภายใต้การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตามผลการดำเนินงานด้านวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต2 ยังประสบปัญหาด้านงานวิชาการเนื่องจากนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขาดความพร้อมทางด้านปัจจัย เช่น มีครูสอนไม่ตรงเอก ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนรวมถึงปัญหาของโรงเรียนและบุคลากรภายในโรงเรียนส่วนหนึ่งยังขาดความรู้ ความเข้าใจในด้านการจัดทำหลักสูตร รวมถึงการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับหลักสูตร บุคลากรขาดการรับการนิเทศส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนลดลง ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องเร่งพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความสามารถในการจัดประสบการณ์และกระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพตามหลักสูตรกำหนด โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และใช้ห้องเรียนและแหล่งเรียนรู้เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา มุ่งสู่มาตรฐานวิชาชีพและมีวิทยฐานะสูงขึ้นที่สอดคล้องกับคุณภาพผู้เรียน ตลอดจนเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการบริหารงานบุคคล ให้เอื้อต่อการยกระดับคุณภาพผู้เรียนตามความต้องการของโรงเรียนอย่างแท้จริง และใช้มาตรการจูงใจเพื่อยกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกระดับ(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. 2555 : 16-17) ในปีการศึกษา 2556 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 241 โรงเรียน จำแนกเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 48 โรง จากผลการทดสอบระดับชาติ (Ordinary National Test: O-NET) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2556 ของ 5 กลุ่มวิชาหลัก คือ วิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาภาษาต่างประเทศ และวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำและค่าคะแนนเฉลี่ยลดทุกกลุ่มวิชา โดยเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของผลทดสอบระดับชาติ (O-NET) ของปีการศึกษา 2555 และปีการศึกษา 2556 พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยกลุ่มวิชาภาษาไทยปีการศึกษา 2555 เท่ากับ 55.60 ปีการศึกษา 2556 เท่ากับ 42.56 ผลต่างลดลง -14.04 , ค่าคะแนนเฉลี่ยกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์

ปีการศึกษา 2555 เท่ากับ 61.45 ปีการศึกษา 2556 เท่ากับ 32.06 ผลต่างลดลง -29.39, ค่าคะแนนเฉลี่ยกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ ปีการศึกษา 2555 เท่ากับ 45.66 ปีการศึกษา 2556 เท่ากับ 35.23 ผลต่างลดลง -10.43 , ค่าคะแนนเฉลี่ยกลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ ปีการศึกษา 2555 เท่ากับ 45.46 ปีการศึกษา 2556 เท่ากับ 32.27 ผลต่างลดลง -13.19 , ค่าคะแนนเฉลี่ยกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ปีการศึกษา 2555 เท่ากับ 57.79 ปีการศึกษา 2556 เท่ากับ 41.72 ผลต่างลดลง -16.07 และ เมื่อพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยรวมทุกกลุ่มวิชา ปีการศึกษา 2555 เท่ากับ 50.20 ปีการศึกษา 2556 เท่ากับ 36.77 ผลต่างลดลง -16.62 จากภาพรวมการประเมินผลด้านวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านวิชาการยังอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำมาก จึงเป็นภารกิจเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการในการพัฒนาโรงเรียนในสังกัดให้มีความเข้มแข็งด้านงานวิชาการและสามารถจัดการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ มีคุณภาพและประสิทธิภาพควบคู่กันไป (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. 2556 : 8-9)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
2. เพื่อนำเทคนิคการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มาใช้ในการพัฒนางานวิชาการ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์

การดำเนินการตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

การปฏิบัติงานของโรงเรียนภารกิจงานด้านวิชาการเป็นภาระงานที่สำคัญที่สุดมีขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ดังนี้

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น หมายถึง รายละเอียดของข้อมูลสารสนเทศ รวมทั้งเนื้อหาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ เช่น สภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ประวัติความเป็นมา สภาพเศรษฐกิจ สังคม การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพอิสระ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา ตลอดจนสภาพปัญหาและสิ่งที่ควรได้รับการถ่ายทอดพัฒนาในชุมชนและสังคมนั้น ๆ ที่สถานศึกษากำหนด การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งมีแนวทางในการจัดทำสาระท้องถิ่น ดังนี้

- 1.1 ศึกษากรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนดไว้
- 1.2 วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อทราบจุดเน้นหรือประเด็นปัญหาสำคัญที่โรงเรียนให้ความสำคัญหรือกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนานักเรียน
- 1.3 ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนและนักเรียน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการจัดทำสาระท้องถิ่น

1.4 ดำเนินการจัดทำสาระท้องถิ่นในลักษณะ

1.4.1 จัดทำเป็นรายวิชาเพิ่มเติม

1.4.2 ปรับกิจกรรมการเรียนการสอน หรือจัดกิจกรรมเสริม หรือบูรณาการ

2. การวางแผนงานด้านวิชาการ

2.1 วางแผนด้านวิชาการโดยการรวบรวมข้อมูลและกำกับดูแล นิเทศและติดตามเกี่ยวกับงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีการศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้ การวิจัยที่พัฒนาคุณภาพการศึกษา และการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

3.1 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามสาระและหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดย

3.1.1 วิเคราะห์หลักสูตรและเนื้อหาสาระ

3.1.2 มาตรฐานการเรียนรู้

3.1.3 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

3.1.4 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

3.2 จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นตามความเหมาะสม โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ตลอดจนผู้ที่มีความสามารถพิเศษและผู้ที่มีความบกพร่องหรือด้อยโอกาส โดยฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และการปฏิบัติจริง สร้างสถานการณ์ตัวอย่าง

3.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่าง ๆ ให้สมดุลกัน

3.4 ปลุกฝังผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม

3.5 จัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้

3.6 นำภูมิปัญญาท้องถิ่นและประสานความร่วมมือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

3.7 จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยเป็นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันของบุคลากรภายในสถานศึกษา

- 3.8 ส่งเสริมให้ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ (การวิจัยในชั้นเรียน)
- 3.9 ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนา วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย และต่อเนื่อง เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม
- 3.10 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่
- 3.10.1 จัดกิจกรรมแนะแนว โดยมีวิธีการดังนี้
- 3.10.1.1 จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 3.10.1.2 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ แบบบันทึก และจัดทำสื่อ
- 3.10.1.3 ให้คำปรึกษาการแก้ไขข้อบกพร่องและพัฒนาตนเอง
- 3.10.1.4 ให้คำปรึกษาการศึกษาต่อและแนะนำอาชีพ
- 3.10.2 จัดกิจกรรมนักเรียน โดยมีวิธีการดังนี้
- 3.10.2.1 สนับสนุนเกื้อกูลตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น โครงการงาน
- 3.10.2.2 ส่งเสริมความถนัด ความสนใจ ความสามารถ ความต้องการของผู้เรียน เช่น ชมรมทางวิชาการ
- 3.10.2.3 ส่งเสริมการทำประโยชน์ต่อสังคม เช่น กิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด
- 3.10.2.4 ส่งเสริมการฝึกทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม
- 3.10.2.5 จัดกิจกรรมการเรียนรู้และจัดหาวัสดุอุปกรณ์
- 3.10.2.6 จัดทำแผนการจัดกิจกรรม แบบบันทึก รายงานผล
- 3.11 การออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน
- การออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพราะเป็นส่วนที่นำมาตรฐานการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติในการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพได้ มาตรฐานอย่างแท้จริง ผู้เรียนจะบรรลุมาตรฐานหรือไม่ อย่างไร ก็อยู่ที่ขั้นตอนนี้ ดังนั้น การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพได้มาตรฐานอย่างแท้จริงทุกองค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้ ต้องเชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปี โดยครูต้องเข้าใจและสามารถวิเคราะห์ได้ว่า สิ่งที่ต้องการให้นักเรียนรู้และปฏิบัติได้ในมาตรฐานและตัวชี้วัดชั้นปีนั้นคือ อะไร
- องค์ประกอบที่สำคัญของหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐาน มี 6 องค์ประกอบ ดังนี้
1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้
 2. มาตรฐานการเรียนรู้
 3. สาระสำคัญของหน่วยการเรียนรู้
 4. ชิ้นงานหรือภาระงานที่ให้นักเรียนปฏิบัติ
 5. กิจกรรมการเรียนการสอน
 6. การวัดและประเมินผล

4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

หลักสูตร คือ แผนประสพการณ์หรือแผนการจัดการเรียนการสอนที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียน ซึ่งเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วยมาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง เนื้อหาสาระ การจัดการเรียนการสอน กิจกรรมและสื่อต่างๆ รวมทั้งการวัดผลประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนเป็นการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งแผนประสพการณ์ หรือแผนการจัดการเรียนการสอน ที่เกิดจากการตัดสินใจร่วมกันระหว่างบุคลากรของโรงเรียนเพื่อกำหนดการเรียนรู้ของนักเรียนที่ประกอบด้วย จุดประสงค์ เนื้อหาสาระ การจัดการเรียนการสอน กิจกรรมและสื่อต่างๆ รวมทั้งการวัดและประเมินผล ส่วนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เป็นแนวทางที่โรงเรียนใช้ในการพัฒนาหลักสูตรของตนเองถูกต้อง และเป็นไปตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา โดยมีแนวดำเนินการดังนี้

- 4.1 ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลาง
- 4.2 ศึกษาข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น
- 4.3 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพสถานศึกษา
- 4.4 ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร
- 4.5 จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและกลุ่มสาระต่างๆ และสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
- 4.6 นำหลักสูตรไปใช้
- 4.7 บริหารจัดการหลักสูตร
- 4.8 นิเทศการติดตาม การประเมินผลการใช้หลักสูตร
- 4.9 ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตร

5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

5.1 จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

5.2 ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

5.3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

5.4 จัดกิจกรรมการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน ทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5.5 ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมสื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัย เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียน การสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

5.6 จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

5.7 ศึกษาค้นคว้าพัฒนารูปแบบหรือออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่ก้าวหน้าเพื่อเป็นผู้นำการจัดการเรียนรู้ เพื่อเป็นต้นแบบให้กับสถานศึกษาอื่น

6. การวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

การวัดผล การประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน เป็นกระบวนการกำหนดจำนวน ตัวเลข หรือสัญลักษณ์เพื่อใช้แทนคุณลักษณะ ปริมาณ ขนาด ของสิ่งของหรือบุคคลที่ต้องการวัด แล้วข้อมูลจากการกระทำการวัดมาตัดสินค่า เพื่อกำหนดคุณค่า ลักษณะของสิ่งของหรือบุคคลอย่างมีระบบ รวมทั้งมีการเทียบโอนความรู้ และประสบการณ์ ผลการเรียนรู้จากการจัดการศึกษาแนวทางต่างๆ ทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยใช้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนในระบบที่กำลังศึกษาอยู่ได้ โดยมีแนวในการปฏิบัติดังนี้

- 6.1 กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล
- 6.2 ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผล
- 6.3 ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง
- 6.4 เทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษา สถานประกอบการและอื่นๆ
- 6.5 พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้การปฏิรูปการศึกษาประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี ทั้งการนำกระบวนการวิจัยและผลการวิจัยมาใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยเฉพาะการปฏิรูป การเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัยนั้นเป็นแนวทางหนึ่งที่ผู้สอนและผู้บริหารสามารถนำไปปฏิรูปการเรียนรู้ในสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่ดำเนินการควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการทำงานของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยมีแนวในการปฏิบัติดังนี้

- 7.1 ศึกษา วิเคราะห์ การบริหารการจัดการ
- 7.2 ศึกษา วิเคราะห์ การพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ
- 7.3 ส่งเสริมให้ครูศึกษาวิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้
- 7.4 ประสานความร่วมมือในการศึกษาวิเคราะห์วิจัย
- 7.5 เผยแพร่ผลงานการวิจัยการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้แก่ผู้เกี่ยวข้อง

8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

8.1 สํารวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพทั้งในและนอกสถานศึกษา ทั้งในและนอกเขตพื้นที่การศึกษาที่โรงเรียนสังกัด

8.2 จัดทำเอกสารรวบรวมเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ครู บุคลากร ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน สถานศึกษาอื่น ๆ ที่จัดการศึกษาบริเวณใกล้เคียง

8.3 มีส่วนร่วมในการจัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนรวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้

8.4 ประสานความร่วมมือ วางแผนกับสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงานที่จัดการศึกษา โดยส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ที่แต่ละแหล่งมี เพื่อใช้ประโยชน์ให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

8.5 มีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนให้เพื่อนครูได้ใช้แหล่งเรียนรู้เชิงอนุรักษ์ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ครอบคลุมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น

9. การนิเทศการศึกษา

9.1 ศึกษากระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา

9.1.1 ร่วมเป็นคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา

9.1.2 ร่วมวางแผนนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา

9.1.3 จัดทำเครื่องมือนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอน

9.2 ดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนตามที่ได้รับมอบหมาย

9.2.1 สร้างความตระหนักความรู้ความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้อง

9.2.2 กำหนดปฏิทินการนิเทศ

9.2.3 ดำเนินการตามแผนนิเทศ

9.3 ประเมินผลระบบและกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

9.3.1 ตั้งคณะกรรมการประเมินผลการนิเทศ

9.3.2 จัดทำเครื่องมือประเมินผลการนิเทศ

9.3.3 ประเมินผลการนิเทศอย่างต่อเนื่อง

9.4 ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา

9.1.6 ขอความร่วมมือเป็นวิทยากร พัฒนาผู้นิเทศเกี่ยวกับความรู้และทักษะการนิเทศงานวิชาการ การเรียนการสอนและการสร้างเครื่องมือนิเทศ

9.1.7 ขอความร่วมมือประเมินระบบและกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

9.5 แลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดระบบการนิเทศภายในกับสถานศึกษาอื่นหรือเครือข่ายการนิเทศภายในเขตพื้นที่การศึกษา

9.5.1 รวบรวมข้อมูลสถานศึกษาที่จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาดีเด่น

9.5.2 ศึกษาดูงานสถานศึกษาที่จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาดีเด่น

9.5.3 พัฒนาระบบการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยหัวหน้ากลุ่มสาระและผู้บริหารแบบกัลยาณมิตรหรือระหว่างครูผู้สอน ศึกษาสถานการณ์โลกและสังคมที่เปลี่ยนแปลง เพื่อเชื่อมโยงกับองค์ความรู้และประสบการณ์เดิม

9.5.4 ปรับปรุง พัฒนาองค์ความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่องจนเกิดผลดีต่อการจัดประสบการณ์เรียนรู้

9.5.5 แลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ระหว่างครู กลุ่มสาระ สถานศึกษาหรือสถาบัน

อื่น ๆ

10. การแนะแนว

10.1 จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน

10.1.1 ตั้งคณะกรรมการแนะแนวภายในสถานศึกษา

10.1.1 วางแผนจัดกิจกรรมแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษา

10.2 ดำเนินการแนะแนวและพัฒนาศักยภาพผู้เรียน โดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา

10.2.1 ประสานความร่วมมือกับฝ่ายปกครอง ครูที่ปรึกษาและครูทุกคนเพื่อทำความเข้าใจและขอความร่วมมือจัดกิจกรรมตามแผน

10.2.2 จัดกิจกรรมแนะแนววิชาการและวิชาชีพตามแผนที่วางไว้

10.3 ติดตามและประเมินผลระบบและกระบวนการแนะแนวในสถานศึกษา

10.3.1 จัดทำเครื่องมือประเมินผลระบบแนะแนวให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์และกิจกรรมแนะแนว

10.3.2 ดำเนินการติดตาม ประเมินผลการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

10.4 ประสานความร่วมมือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ด้านการแนะแนวกับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา

10.4.1 รวบรวมข้อมูลสถานศึกษาที่จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและแนะแนวดีเด่นเป็นแบบอย่างได้

10.4.2 ศึกษาดูงานสถานศึกษาที่จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการแนะแนวดีเด่น

10.4.3 พัฒนาระบบแนะแนวภายในสถานศึกษา แนวทางการดำเนินงาน

11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษา ประกอบด้วย

11.1 จัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามที่กฎกระทรวงกำหนด ดังนี้

11.1.1 การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ

11.1.2 การพัฒนามาตรฐานการศึกษา

11.1.3 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการ

ประจำปี

11.1.4 การดำเนินงานตามแผน

11.1.5 การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาประจำปี

11.1.6 การประเมินคุณภาพการศึกษา

11.1.7 การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี

11.1.8 การผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรยึดหลักการการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สพป. และ สพฐ. (สวก.) เป็นต้น

11.2 จัดโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

11.3 แต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโดยมีอำนาจและหน้าที่ มีดังนี้

11.3.1 กำหนดแนวทางและวิธีดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

11.3.2 กำกับติดตาม ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

11.3.2 เสนอสถานศึกษาแต่งตั้งคณะบุคคลทำหน้าที่ตรวจสอบ ทบทวน และรายงาน

11.3.2 การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา (รายงานประจำปี) ทั้งนี้ให้กำหนดอำนาจและหน้าที่ไว้ในคำสั่งแต่งตั้ง พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้รับทราบอย่างทั่วถึง

11.4 สร้างความตระหนัก เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

11.5 บุคลากรภายในสถานศึกษาร่วมจัดทำแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อการยอมรับและยึดถือปฏิบัติร่วมกัน

11.6 จัดระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีข้อมูลสารสนเทศครอบคลุมภารกิจ และสามารถแสดงถึงประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้อย่างพอเพียง ถูกต้อง ชัดเจน เป็นปัจจุบัน และสามารถจัดเก็บเรียกใช้ข้อมูลสารสนเทศได้อย่างสะดวกรวดเร็ว

11.7 กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและหรือการศึกษาปฐมวัย และสามารถเพิ่มเติมเฉพาะในส่วนที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นได้

11.8 จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา และจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีรองรับ โดยควรคำนึงและครอบคลุมในเรื่องต่อไปนี้

11.8.1 เป็นแผนที่ใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความจำเป็นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ

11.8.2 กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ผลผลิต และสภาพความสำเร็จของการพัฒนา เช่น ผลสัมฤทธิ์ในวิชาการหลัก คุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นต้น ซึ่งกำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง ชัดเจน และเป็นรูปธรรม

11.8.3 กำหนดวิธีการดำเนินงาน/กลยุทธ์ที่มีหลักวิชา ผลวิจัยหรือข้อมูลเชิงประจักษ์ที่อ้างอิงได้ และสามารถนำไปสู่เป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ได้

11.8.4 กำหนดแหล่ง/หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนและเกี่ยวข้องในแต่ละด้าน

11.8.5 กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบ และการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชนไว้ให้ชัดเจน

11.8.6 กำหนดแผนการใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

11.9 จัดทำแผนการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ทบทวน และรายงานผลการดำเนินงานตามแผน

11.10 ดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพ/แผนกลยุทธ์

11.11 ดำเนินการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ทบทวน และรายงานผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพ/แผนกลยุทธ์

11.12 ประเมินผลการดำเนินงานและความก้าวหน้าของการพัฒนาสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

11.14 จัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี (รายงานประจำปี) เสนอหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

12.1 จัดกระบวนการเรียนรู้กับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่น

12.2 ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน

12.3 ส่งเสริมให้ชุมชนจัดการศึกษาอบรมมีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ

12.4 พัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และชุมชน

13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

การพัฒนาด้านวิชาการของสถานศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาจะต้องแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เปรียบเทียบทางการศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษา ดังนี้

13.1 สสำรวจความต้องการและประสานความช่วยเหลือทางด้านงานวิชาการของโรงเรียนกับสถานศึกษาอื่นของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษาทั้งบริเวณเขตพื้นที่การศึกษาและต่างเขตพื้นที่การศึกษา

13.2 ระดมทรัพยากรทางการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

13.3 สถานศึกษาเป็นศูนย์บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารกับแหล่งวิชาการในอื่นๆ

13.4 ส่งเสริมให้สถานศึกษาร่วมกับชุมชนจัดกิจกรรมร่วมกันเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับศิษย์เก่า การประชุมผู้ปกครองนักเรียน การปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน การร่วมกิจกรรมกับสถานศึกษาอื่น

13.5 สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับองค์กรต่างๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

13.6 สนับสนุน รายงาน และประชาสัมพันธ์ความร่วมมือที่ประสบผลสำเร็จให้แก่เครือข่ายและสาธารณชนได้ทราบ

13.7 สถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการให้บริการหน่วยงานชุมชน ส่วนราชการ และการพัฒนาท้องถิ่น

14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

สถานศึกษาต้องส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนจัดการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสารรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ ดังนี้

14.1 ศึกษาและสำรวจข้อมูลการจัดการศึกษารวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

14.2 ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับบุคคล ครอบครัว หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

14.3 ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

14.4 ส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาวิชาการและพัฒนารการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคลครอบครัว หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

14.5 จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

การบริหารจัดการด้านวิชาการไปสู่ความสำเร็จจะต้องวิเคราะห์ภารกิจตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการ ทั้งแนวการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและแนวทางการวัดผลประเมินผลการเรียน

เพื่อนำไปสู่การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติงานด้านวิชาการตามหน้าที่ของเอกสาร ดังนี้

1. เอกสารหลักฐานทางการศึกษาที่สถานศึกษาควบคุมและบังคับแบบ ได้แก่ ปพ. 1, ปพ. 2 และ ปพ. 3

2. เอกสารหลักฐานทางการศึกษาที่สถานศึกษาดำเนินงานเอง

3. เอกสารประกอบการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ ได้แก่

15.1 แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

15.2 คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนคู่มือการบริหารจัดการแนะแนว

15.3 คู่มือการพัฒนาสื่อการเรียนรู้

15.4 แนวทางการการวัดและประเมินผลการเรียน

15.5 การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถาน

กรมวิชาการได้จัดทำเกณฑ์ประเมินคุณภาพหนังสือเรียนเพื่อเป็นแนวทางการตรวจพิจารณาหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชน สารการประเมินมี 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน เป็นข้อมูลเบื้องต้นของหนังสือเรียน ได้แก่ ชื่อหนังสือ ผู้แต่ง สำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์ ราคาจำหน่าย เป็นต้น

ส่วนที่ 2 รายการประเมินเป็นส่วนสำคัญที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพหนังสือเรียน ซึ่งต้องพิจารณาประเด็นต่อไปนี้

16.1 เนื้อหา พิจารณาเรื่องต่อไปนี้

16.1.1 มีความสอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษาหรือไม่

16.1.2 เนื้อหา มีความถูกต้องตามหลักวิชาทันสมัยเป็นที่ยอมรับในสาขาวิชาไม่ควรมีประเด็นขัดแย้งที่ทำให้ผู้เรียนสับสน

16.1.3 เนื้อหาไม่ขัดต่อความมั่นคง ความสงบเรียบร้อยของชาติและไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดี

16.1.4 เนื้อหา มีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้น / ช่วงชั้น

16.2 ภาษาที่ใช้ ภาษาที่นำเสนอต้องมีความถูกต้อง ชัดเจน สื่อความหมายอ่านเข้าใจง่าย ภาษาเหมาะกับวัยของผู้เรียน ใช้ศัพท์เฉพาะได้ถูกต้อง

16.3 กิจกรรมประกอบบทเรียน (ถ้ามี) พิจารณาในเรื่อง

16.3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์ของบทเรียน

16.3.2 ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในบทเรียนและนำไปปฏิบัติ

16.3.3 ใช้คำสั่งหรือการอธิบายชัดเจนง่ายต่อการปฏิบัติตาม

16.3.4 ใช้คำถามที่ท้าทายและกระตุ้นความคิด

16.3.5 สอดแทรกกิจกรรมไว้อย่างเหมาะสม

16.4 ภาพ ตาราง แผนภูมิ (ถ้ามี) พิจารณาในเรื่อง

16.4.1 ถูกต้อง ชัดเจน เป็นปัจจุบัน

16.4.2 มีความเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา

16.4.3 มีรูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจ

16.4.4 ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ชัดเจนขึ้น

ส่วนที่ 3 สรุปข้อคิดเห็นผลการประเมิน เป็นส่วนที่สรุปผลในเชิงคุณภาพของสื่อว่ามีคุณภาพอยู่ในระดับใด มีข้อบกพร่องอะไรบ้าง ที่ต้องปรับปรุง

17. การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

17.1 ศึกษา สํารวจ วิเคราะห์สภาพปัญหา การจัดหา การเลือก การใช้และประเมินผลสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อใช้จัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ สำหรับเด็กปกติและเด็กพิการเรียนร่วม

17.2 จัดหาสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างหลากหลายเพื่อใช้ในการเรียนการสอนและพัฒนาทางด้านวิชาการ

17.3 เลือกใช้สื่อเทคโนโลยีที่ผ่านการประเมินคุณภาพทางวิชาการจากคณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการ สพท. หรือกระทรวงศึกษาธิการแล้ว โดยดำเนินการคัดเลือกในรูปของคณะกรรมการและประเมินการใช้สื่ออย่างสม่ำเสมอ

17.4 ส่งเสริมสนับสนุนให้พัฒนาครูเพื่อผลิตพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งประเมินคุณภาพสื่อ เพื่อเลือกใช้ประกอบการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระ

17.5 จัดให้มีศูนย์สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในสถานศึกษา

17.6 ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาแลกเปลี่ยนการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่ทันสมัย ที่ใช้จัดการเรียนการสอนและการพัฒนางานด้านวิชาการกับสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาผู้ปกครอง องค์กรในท้องถิ่น รวมทั้งหน่วยงานและสถาบันอื่น

17.7 กำกับ ติดตาม ประเมินผลการผลิต จัดหาและพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

17.8 เผยแพร่สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่ครูผลิตและพัฒนาให้สถาบันการศึกษาทั้งภายในและภายนอกเขตพื้นที่การศึกษาได้ใช้ประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการพัฒนาวิชาชีพครู

บทบาทหน้าที่ของบุคลากรในการดำเนินการตามแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

การนำแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาไปใช้บุคลากรต้องมีความรู้ความเข้าใจและมีความตระหนักร่วมกันในการทำงานให้สำเร็จ บุคลากรทุกฝ่ายก็มีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันออกไป คือ

1. ผู้อำนวยการโรงเรียน มีบทบาทดังนี้

1.1 เป็นผู้ออกแบบการนำแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาไปใช้

1.2 เป็นผู้ประชุมชี้แจงสร้างความรู้ ความเข้าใจ และมีความตระหนักร่วมกันในการดำเนินการตามแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้สำเร็จ

1.3 เป็นผู้สนับสนุนการมีส่วนร่วม และอำนวยความสะดวกในการดำเนินการตามแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

1.4 เป็นผู้นิเทศการติดตามการดำเนินการตามแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

1.5 เป็นผู้สนับสนุนการมีส่วนร่วมประเมินผลการใช้แนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

2. ครู มีบทบาทดังนี้

2.1 ร่วมประชุมรับฟังคำชี้แจงการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และมีความตระหนักร่วมกันในการดำเนินการตามแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้สำเร็จ

2.2 เป็นผู้มีส่วนในการดำเนินการตามแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตามกระบวนการในส่วนที่ได้รับมอบหมายและเกี่ยวข้องเต็มความสามารถ

2.3 รับการนิเทศติดตามการดำเนินการตามแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

2.4 เป็นคณะกรรมการประเมินผลการใช้แนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

2.5 ร่วมสรุปรายงานผลการใช้แนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีบทบาทดังนี้

3.1 ร่วมประชุมรับฟังคำชี้แจงการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และมีความตระหนัก ร่วมกันในการดำเนินการตามแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ให้สำเร็จ

3.2 เป็นผู้มีส่วนในการดำเนินการตามแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตามกระบวนการในส่วนที่ได้รับมอบหมายและเกี่ยวข้องกับเต็มความสามารถ

3.3 ให้การสนับสนุนในการดำเนินการตามแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามศักยภาพ

3.4 รับผิดชอบการติดตามการดำเนินการตามแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

3.5 เป็นคณะกรรมการประเมินผลการใช้แนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

3.6 ร่วมสรุปรายงานผลการใช้แนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

แนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

แนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีองค์ประกอบหลัก 2 องค์ประกอบ คือ

องค์ประกอบหลักที่ 1 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

องค์ประกอบหลักที่ 2 กระบวนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ในแต่ละองค์ประกอบย่อย และตัวบ่งชี้ดังนี้

องค์ประกอบหลักที่ 1 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

การปฏิบัติงานของสถานศึกษาภารกิจงานด้านวิชาการเป็นภาระงานที่สำคัญที่สุด ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มี ดังนี้

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2	
แนวทางการพัฒนา	ขั้นตอนการดำเนินงาน
<p>ด้านที่ 1</p> <p>การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษากรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำหนดไว้ 2. วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อทราบจุดเน้นหรือประเด็นปัญหาสำคัญที่โรงเรียนให้ความสำคัญหรือกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนานักเรียน 3. ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนและนักเรียน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการจัดทำสาระท้องถิ่น 4. ดำเนินการจัดทำสาระท้องถิ่นในลักษณะ <ol style="list-style-type: none"> 4.1 จัดทำเป็นรายวิชาเพิ่มเติม 4.2 ปรับกิจกรรมการเรียนการสอน หรือจัดกิจกรรมเสริมหรือบูรณาการ
<p>ด้านที่ 2</p> <p>การวางแผนงานด้านวิชาการ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. วางแผนด้านวิชาการโดยการรวบรวมข้อมูลและกำกับดูแลนิเทศและติดตามเกี่ยวกับงานวิชาการ 2. ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
<p>ด้านที่ 3</p> <p>การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามสาระและหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ 2. จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นตามความเหมาะสม โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน 3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่าง ๆ ให้สมดุลกัน 4. ปลุกฝังผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม 5. จัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ 6. นำภูมิปัญญาท้องถิ่นและประสานความร่วมมือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม 7. จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอน โดยเป็นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร 8. ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนา วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่าง

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2	
แนวทางการพัฒนา	ขั้นตอนการดำเนินงาน
ด้านที่ 4 การพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และกรอบสาระการเรียนรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา 2. วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพสถานศึกษา เพื่อร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจเป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย รวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษา 3. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและ กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 6. ขอความเห็นชอบใช้หลักสูตรสถานศึกษาจากคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 7. ประเมินผลการใช้หลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น
ด้านที่ 5 การพัฒนากระบวนการ เรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความ ถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง 3. จัดกิจกรรมการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ ปลูกฝัง คุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา 5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อ การจัดการเรียนรู้ 6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความ ร่วมมือกับบิดา มารดา และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนา
ด้านที่ 6 การวัดผล ประเมิน และ การดำเนินการเทียบโอนผล การเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำระเบียบวัดและประเมินผล โดยการมีส่วนร่วม ของทุกฝ่าย 2. เสนอคณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบและประกาศใช้ ระเบียบเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล 3. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผล 4. ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลประเมินผลโดยเน้นการประเมินตาม สภาพจริง 5. เทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจาก สถานศึกษา สถานประกอบการ และอื่นๆ 6. ปรับปรุง พัฒนา แก๊ไขเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้เหมาะสม สอดคล้องกับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2	
แนวทางการพัฒนา	ขั้นตอนการดำเนินงาน
<p>ด้านที่ 7</p> <p>การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างความตระหนักเกี่ยวกับการศึกษา วิจัย และการนำผลวิจัยมาใช้ ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา 2. ส่งเสริมการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ของบุคลากรในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ 3. ดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และใช้เป็นแนวทางการแก้ปัญหาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน 4. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับข้อมูลและผลงานวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพนักเรียนในความรับผิดชอบ 5. สร้างเครือข่ายในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน
<p>ด้านที่ 8</p> <p>พัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพทั้งในและนอกสถานศึกษา 2. จัดทำเอกสารรวบรวมเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ครู บุคลากร ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงาน สถานศึกษาอื่น ๆ ที่จัดการศึกษา 3. มีส่วนร่วมในการจัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ 4. ประสานความร่วมมือ วางแผนกับสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงานที่จัดการศึกษา โดยส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ที่แต่ละแหล่งมี เพื่อใช้ประโยชน์ให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน 5. มีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนให้เพื่อนครูได้ใช้แหล่งเรียนรู้เชิงอนุรักษ์ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ครอบคลุมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น
<p>ด้านที่ 9</p> <p>การนิเทศการศึกษา</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษากระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา 2. แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการนิเทศ 3. ร่วมกันวางแผนนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย และเหมาะสมกับสถานศึกษา 4. ขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาเป็นวิทยากรพัฒนาผู้นิเทศ เกี่ยวกับความรู้และทักษะการนิเทศงานวิชาการ การเรียนการสอนและการสร้างเครื่องมือนิเทศ 5. จัดทำเครื่องมือนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอน 6. ดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนและนำผลการนิเทศมาใช้ในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขสถานศึกษา ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2	
แนวทางการพัฒนา	ขั้นตอนการดำเนินงาน
ด้านที่ 10 การแนะแนว	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน 2. ดำเนินการแนะแนวและพัฒนาศักยภาพผู้เรียน โดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา 3. ติดตามและประเมินผลระบบและกระบวนการแนะแนวในสถานศึกษา 4. ประสานความร่วมมือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ด้านการแนะแนวกับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา
ด้านที่ 11 การพัฒนาาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดระบบโครงสร้างองค์กรรับรองการจัดระบบประกันคุณภาพ 2. กำหนดเกณฑ์การประเมินตามมาตรฐานการศึกษา 3. กำหนดเป้าหมายความสำเร็จในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา และเป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่ 4. วางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5. ดำเนินการพัฒนาตามแผน ติดตามตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายใน 6. ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นในการปรับปรุงและพัฒนาาระบบประกันคุณภาพภายใน 7. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
ด้านที่ 12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดกระบวนการเรียนรู้กับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่น 2. ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยการจัดการกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน 3. ส่งเสริมให้ชุมชนจัดการศึกษาอบรมมีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ 4. พัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และชุมชน

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2	
แนวทางการพัฒนา	ขั้นตอนการดำเนินงาน
<p>ด้านที่ 13</p> <p>การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สำรวจความต้องการและประสานความช่วยเหลือทางด้านงานวิชาการของโรงเรียนกับสถานศึกษาอื่นของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งที่จัดการศึกษา 2. ระดมทรัพยากรทางการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น 3. ร่วมกับชุมชนจัดกิจกรรมร่วมกันเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับศิษย์เก่า การประชุมผู้ปกครองนักเรียน การปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน การร่วมกิจกรรมกับสถานศึกษาอื่น 4. สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับองค์กรต่างๆ 5. สนับสนุน รายงาน และประชาสัมพันธ์ความร่วมมือที่ประสบผลสำเร็จให้แก่เครือข่ายและสาธารณชนได้ทราบ
<p>ด้านที่ 14</p> <p>การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษาและสำรวจข้อมูลการจัดการศึกษารวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 2. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับบุคคล ครอบครัว หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 3. ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ 4. ส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาวิชาการและพัฒนาการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคลครอบครัว หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 5. จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
<p>ด้านที่ 15</p> <p>การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษาและวิเคราะห์ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน 2. จัดทำร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน 3. ตรวจสอบร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและแก้ไขปรับปรุง

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2	
แนวทางการพัฒนา	ขั้นตอนการดำเนินงาน
	<p>4. นำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ</p> <p>5. ตรวจสอบและประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและนำไปแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป</p>
<p>ด้านที่ 16</p> <p>การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถาน</p>	<p>1. ศึกษา วิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อเป็นหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน</p> <p>2. จัดทำหนังสือเรียน หนังสือเสริม ประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน</p> <p>3. ตรวจสอบพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน หนังสือเสริม ประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน</p>
<p>ด้านที่ 17</p> <p>การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา</p>	<p>1. ศึกษา สำรวจ วิเคราะห์สภาพปัญหา การจัดหา การเลือก การใช้และประเมินผลสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อใช้จัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ สำหรับเด็กปกติและเด็กพิการเรียนร่วม</p> <p>2. จัดหาสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างหลากหลายเพื่อใช้ในการเรียนการสอนและพัฒนางานด้านวิชาการ</p> <p>3. เลือกใช้สื่อเทคโนโลยีที่ผ่านการประเมินคุณภาพทางวิชาการจากคณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการ สพท. หรือกระทรวงศึกษาธิการแล้ว โดยดำเนินการคัดเลือกในรูปของคณะกรรมการและประเมินการใช้สื่ออย่างสม่ำเสมอ</p> <p>4. ส่งเสริมสนับสนุนให้พัฒนาครูเพื่อผลิตพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งประเมินคุณภาพสื่อ เพื่อเลือกใช้ประกอบการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม</p> <p>5. จัดให้มีศูนย์สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในสถานศึกษา</p> <p>6. ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาแลกเปลี่ยนการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่ทันสมัย ที่ใช้จัดการเรียนการสอนและการพัฒนางานด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และเขตพื้นที่การศึกษา</p>

กระบวนการดำเนินการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอน	กระบวนการดำเนินการ
ขั้นตอนที่ 1 วางแผน	1.1 การกำหนดกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ 1.2 การจัดลำดับความสำคัญของกลยุทธ์ 1.3 การกำหนดแนวทางการดำเนินงานตามกลยุทธ์ 1.4 การกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานตามกลยุทธ์ 1.5 การกำหนดงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานตามกลยุทธ์ 1.6 การกำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานตามกลยุทธ์
ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานตามแผน	2.1 การประสานงานการดำเนินงานตามกลยุทธ์ 2.2 การทบทวนเพื่อปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลง หรือคงความต่อเนื่อง การดำเนินงานตามกลยุทธ์
ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบและการประเมิน	3.1 การวางกรอบการตรวจสอบและประเมินผล 3.2 การจัดหา จัดทำเครื่องมือ 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลความหมาย 3.5 การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพการประเมิน
ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงงาน	4.1 การนำเสนอผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้อง 4.2 การจัดทำรายงานผลการประเมินเผยแพร่ 4.3 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่สามารถใช้ได้สะดวก รวดเร็วและเป็นปัจจุบัน 4.4 การนำผลการประเมินไปใช้

เอกสารอ้างอิง

- กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550.
ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 124 ตอนที่ 24 ก หน้า 29 – 30, 2550.
- กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551.
 กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2551.
- กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ
 : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2555.
- _____. คำชี้แจงประกอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ :
 โรงพิมพ์การศาสนา, 2545.
- กาญจน์ เรืองมนตรี และธรรินธร นามวรรณ. การบริหารงานวิชาการและนวัตกรรมการจัดการ
 เรียนรู้. มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์, 2554.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ, 2546.
- พนัส หันนาคินทร์. หลักการบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2524.
- วารี ศิริรัตนอำพร. การศึกษาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกิ่งอำเภอนิคม
 พัฒนา จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ กศม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2550.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (เดิมฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค, 2545.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ 2556
 สพป.มหาสารคาม เขต 2. มหาสารคาม : เอกสารอัดสำเนา, 2556.
- _____. รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีการศึกษา 2555. มหาสารคาม : เอกสารอัดสำเนา, 2556.

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางพัชรินทร์ โคตรสมบัติ
วันเกิด	วันที่ 26 ตุลาคม พ.ศ. 2526
สถานที่เกิด	อำเภอนวาปี จังหวัดมหาสารคาม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 66 หมู่ที่ 1 ตำบลแคน อำเภอนวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม 44120
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านหนองหนอง ตำบลยางสีสุราช อำเภอยางสีสุราช สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2545	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนนวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม
พ.ศ. 2549	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2558	ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม